Cornel BĂLAN

Florin GIURCĂ

Mihai VICTUS

Pavel NEDELCU

12 POVESTIRI DESPRE OAMENI ȘI ORICE ALTCEVA

LiterNautica

Cornel Bălan • Florin Giurcă
Mihai Victus • Pavel Nedelcu

12

POVESTIRI
DESPRE OAMENI ȘI ORICE ALTCEVA

LiterNautica

2016

CORNEL BĂLAN

Cum am pierdut carneţelul de prăjituri al mamei

1

În 1980 ne-am mutat într-un bloc nou construit în sectorul 4, pe bulevardul Pionierilor. De la etajul zece, dar pe partea vecinilor de vis-a-vis, priveliştea era extraordinară. În faţă, cît vedeai cu ochii se întindea parcul Tineretului: alei luminate seara, ronduri cu flori, la orizont lacul cu acelaşi nume, iar mai în stînga, cu-o viteză ceauşistă la care capitaliştii de acum încă nu au ajuns, se înălţa palatul Pionierilor. Pînă să apară el, lumea din zonă folosea ca reper orientativ Abatorul: *stau lîngă abator, sînt la două străzi de abator,* etc – aşa cum de altfel foloseam şi eu – dar, odată cu construcţia asta nouă, maică-mea a început să mă corecteze: *nu mai spune abator, spune că stăm lîngă Palatul Pionierilor!*

Mai departe, ascunsă de un deal, se afla Sala Polivalentă spre care, de mînă cu taică-meu vitreg, mă duceam la toate filmele cu Winnetou, de multe ori cu bilete "prinse" în ultimele minute de la bişniţari negricioşi care tropăiau prin zăpadă, să-şi încălzească picioarele, ca şi noi.

De pe balconul nostru, aflat pe cealaltă faţadă, nu se vedea nimic altceva decît alte blocuri şi o parcare. Apartamentul nostru era decorat ca un muzeu contrafăcut: fotografii înră-

mate pe post de tablouri (printre care îşi făcuse loc o reproducere după Cina cea de Taină), Ovidiu şi D'Artagnan luaţi "de la mare", cărţi copertate în imitaţie de piele roşie sau albastră cu blazoane aurii (în spatele cărora descopereai Misterele Parisului, Misterele Londrei, După douăzeci de ani, etc), nişte cuverturi persane aduse de un unchi care fusese în Siria, iar sus de tot, pe bibliotecă, cu spinarea atingînd tavanul, îşi găsise sălaşul un godac alb în mărime naturală. Rarii vizitatori, care nici măcar nu aveau de unde să ştie că e o puşculiţă, se mirau întotdeauna de monstruozitatea aia.

Taică-meu vitreg avea un mic bar în care aglomerase sticle de Johnnie Walker, J&B, Teacher's, pe care le primise goale de la un barman în schimbul a două-trei ţigări Kent. În sufrageria noastră stăteau foarte bine şi-aşa, umplute cu ceai de muşeţel. În vara cînd am pierdut carneţelul de prăjituri al mamei, îmi luaseră cadou o bicicletă Pegas pe care după cîteva săptămîni începuse să facă el naveta – pînă la servici şi înapoi. Mi-a înapoiat-o stricată, spre sfîrşitul toamnei. În timp ce dădeai la pedale, camera roţii din faţă începea să iasă dintre cauciuc şi metal, puţin cîte puţin: un balonaş negru care prindea contur pînă cînd începea să atingă furca frînelor: flish, flish, flish, flosh, flosh, virch, virch.

Bicicleta a rămas nereparată şi singura soluţie pe care am găsit-o a fost să leg strîns porţiunea aia de vreo palmă cu nişte sfoară de cînepă, pe care o schimbam periodic pe măsură ce se tocea. Fiecare reper atins devenea un nou prilej de mîndrie în faţa altor copii de la bloc: m-a lăsat tocmai la abator!, mi-a pocnit în curtea şcolii!, am ajuns pînă la Şincai *şi m-am şi întors!* Taică-meu murise cu vreo opt ani înainte într-un accident de motocicletă şi din cauza asta mama pur şi

simplu ura să mă vadă pe bicicletă. Aşa că era mai liniştită ştiind că nu mă pot aventura prea departe cu improvizaţia aia din sfori. Uneori totuşi, ieşea jumate pe geam afară, strigînd: dă încet la pedale, ai grijă să nu cazi, să nu vii cu picioarele julite că mănînci bătaie! (Dacă totuşi veneam cu rotulele răzuite de asfalt, mă întreba sec: iar ai căzut ca un bou?)

Bucureştiul de atunci era un oraş superb, misterios, fremătător şi unic – acel terminus paradis în care mi se părea că toată populaţia României şi-ar fi dorit să locuiască (apăruse deja filmul "Buletin de Bucureşti"). Eram foarte mîndru să spun că-s din capitală iar prietenii de la ţară se uitau la mine un pic invidioşi: văzuseră Bucureştiul numai la televizor.

Cîteodată mă puneau să le povestesc cum e *acolo* şi pentru că voiam să-i fac să creadă că-i cu totul altfel decît Focşaniul, exageram. *Blocurile sînt uriaşe, nu mogîldeţele astea cum aveţi voi pe-aici… În centru există un zgîrie-nori. Pe strada mea trece aproape zilnic Ceauşescu. În şcoala noastră sînt aşa de mulţi copii că se intră la ore în trei schimburi! (Şi tu ce schimb eşti? – Depinde, eu îmi aleg!) La noi în cartier e unu' care conduce un Chevrolet lat cît un vapor şi cu portierele din lemn* (maşina asta chiar exista dar n-o conducea nimeni, niciodată – de altfel locul uneia dintre roţi fusese luat de o cărămidă mare, albă, de bca).

Trotuarele erau turnate dintr-un fel de smoală-capcană din care era o plăcere să urmăreşti cum femei frumoase, pe tocuri, încercau să se elibereze, exact cum vedeam că încercau să scape muştele lipite de hîrtia adezivă din bucătăria bunicilor. Toate purtau bucle şi părul destul de scurt, permanent (sau în coc) exact cum acum toate îl poartă lung şi drept. Vara, bărbaţii purtau costume de doc, cămăşi albe cu mînecă

scurtă, pe dedesubt maieuri, la gît nişte cravate demodate, iar cei chelioşi îşi lăsau părul lung pe-o parte şi-l pieptănau cu grijă, de la o ureche la cealaltă.

Pare incredibil dacă te uiţi acum pe stradă, dar în anii ’80 *nici măcar unul nu purta pantaloni scurţi!* Nu am nici o îndoială cînd fac afirmaţia asta, pentru că am o memorie extraordinară şi mi-l amintesc perfect pe taică-meu vitreg în vara aia spunîndu-mi: *Ei, încă trei-patru ani şi intri la liceu. Pe urmă… poţi să-ţi iei adio de la pantalonii scurţi!* Speriat de gîndul ăsta, mă uitasem în jurul nostru, apoi de-a lungul străzii (nu numai atunci dar şi-n zilele imediat următoare) şi într-adevăr, numai copiii purtau pantaloni scurţi! Nici măcar un singur adult.

De fapt, pe măsură ce trece timpul, începe să mi se pară că pantalonii scurţi devin unul din motivele principale pentru care s-a meritat să avem în 1989 Revoluţia.

Cînd eram printr-a cincea, a venit un fel de cerinţă de a face voluntariat pe la cercurile de activităţi ale casei pionierilor. Vestea asta a intrat în noi ca un vînt cu ploaie rece şi puţină grindină printr-o pădurice de frasini tineri. Fremătam toţi şi nu ştiam ce-i cu noi. Majoritatea, nu aveam nici un chef să ne scurtăm mereu-prea-puţinul timp de joacă. Dar întîmplarea făcea ca eu să aparţin pe-atunci de o şcoală aflată în proxima vecinătate a Palatului Pionierilor, iar sus-numitul palat urma să se deschidă foarte curînd. Launa din orele de dirigenţie, am fost repartizaţi pe grupe, în vederea “cercurilor” de pionieri. Totul era în funcţie de preferinţe: cei buni la literatură la cercul de literatură, cei buni la fizică la cercul de electronică, cei îndemînatici la atelier la cercul de aero-

modelaj, cei buni la muzică la cercul de muzică (chitară, saxofon).

Eu care nu excelam la nimic am fost repartizat automat la corală.

Cînd am făcut primele vocalize la corală, îndrumătoarea ne-a aranjat după înălţime: cei mici în faţă, cei înalţi în spate, deci în faţă mai mulţi băieţi şi în spate fetele – incredibil de înalte, ne uitam la ele ca la nişte mame! -, apoi ne-a pus să cîntăm solfegii şi do-re-mi-uri cu gura deschisă cît mai larg.

N-a durat mult şi dirijoarea ne-a făcut semn să ne oprim, dar nu ca să ne dea vreo pauză… i-a rearanjat pe cîţiva, moment în care pe mine m-a mutat pe rîndul cel mai din spate. Nu m-am prins de ce am fost îndepărtat, ba chiar m-am bucurat fiindcă-mi plăcea să stau între fete, iar din bucuria asta am început să cînt şi mai tare primul cîntec pe care începusem de-acum să-l repetăm serios : "Ţara mea de rod îi plină" sau aşa ceva.

Atunci, din senin, profesoara ne-a întrerupt din nou iar mie mi-a cerut să mişc "uşor" buzele.

– Cuvintele, spune-le doar în şoaptă, da? Merci!

Îmi cerea să mimez. De abia atunci am realizat cruntul adevăr: nu urma să devin următorul Cornel Constantiniu.

Săptămîna următoare m-am transferat la Cercul de Ştiinţele Naturii.

La prima oră am luat contact cu sala: era mică şi ticsită de hărţi cu animale pe cale de dispariţie, de păsări împăiate şi cîţiva peşti în mărime naturală, din plastic. Îndrumătorul de acolo ne-a vorbit foarte frumos despre animale şi păsări dispărute mai recent, şi în special despre cele care dispăruseră "ajutate" de oameni.

Tot la această oră "de informare" ni s-a cerut să venim data viitoare cu un carneţel de luat notiţe (nu caiet). Urma să umplem nişte pagini cu nume de animale aproape dispărute, denumiri de ere glaciare mai mici sau mai mari, hominizii şi unelte de-ale lor, precum şi alte lucruri interesante.

De unde naiba să fac rost de-un carneţel? m-am întrebat, destul de neliniştit la gîndul că ceilalţi pasionaţi de Ştiinţele Naturii, mai descurcăreţi decît mine, le vor găsi. Dacă urma să rămîn un fel de rîsul tuturor, nevoit să schiţez animale pe o foaie stingheră sau pe un caiet mare şi răsuflat? În familia noastră nu existau multe carneţele gen agendă. Aşa erau anii '80: nu se găsea nimic. Mama avea o colegă de birou, doamna Gheorghe, al cărui soţ mult mai în vîrstă (domnul Gheorghe) lucra la Casa Scînteii. Prin domnul Gheorghe făcusem eu rost de singurul meu Rahan nou-nouţ, cu miros de tipografie: numărul 27, "Le baton du chef". (Parcă-i văd coperta: Rahan, ca de obicei purtînd chiloţii lui de piele, e căzut fără apărare la pămînt, în timp ce şeful, cu-o mînă ridicată, se pregăteşte să-i aplice o lovitură decisivă. În planul îndepărtat, un vulcan tocmai a început să erupă lavă…) Dar domnul Gheorghe, care ne dăduse în trecut şi cîteva agende precum şi două Pif-uri, ieşise de curînd la pensie. Bunicul avea o frumoasă agendă, veche de vreo zece ani, pe care notase chestii pînă şi pe copertă (cu scrisul lui, frumos caligrafiat şi din ce în ce mai îngrămădit spre ultimele file). Acum luase agenda de la început şi completa spaţiile rămase neumplute, cum ar fi cele de la marginea extremă a foii sau cele foarte aproape de cotor, unde nu se putea scrie orizontal, ci numai vertical. Iată cum numai în agenda lui, scrisul vertical devenise sinonim cu prezentul. Ca să nu se încurce, începea orice

notă cu data zilei în fapt, exact ca Jean-Luc Picard (care încă nu apăruse pe micile ecrane): “16.01.1983. Zi de grea cumpănă în viaţa mea. Am coborît scările de ciment să plec după apă proaspătă, fără să iau seama la poleiul de-un deget. Am ars un spate în ele de mi-a icnit inima-n mine. Zăcut la pat 5 zile dar Dumnezeu a vrut ca eu să trec şi de asta.” Deci carneţelul bunicului nu numai că ar fi fost inaccesibil, la vreo două sute kilometri depărtare – dar oricum dădea scrisul pe dinafară de plin ce era! Mai exista agenda de lîngă telefon, de care iar nu mă puteam atinge, sustragerea ei putînd fi prea uşor observată la vreun apel telefonic. Rămînea aşadar carneţelul pe care îşi nota mama reţetele de prăjituri. Mama nu avea prea multe reţete pe-acolo (prăjitura de zahăr ars, chec, îngheţata de iaurt, vanilie şi lămîie, salamul de cacao cu biscuiţi, prăjitura cu vişine) pentru că oricum nu se găseau ingrediente. Ca urmare, acest carneţel era pe trei sferturi gol. Alt detaliu care îmi dădea curaj era faptul că nepregătind deserturi prea des, mama avea obiceiul să anunţe evenimentul cu mare tam-tam, cu cel puţin două-trei zile înainte: “duminică îmi pun ceasul la cinci să prind gaze şi vă fac o cremă de zahăr ars”. Aveam deci tot timpul să şterpelesc sus-numitul carneţel, să mă prezint cu el la cercul de Ştiinţele Naturii, să-mi iau notiţe (începînd de la coada caietului), să mă întorc acasă şi să-l pun la locul lui, în sertarul de lîngă chiuvetă.

Pînă la deschiderea oficială a Palatului Pionierilor, de care ne mai despărţeau doar cîteva luni, clădirea care “găzduia” activităţile cercurilor de pionieri (de care aparţinea şcoala noastră) era situată pe undeva pe lîngă parcul Libertăţii (în prezent, parcul Carol). De la şcoală, îmi tîram mai întîi paşii

pe nişte străduţe de cartier cu trotuarele colorate rareori de cîte-o pată de culoare: vreo Dacie galbenă, roşie sau albastră. Străzile din apropierea şcolii erau mărginite de garduri care, de la înălţimea mea, păreau înalte. În spatele lor se aflau case vechi ale căror curţi minuscule erau umbrite de viţă de vie sau streşini ieşite în afară. Mai trebuiau să treacă ani buni pînă să apară umbreluţele, dar umbra vegetaţiei era atît de densă încît de cele mai multe ori nu puteai vedea nimic dincolo de gard, cum te aflai pe stradă, orbit de strălucirea soarelui (soarele din copilărie e întotdeauna mai strălucitor). În cele din urmă ieşeam la o stradă principală, undeva vis-à-vis de liceul Gheorghe Şincai, apoi mai departe, luam la picior bulevardul Dimitrie Cantemir, pînă ajungeam în faţa restaurantului Budapesta. Acolo coteam stînga pe bulevardul Mărăşeşti şi mă orientăm pe alte străduţe unde din motive de plictiseală tot schimbam traseul, încercînd să găsesc scurtături – nu întotdeauna cu succes. Tot itinerariul acesta este marcat de amintiri…

2

Un traseu jalonat cu amintiri… Uneori mă întreb dacă mai există acum ceva în mine din copilul care îşi julea pantofii şutînd pietrele acelor străzi. În ciuda faptului că "a cincea" a fost ultimul meu an acolo, îmi amintesc numele colegilor şi ale profesorilor, îi văd în faţa ochilor, aşa cum erau ei atunci: Niculescu Ştefan, blond, slab, miştocar şi cel mai bun la fotbal, Boanţă Gabriel, grăsuţ, cu mandibulă proeminentă, ofta şi gîfîia mai mereu, şi-n special cînd povestea, Sebeşteanu Cristian – "grasu dă cu nasu'", cu care am fost în tabără în

vara aia, depistat cu păduchi la vizita medicală dar lăsat totuşi să vină în ideea că reuşeşte să scape de ei (ce ne-a mai umplut pe toţi cu păduchii lui în tabăra aia!!). Marius care plîngea la comandă şi, cu un teatru foarte reuşit, lua cel puţin un punct mai mult decît ar fi meritat la lucrări de control, Muscalescu Raluca, cu doi ani mai mare şi cea mai frumoasă din şcoală, de care eram în secret îndrăgostit. (I-am aflat numele odată, cînd n-a venit proful de română şi am fost amestecaţi în clasă cu ei. L-am întrebat pe un tip de la ea din clasă: "cum o cheamă pe fata asta?" "Muscalescu Raluca. Da' de ce întrebi?" "Aşa… că-i foarte frumoasă…" La care el, tare, să audă toată clasa (ambele clase): "i-auzi Raluca ce spune ăsta micu, că tu eşti cea mai frumoasă!" Ţin minte şi acum rîsetele lor precum şi detaliul mai formidabil: Raluca nu numai că mi-a mulţumit pentru compliment, dar mă saluta şi-mi zîmbea pe culoare după aceea!). Apoi profesorii.

Domnişoara Calciu, care m-a surprins într-o pauză citind un fascicul "Aventurile submarinului DOX" şi mi l-a cerut "cu împrumut" pe o perioadă nedeterminată (e încă la ea). Doamna Florescu, de matematică, exigentă, energică, sarcastico-distractivă şi motivul pentru care îmi plăcea materia. În vara aia, în tabără (la Zalău – incredibil ce oameni zgîrciţi locuiau acolo!), într-o dimineaţă cînd m-am trezit am găsit-o aşezată pe tăblia patului: mă păzea să nu fiu mînjit cu pastă de dinţi pe faţă! (Explicaţia: eram cel mai bun la mate în clasa aia). Cea de biologie, prima şi ultima profesoară care m-a prins copiind şi primul meu 4 (dar luasem un zece pentru cel mai bun insectar).

Bojin, de engleză, un tip înalt, uscăţiv, la vreo 40 de ani, neadaptat, neînsurat, cu probleme de comportament, care nu-

şi putea (nici măcar nu încerca) exersa autoritatea; golanii de a opta ştiau sau aflaseră cine e Bojin şi ne deranjau pe la jumatea orei: intrau în clasă, îi confiscau arătătorul, îl izbeau de tablă, se legănau printre bănci, declamînd aberaţii cum ar fi: *how do you do?, the rain în Spain stays mainly în the plain,* dar de fiecare dată încheiau stîlcind un acelaşi cîntec a lui Harry Belafonte: "Come, mister tally man, uite-mi tu banana / day has come and we want to go home / Come, mister tally man, uite-mi tu banana…". A fost de ajuns să treacă din întîmplare doamna Florescu o singură dată pe acolo, să-i surprindă şi să între peste ei, rupîndu-le efectiv perciunii şi luîndu-i la palme, ca să nu mai revină niciodată (lui Bojin nu i-a aruncat nici măcar o privire!).

În fine, profu de română care nu avea nici un talent pedagogic: declinări, declinări, declinări, toată clasa ascultată de vreo 35 de recitări una după alta de Toma Alimoş (şi toate celelalte poezii) pe de rost. Cei absenţi, ora următoare. Eu am fost singurul cu media 10 la română din clasă, luată pe motiv că – fiind şeful clasei – îi aduceam mereu catalogul de la cancelarie, aşa cum voia.

Dar să revin la traseu… Într-o toamnă, pe una dintre străduţele de lîngă şcoală m-am întretăiat cu o gaşcă de băieţi mai mari ca mine. Se întorceau de la un meci cu Dinamo. Mi-au confiscat din mers fesul roş-albastru de pe cap: "Ia zi mă, ţii cu Steaua, nu-i aşa? (a urmat înjurătura). Păi dacă nu.. păi dacă nu ţii, atunci de ce strigi bă aşa încet Uă Steaua!? Mai tare, hai ţipă tare dacă vrei să-ţi mai vezi fesul!" Au făcut cîteva pase cu el apoi l-au aruncat într-o baltă.

La restaurantul Budapesta am fost odată numai eu cu taică-meu cînd o chelneriţa zîmbitoare şi serviabilă a găsit cea

mai idioată frază de a intra în vorbă cu noi: "e fiul dumneavoastră? ce bine vă seamănă! – e leit dumneavoastră!" El a aprobat fără entuziasm, eu n-am spus nimic, dar a fost pentru amîndoi (cred) o situaţie destul de penibilă. (De fapt, nu mult după aceea a apărut acel zvon, cu doctorul care ar fi cerut creier pane la prînz şi tipul ar fi găsit apoi că forma, mărimea, circumvoluţiunile celui din farfurie erau teribil de asemănătoare cu ale celui uman. Chiar dacă zvonul a fost (mai mult ca sigur) fals, mulţi ani taică-meu vitreg – pe care banala prezenţă a unei musculiţe beţive într-un pahar de vin îl făcea să vomite – n-a mai călcat pe acolo; şi prin urmare nici eu).

De la un balcon de pe bulevardul Cantemir, cineva a aruncat o pungă plină cu apă care m-a ratat "la mustaţă" dar a luat în plin o pensionară chiar din spatele meu (care aproape a leşinat în urma impactului sau a sperieturii).

Ajuns în faţa blocului, eram atît de obosit după cei cinci-şase kilometri, încît n-aveam nici un chef să urc zece etaje cu aceleaşi picioare cu care mersesem, aşa că luam liftul. Cum greutatea minimă afişată cu care o lua din loc cabina era cincizeci de kilograme, trebuia să-l "păcălesc" printr-o metodă ştiută de toţi băieţii: ridicam picioarele de pe podea, prinzîndu-mă în palme şi în tălpi de pereţi.

Dacă îţi ieşea acrobaţia, atunci lumina se stingea brusc şi liftul crezîndu-se "gol" devenea uşor de manevrat. Mai rămînea să bîjbîi pe întuneric după butonul dorit. Se putea întîmpla ca vreun vecin să ţi-o ia puţintel înainte, chemînd liftul înainte de a apuca tu să apeşi pe buton, caz în care cabina urca ascultătoare spre el, cu uşile deschise şi lumina stinsă. În spatele uşii metalice, primul lucru pe care l-ar fi

văzut acel vecin, în acelaşi timp cu aprinderea automata a luminii, erai tu: un maimuţoi speriat, cu mîinile şi picioarele răşchirate în laterale.

Odată ce lăsai parterul în urmă folosind această modalitate mai acrobatică, pierderea echilibrului era o greşeală de neiertat: la atingerea podelei, liftul se oprea între etaje. Atunci nuţi rămînea altceva de făcut decît să dibui după mecanismul de siguranţă (între perete şi cabina liftului) apoi să tragi în jos de pîrghie, pînă simţeai uşa că cedează. Acelaşi procedeu îl foloseai şi dacă se "tăia" curentul exact cînd te aflai în lift (mie mi s-a întîmplat o singură dată). Te strecurai, căţărîndu-te în sus sau tîrîndu-te pe podea spre ieşirea care ţi se părea cea mai la îndemînă, rugîndu-te să nu dai nas în nas cu vreun vecin care te-ar fi luat de urechi pe motiv că "te jucai cu liftul". (Reparatorul venea in cel mai bun caz după o săptămînă).

Probabil că unii dintre voi şi-au pus deja întrebarea. De ce?

Dintr-o mulţime aproape infinită (dar totuşi mărginită) de subiecte, de ce a ales carneţelul de prăjituri al maică-sei? Poate fi un carneţel gen agendă de acum treizeci de ani atît de important încît nu l-a uitat nici în ziua de azi? Îi plac dulciurile, o fi gurmand? O serie de întrebări legitime, desigur, şi nu mai puţin întemeiate decît cea esenţială, pe care mi-am pus-o din cînd în cînd şi eu: va ajunge vreodată la pierderea "marelui" carnet?

La întrebarea "de ce a scris despre carneţel?" aş avea mai multe răspunsuri dar cel mai scurt şi mai adevărat (sună nedrept de infatuat) este pentru că pot. Mai delicat spus, scrisul este o formă de magie în care, după cum ştim, măiestria nu constă în a face bila să dispară, ci în a convinge publicul că

acest act al bilei-care-dispare merită urmărit cu toată atenţia. Pentru a-şi atinge scopul, magicianul se va învîrti de cîteva ori în jurul unei mese, va schiţa nişte paşi de dans, îi va prezenta publicului o frumoasă asistentă, va face să apară de nicăieri o baghetă magică şi tot de nicăieri s-ar putea să apară chiar şi obiectul care mai tîrziu va dispărea.

Într-adevăr, scrisul este nimic altceva decît simpla plăcere de a jongla cu cuvintele şi, în acelaşi timp, un interesant exerciţiu (uneori intim) de comunicare cu oameni pe care nu-i vei întîlni niciodată. Prin scris, poţi uneori destăinui acelor oameni necunoscuţi detalii personale pe care nu le-ai spune direct, într-o conversaţie, nici prietenilor tăi cei mai apropiaţi.

Şi acum, să revin la carneţelul mamei care devenise al meu.

"Într-o zi pînă la momentul acela banală…", sînt tentat să reîncep – dar copilăria este formată numai din zile speciale, iar zilele banale sînt invenţia perioadei adulte –, aşa că reformulez… Într-una din zilele acelea speciale cînd lumea mi se părea plină de mistere care aşteaptau să fie dezlegate (Yeti, triunghiul Bermudelor, telekinezia – încercam din cînd în cînd pe-atunci să mişc un bănuţ pe cristalul mesei din sufragerie) şi cînd credeam că o să ajung unul dintre cei mai cunoscuţi oameni ai planetei (mama repeta la toată lumea că eram "un copil special"), mă întorceam spre casă. De unde altundeva puteam să mă întorc decît de la cercul de Ştiinţele Naturii?!

Ajuns pe acele străduţe cu acele curţi umbrite de viţă de vie, după unul din garduri a început să mă latre nebuneşte un cîine lup. Gardul avea spaţii de vreo două degete şi de plicti-

seală am trecut carneţelul peste zăbrelele lui: trrrrrrrr! Cîinele spumega şi mai tare de furie, iar între noi se afla acel obstacol de netrecut şi pentru că strada rămăsese tot pustie, m-am întors şi-am mai trecut o dată cu coperţile tari peste şipcile gardului. Trrrr! Cîinele, în delir!

Am repetat figura pentru a treia oară şi cu siguranţă aş fi repetat-o şi o a patra oară dacă nu m-aş fi trezit brusc cu mîna goală! S-a întîmplat uimitor de repede. Prin gard puteam vedea cîinele ţopăind ca un drac, scuturînd nebuneşte capul dintr-o parte în alta. Între dinţi, carneţelul – care puteam să jur că-l avusesem în mînă cu doar o fracţiune de secundă mai înainte! L-a distrus cu-o furie metodică iar eu l-am urmărit cu-o deznădejde neputincioasă. Ferfeniţă a fost făcut, între două fălci şocant de nervoase şi-un maxilar pe măsură. Carneţelul din capătul botului (ce rămînea din el) se vedea ca un fel de pată ovală, nedefinită, luînd forme rectilinii sau curbilinii, exact ca atunci cînd te joci noaptea cu un băţ al cărui capăt a fost înroşit în foc. În doar un minut, din carneţelul de prăjituri rămăseseră doar nişte fulgi de hîrtie plutind prin aer şi două coperţi deformate de scuipat.

Cîteva săptămîni mai tîrziu, mama a vrut să facă o cremă de zahăr ars dar nu a găsit reţeta. Am căutat prin toată bucătăria, prin sertare şi rafturi, sub chiuvetă şi după frigider – eu mai zelos ca toţi. "Nimeni" nu a vrut să spună cum a dispărut carneţelul ei de prăjituri.

Cum unele reţete nu le ştia pe dinafară, în 1983 a fost ultima oară cînd am mîncat îngheţată de iaurt cu vanilie şi lămîie de casă.

Primăvara doar aştepta să apară

Îl aştepta o zi cu totul specială. Mark Walker se trezi cu mult înaintea ceasului, cu acea senzaţie de înviorare şi prospeţime dată de gîndul la mulţumirea lucrului bine făcut. Urma o astfel de zi, în care la serviciu toţi îl vor privi cu respect şi recunoştinţă. Mulţi îl vor privi cu teamă. Ca pe un Dumnezeu. Anticipa că experienţa lui va fi apreciată de superiori. "Calmul lui Mark", "rutina bătută în cuie a lui Mark", "mai-ceva-ca-regulamentul-Mark".

Nu se grăbi să se dea jos din pat, aşteptînd mai întîi termostatul programat să urce temperatura cu două grade. Era un început de martie răcoros şi parcă în întîmpinarea vîrstei de cincizeci de ani devenise mai precaut cu capriciile vremii. Ciorapi în picioare pe ceramica din baie, mănuşi, fular şi, iată, de cînd se ştia, primul martie cînd folosea starterul la maşină şi încălzirea scaunului cinci minute înainte de plecare. Începuse deci să îmbătrînească, dar fiecare înaintare în vîrstă aduce, din fericire, şi avantaje. De exemplu, simţea apropierea de Dumnezeu cu mai multă intensitate ca oricînd. Să fie din nou tînăr, rebel, dezorientat, fără credinţă, nefericit? L-ar fi speriat o întoarcere în timp. Nu-şi dorea aşa ceva. Găsea că viaţa lui era perfectă acum aşa cum era.

Ora 8 aduse declicul termostatului. De afară se auzi demarajul autobuzului care adună copiii pentru şcoala de dumini-

că. “Catehism, corală, rugăciuni. Nimic nu s-a schimbat în America… Mulţumesc Celui de Sus şi mă rog Lui să-mi dea o zi binecuvîntată mie, familiei, şi tuturor celor care cred în El. Iar pastorul Degard o să-mi ierte lipsa. Dumnezeu ştie unde mă duc şi oriunde mă duc prin acţiunile mele încerc să îl slujesc pe El.”

Înainte cu un minut de ora programată, opri alarma ceasului deşteptător şi coborî sprinten din pat. Se spală pe dinţi, pe faţă, îşi pieptănă părul grizonat, încercînd să nu facă nici un zgomot, pentru a nu-şi deranja soţia aflată în cel de-al doilea dormitor. Stomacul îl cam supăra noaptea, se culca teribil de balonat de la un timp, şi dormitorul lui mirosea dimineaţa la fel de dezgustător ca un wc înfundat de două zile. În urmă cu doi ani, Stela se mutase pur şi simplu în alt dormitor spunînd că vor dormi amîndoi mai confortabil aşa. Femeie fermă şi sinceră, o respectase întotdeauna pentru onestitate, dar ea n-avea deloc simţul banilor. Mark era cel care ţinea contabilitatea cheltuielilor şi în felul acesta în aproape treizeci de ani de căsnicie nu duseseră lipsă de nimic, ba chiar nu rataseră două săptămîni de vacanţă în vreun an. E adevărat, întotdeauna stînd o zi întreagă ghemuit cu volanul în braţe, conducînd pînă în Key West (cu opririle de rigoare la Burger King sau alte fast-food-uri), apoi la destinaţie: un apartament tip garsonieră închiriat, nu hotel, cu o bucătărioară la care Stela fredona Shania Twain gătind masa de prînz; seara, patru-cinci Budweiser băute în faţa televizorului unde şi pe ea o cîştigase ca suporter Red Sox. Dintr-un salariu de gardian şi unul de secretară este greu să strîngi pentru un concediu la Barcelona. Totuşi, ce ani frumoşi! Nu şi-ar schimba viaţa cu cea a unui finanţist nenorocit de pe Wall Street, unul dintre acei

tinerei obraznici, mînuitori de grafice fandosite, care schimbă fetele precum firmele la care lucrează, cheltuitori, oameni fără scrupule, păcătoşi, avari care au mult şi vor şi mai mult – o lăcomie ce, cu stupoare vor descoperi unde îi va duce, imediat după terminarea trecătoarei vieţi pămînteşti: în focurile Iadului, în furcile Diavolului, un infinit faţă în faţă cu Fiara, fără nici cea mai mică şansă de a-ţi răscumpăra păcatele.

Fără să vrea, în minte avea acum ochii profetici, grimasele carismatice ale pastorului Degard, acest predicator înnăscut pe care îl ştia de mai bine de douăzeci de ani, datorită unui ciocănit ferm în lemnul uşii, la care iniţial nu dorise să răspundă – dar o făcuse forţat de lătrăturile furioase ale căţelului (pe vremea aceea îl avea pe Stardust deabia luat). Minunate sînt căile Domnului şi nimic nu este lăsat la voia întîmplării.

Cu douăzeci de ani în urmă, în mijlocul vacarnului creat de Stardust, primise puţin contrariat fasciculul multicolor din mîinile predicatorului apoi închisese repede uşa. Erau numai patru pagini, dintre care pe prima scria cu litere de-o şchioapă: *Milioane vor paricipa, TU VEI FI PRINTRE EI?*

Păstrase cu sfinţenie acel fascicul, acum cu pozele voalate şi hîrtia uşor ondulată din cauza umidităţii. O hîrtie peste care anii puseseră o nepreţuită valoare sentimentală. Isus a spus: *continuaţi să vă amintiţi de mine!* şi alături de pastorul Degard comunitatea supuşilor întru cuvîntul sfînt, crescuse la mai bine de patru sute de suflete.

Îşi întinse un strat gros de unt pe felia de pîine prăjită. Mînca cu poftă, sorbind grăbit din cafeaua cu lapte, în timp ce îşi arunca un ochi pe Virginia Gazette la pagina de decese. Dumnezeu să-i ierte! Restul ziarului nu era interesant.

Obama, Israel, Orientul mijlociu, criza din Europa şi alte asemenea lucruri care nu aveau nici o legătură cu Virginia sau cel puţin cu ce se întîmpla pe Coasta de Est: negroteii din ghettouri care azi-mîine or să intre peste tine în casă să-ţi pună pistolul la tîmplă pentru cîţiva dolari de droguri, sau ceva despre cubanezii obraznici care au ajuns să-şi caute joburi pînă aici, sau, bun!, dacă astfel de adevăruri nu pot fi tipărite datorită cenzurii – pentru că *ei* au acum mai multe drepturi decît un *bun* american de opt generaţii –, atunci să fie măcar expuse minciunile aşa-zişilor oameni de ştiinţă care apar neîncetat pe toate posturile de ştiri pentru a bate toba despre încălzirea globală – ce altă modalitate de a introduce noi taxe mai există?!

De pe balcon nu se auzea vreun zgomot nici în această dimineaţă, ceea ce îl făcea să spere că metoda lui funcţiona şi prin urmare, datorită lui, Stela avea să doarmă liniştită şi în acest week-end. Cu aceeaşi grijă care îi caracteriza toate dimineţile, depuse farfurioara, cuţitul şi cana în sertăraşele protrivite ale maşinii de spălat vase apoi se strecură în living-room, trase perdeaua de la geam şi aruncă o privire nerăbdătoare spre balustrada balconului. Dintre cele opt capcane de prins şoareci care se aflau aliniate pe ea, nu rămăseseră decît şapte.

Deschise uşa surescitat, nu înainte de a o sălta puţin în sus, pentru a evita acel uşor scîrţîit binecunoscut căsniciei lor (la fel cum ştiau că toaleta trebuia trasă uneori de două ori "ca să se ducă", că telefonul a cărui baterie se descărca imediat trebuia ţinut mereu la încărcat şi multe alte mici particularităţi ale căminului lor). Păşi în aerul rece al dimineţii, îmbrăcat încă în pijamale. Nici o capcană pe podeaua balconului. Se

aplecă peste balustradă, privi atent peluza proaspăt tunsă cu-o zi înainte de Rogriguez, administratorul clădirii. Nici o capcană căzută în iarbă. Prin urmare capcana fusese declanşată, o nenorocită de pasăre guralivă venise pînă la urmă atrasă de mîncare. Îşi imagină pescăruşul care zburase îngrozit cu piciorul strivit între sîrmele capcanei sau poate numai cu penele cozii prinse definitiv acolo. Îi scăpă un hohot de satisfacţie în timp ce rearanjă echidistant cele şapte capcane rămase. Cu siguranţă nu avea să mai revină vreodată! Afurisite păsări care o trezeau pe nevastă-sa din somn cu croncănitul lor!

Nu pricepea ce găsise Noe atît de deosebit la mîncătoarele astea de stîrvuri de peşte, de le găzduise în Arca lui biblică! Pe *religion channel*, pe care îl urmărea cu fidelitate, arheologii descoperiseră deja rămăşiţele corăbiei lui Noe, undeva pe teritoriul Turciei. Oare în Turcia or fi mai mulţi pescăruşi decît în Virginia? Dacă el ar fi fost Noe, nu ar fi luat pescăruşii, ciorile, aligatorii sau şerpii în barcă, îşi spuse, schimbîndu-se de pijamale.

Scrise un scurt bileţel Stelei: "Draga mea, cel tîrziu la prînz sînt acasă. Nu uita să scoţi pieptul de pui de la dezgheţat. Am luat eu hainele uzate pentru Salvation Army, pentru că sînt în drumul meu. Te iubesc. Mark "

Se urcă în Fordul pick-up F-150 luat cu şase luni în urmă.

Voi ieşi sper la pensie în maşina asta… Noi, Americanii, trebuie să cumpărăm produse asamblate de firme americane pentru a susţine economia. Lasă-i pe germani să cumpere maşini germane, şi pe asiatici să-şi cumpere Toyotele, dacă nu le place Fordul! Dar nu înţeleg cum un bun creştin american se poate simţi confortabil conducînd jucării pline de mo-

toraşe şi led-uri. Să porneşti motorul fără să răsuceşti o cheie în contact – trebuie să fii tîmpit să cumperi aşa ceva!

Depăşi un VW Passat argintiu, cu număr de înmatriculare "Shikan01" care mergea prea încet pe banda din stînga, îi aruncă şoferului măsliniu o privire dispreţuitoare de la înălţimea cabinei spaţioase şi-şi spuse ca pentru sine: "Da, tuciuriule, chiar arăţi ca un Shikan! Ai bunul simţ şi schimbă-ţi numele cu ceva care se poate pronunţa de nişte oameni normali…"

Trecu pe lîngă clădirea impunătoare a sfintei Biserici evanghelice a bunilor martori, se închină, apoi citi cu interes mesajul pe care îl postase pastorul Degard pentru a saluta pe enoriaşii sosiţi la sfînta Evanghelie.

Dacă Dumnezeu ţi-ar striga numele astăzi, ai fi pregătit?

Mesajul i se păru provindenţial, avînd în vedere că nu îi spusese pastorului despre misiunea pe care avea s-o îndeplinească în această duminică. Pastorul era un om atins de harul dumnezeiesc, se convingea încă o dată de acest lucru. Se închină de cîteva ori, înfiorat de emoţie. Conduse următorii cîţiva kilometri ca şi cum se afla pe pilot automat, de parcă nu s-ar fi aflat la volanul maşinii lui, ci la slujbă, ascultînd cu evlavie predica pastorului Degard ce se desfăşura chiar în momentele acelea.

În depărtare, în mijlocul pădurii dese, îl aştepta o fortăreaţă impenetrabilă a cărui cheie de acces, el şi puţini alţii o avea. Ieşi de pe Clintwood Hwy şi intră pe drumul regional 361. Crengile copacilor începuseră să freamăte mai elastic, parcă ajutate de o spumă verzuie ce doar apăruse. Ca şi cum peste noapte, nişte spiriduşi s-ar fi jucat prinselea pe sprayatelea, urmărindu-se şi zburînd din copac în copac. O

salcie mîndră, înfoiată, o luase înaintea tuturor şi Mark se gîndi că poate Dumnezeu o exilase acolo dintr-o altă pădure mai sudică, poate din America Centrală, ca să o înveţe minte să se mai înfoaie cu atîta obrăznicie. În ciuda frigului, ascunsă poate după un deal, primăvara aştepta să apară. Aştepta probabil doar un semn ca să-şi facă apariţia, poate un mic sacrificiu sau o ofrandă, cum ar vrea orice femeie capricioasă.

Urma să vină căldura. Se deschidea sezonul de vînat curcani sălbatici şi îşi luase o carabină Remington pe care de abia aştepta să o încerce. Peste cîteva săptămîni urma să vină la servici în cămaşă kaki şi pantaloni de doc, uniforma de vară. Mark Walker se lăsă cuprins de un sentiment de mulţumire, amintindu-şi că lăsase un sac de plastic plin cu haine vechi de iarnă în faţa tomberonului de donaţii al lui Salvation Army. O faptă bună te aduce cu un pas mai aproape de rai. Arătă legitimaţia paznicului de la primul pichet.

“ ‘neaţa, Mike!” şi bariera se ridică.

Repetă de trei ori procedura pînă se găsi cu adevărat în interiorul închisorii Red Onion, cea mai dură închisoare a Americii. 713 deţinuţi păziţi de un personal complet de aproape 800 de oameni, muncind în trei schimburi. Omul şi animalul, cum îi plăcea lui Mike să spună. Majoritatea paznicilor albi, majoritatea deţinuţilor, negri sau hispanici. O treime dintre ei se aflau tot timpul încarceraţi în izolare completă. Una dintre puţinele închisori construită astfel încît să minimizeze nu numai interacţiunea gardian-deţinut, dar şi comunicarea deţinut-deţinut. Aşa că majoritatea problemelor care apăreau la deţinuţii din Red Onion erau de natură psihică. Cele fizice, cînd apar, sînt aproape exclusiv legate într-un

fel sau altul de auto-mutilare. Dacă însuşi Mark Walker ar fi conceput singur închisoarea, n-ar fi putut-o concepe mai bine. Cu menţiunea că el nu ar fi ţinut numai o treime în izolare, ci pe toţi 713.

Îi plăcea să se gîndească la ei ca la nişte pustnici, fiecare cu chilia lui. Cu diferenţa că pustnicii lui se rugau la Diavol, nu la Dumnezeu. Cu diferenţa că pustnicii lui nu purtau mătănii, ci tatuaje întinse pe tot spatele. Cu diferenţa că pustnicii lui aveau porţile închise cu zăvoare ale căror chei le avea el, Mark Walker.

Se opri în faţa celulei cu numărul 257, verifică încă o dată numărul, se uită prin vizor şi-l întrebă pe Marven Lee dacă putea merge pe picioarele lui sau dacă prefera să fie dus cu un scaun cu rotile.

"Scaun cu rotile."

"La serviciile tale pînă în ultima clipă!" spuse Mark pe un ton amabil, atent să-şi ascundă ironia pentru că nu avea nevoie de reclamaţii.

Dumnezeu nu a orînduit aşa. Să-ţi ştii dinainte sorocul. 7 martie. Astăzi e ziua cînd, peste un an, voi muri. Doctorul le spune bolnavilor. Ai cancer. Ai între şase luni şi un an. Dar nici un doctor nu va spune cu certitudine, 7 martie. Dar Marvin Lee merită cu prisosinţă să-şi ştie ziua morţii cu doi ani avans, pentru că fusese complice la patru crime. Singurul regret pe care îl încerca Mark acum era faptul că împuţitul de negru urma să aibe o moarte de o mie de ori mai bună decît domnul Walker senior, care se zvîrcolise în chinuri groaznice, şi murise după o lungă suferinţă măcinat de un cancer la ficat.

Ultima moarte prin spînzurătoare avusese loc în 1996, în Delaware.

Ultima moarte într-o cameră de gazare avusese loc în 1999, în Arizona.

Ultima moarte prin împuşcare avusese loc în 2010, în Utah.

Iar ultima prin electrocutare, care fusese specialitatea lui Mark Walker, avusese loc în 2013, aici în Virginia. Fusese ultimul care apăsase "butonul de prăjit creiere umane". Pentru prima oară, Mark Walker executa prin injecţie letală şi ca de atîtea ori în trecut simţea că este mîna lui Dumnezeu pe pămînt.

Se gîndi la pastorul Degard şi apăsă acest nou tip de buton.

"Cu Dumnezeu înainte!" îşi spuse, convins că după primul deal primăvara doar aştepta să apară.

Despre copii, jocuri şi animale

Naiba ştie de ce mă încăpăţînez să revizitez mereu aceleaşi locuri.

E un sătuc lipsit de străzi asfalate, cam secetos vara (nici urmă de pîrîu, islaz, lac) şi care devine groaznic de noroios după orice ploaie zdravănă. Cînd eram mic, luam cizmele de cauciuc ale bunicului ca să străbat curtea după ploaie, şi rămîneam înglodat în noroi. Venea, întîi mă lua pe mine în braţe, apoi mai făcea un drum după cizme. Am o bună memorie auditivă. Uneori stau în pat şi mă relaxez încercînd să-mi reamintesc sunetele, aşa cum le auzeam atunci. Unul sau două, nu e mare lucru. Dar cere oarece efort şi concentrare să poţi suprapune patru sau cinci.

Căruţele şubrede, pîrîind din toate îmbinările. Copitele printre bolovani. Scîrţîitul manivelei de la fîntîna de peste uliţă. Difuzorul care transmitea în surdină. Cîrîitul găinilor, mereu diferit – cel al găinilor călcate de cocoş suna altfel decît al cloştii deranjate de te miri ce. Îmi amintesc că bunica prefera ca numai anumite găini să pice cloşti, iar dacă se întîmpla să cadă una dintre celelalte, nefericita era stropită cu apă rece şi era gonită din adăposturile prin care se afla pitită. Dacă tot nu îi treceau "gîndurile" instinctuale, găina era prinsă şi sechestrată sub un lighean mare, de tablă. Aşa era ţinută respectiva: undeva, la umbra unui copac, cu ceva mălai şi o

farfurioară de apă, captivă într-un micuţ ozn fără hublouri ce apărea ademenitor din iarbă: ţinta perfectă a unor pietricele lansate de mine… Un dong! urmat aproape instantaneu de un cîrîit speriat sau întrebător, în funcţie de mărimea pietrei.

Ţin minte că în perioada respectivă l-am întrebat pe bunicul de ce se comportă cocoşul în felul ăla (brutal) şi bunicul mi-a răspuns prompt:

"Pentru că nu e o găină cuminte!"

Mai tîrziu am observat că şi femelele altor animale erau la fel de obraznice. Şi că toate erau pedepsite în acelaşi stil, cu agresivitate, pe la spate – dar cocoşul rămînea singurul care aplica teribilele lovituri de cioc în ceafă. Prietenul meu Cristi – cred că aveam vreo şapte ani ani pe atunci -, o punea pe seama aripilor: cocoşul s-ar fi simţit cumva handicapat faţă de masculii altor specii. Şi, într-adevăr, extrapolînd, ni se părea că bărbaţii cu handicapuri fizice se purtau mai urît cu nevestele lor. Aia mici de înălţime, sau mult mai în vîrstă decît soţiile lor, etc. În ce priveşte găinile, Cristi observase un amănunt uimitor pe care mi l-a împărtăşit şi mie: găinile nu urinează! Le-am urmărit ceva timp să mă conving, dar într-adevăr, nu am surprins niciodată vreuna ridicînd piciorul la veun gard sau ceva – cu toate că apă beau toate, în acelaşi stil caraghios, dînd capul pe spate şi rugîndu-se parcă la Dumnezeul găinilor să li se scurgă apă în jos pe gîtlej, fără complicaţii.

Peste încă vreun an sau doi, am învăţat să mă joc un joc cu găinile şi ţin minte că mă distram probabil la fel de bine cum s-ar distra acum, în zilele noastre, vreun puşti la consolă cu Call of Duty. Prindeam o găină (nici nu fugeau de mine, nu le inspiram nici o teamă, cum, cu cîţiva ani mai înainte, mă

văzuseră trîntit pe jos de un curcan) îi pliam capul şi i-l vîram sub propria aripa, apoi depărtam mîinile de corp şi mă învîrteam repede-repede de tot cu găina între palme. După vreun minut, cînd deabia mă mai ţineam pe picioare, o lăsam să plece. Speriată, găina încerca să o ia la picior dar se tot împiedica, apoi cădea pe o parte, complet dezechilibrată, se ridica, dădea din aripi căutînd să se ajute în felul ăsta – dar cădea la fel de brusc pe partea cealaltă. Dacă se întîmpla să treacă aşa ameţită prin faţa vreunui cocoş, acela devenea brusc atent, apoi, dintr-odată excitat, îi sărea în spate. Exact ca în bancul pe care tot Cristinel mi l-a spus. Că o găină cînd are chef de tîmpenii, trebuie să se prefacă pe cît posibil că vrea de fapt să fugă de el, dar la un moment dat se va împiedica intenţionat şi-l va aşteapta. Altfel, cocoşul ar crede-o cam curvă. Şi aşa vocabularul meu se tot îmbogăţea. De la Cristi asta am aflat multe lucruri. Cu toate că era cu vreo şase luni mai mic decît mine. De exemplu, printr-a opta a fost la o petrecere unde fetei cu care venise el i-a venit să se ducă la toaletă (noaptea, undeva afară) aşa că i-a cerut lui să o însoţească. Şi aşa cică ar fi urinat, cu uşa întredeschisă şi ţinîndu-l pe el de mînă. Mie, venit de la Bucureşti, toate chestiile astea mi se păreau de Vestul Sălbatic. Şi chiar erau. De un Paşte, tot prin perioada aia, ţin minte că am îngrămădit o fată între noi, o tot pipăiam şi ea chicotea în continuu. Eram pe o bancă, la doi paşi de intrarea în biserică, era plin de lume, plin de bătrîni cu lumînări aprinse în mînă, în spatele nostru erau cruci cu poze alb negru decolorate de timp, găleţi de tablă fără fund, întoarse invers, coroane mortuare putrezite sau din hîrtie groaznic de ieftină, dar noi nu vedeam nimic din toate astea pentru că tinereţea ne pusese nişte ochelari

fermecaţi la ochi şi prin ei vedeam totul altfel. Făceam tot felul de lucruri pe care acum nu le-aş mai face. Pe majoritatea lor nici nu am tupeu să le pun pe foaie, ceea ce face din mine un scriitor destul de slab, pentru că un scriitor bun nu are, cred, oprelişti.

Cînd mă gîndesc în urmă cred că cel mai mult mă uimeşte ce cruzi eram cu animalele. Asta avînd în vedere că acum dacă intră o muscă în casă o prind din zbor şi îi dau drumul afară.

Odată, ne strînsesem la Cristi la poartă. Eram toată gaşca. Doi dintre noi erau cu doi ani mai mari, ceilalţi trei cam de-o seamă. Cristi avea sonerie la poartă şi fratele lui mai mare (un băiat de nota zece de altfel) a spus că ne arată un experiment. Ne-am tras aproape şi urmăream să nu treacă oameni pe uliţă. Marian a deşurubat firele de la sonerie şi şi-a chemat cîinele. Un cîine fioros, care lătra şi sărea să muşte pe oricine (mă muşcase şi pe mine o dată, prin tricou, de piept, în zona plexului solar). L-a chemat uşor, cu o bucată de pîine, dar cînd a venit în loc de pîine i-a pus sîrmele pe botul umed. Bietul Rex a sărit schelălăind, nu am mai văzut niciodată un cîine sărind gardul mai repede decît a făcut-o el atunci. Noi rîdeam.

Aveam cu toţii praştii (făcute de bunici sau fraţi mai mari) cu care trăgeam la ţintă în sticle de plastic, becuri şi garduri. Uneori trăgeam şi unul în altul, dar numai la picioare. Toţi ţinteam foarte bine. Jucam şi cuţitaşul la copac. Şi acum pot înfige un cuţit în copac din doi metri bazat pe experienţa de atunci – am încercat de curînd. Jocul favorit era însă cu nişte cornete de hîrtie suflate prin ţevi subţirele de plastic. Nu ştiu de ce le spuneam “de berman”, băiatul care ni le aducea era

din Baia Mare şi el ne servise definiţia asta pe care noi o preluasem fără întrebări. Erau ţevi cu care se protejează firele electrice în construcţii, cum ştiţi. Şi, bineînţeles, ne jucam jocul ăsta de dimineaţă pînă seara, cocoţîndu-ne pe acoperişuri, prin podurile caselor, prin copaci, sau pe sub podurile înfundate de noroi din faţa caselor, prin boscheţi şi prin mărăcini – cine nu a jucat jocul ăsta nu ştie ce a pierdut! Cînd oboseam să tragem unul în altul, trăgeam la ţintă (în frunzele de nuc de pe la poale, ca să nu îndoim vîrful cornetelor) sau uneori în guguştiuci – care se găseau puzderie prin părţile alea şi care ne trezeau dimineaţa cu ţipătul lor (ce enervant mi se părea pe-atunci şi cît de dor mi-e acum): gu-gu-ştiuc, gu-gu-ştiuc.

Pentru păsări pregăteam cornete speciale, cu un ac cu gămălie ataşat în vîrf. Tot prietenul nostru din Baia Mare avea şi un lipici foarte bun cu care fixam acul acolo. În felul ăsta se înfigeau în garduri cu un ţăcănit, iar vîrful, întărit de lipici nu se mai îndoia. Cîţiva guguştiuci şi-au luat zborul cu cîte-un cornet înfipt în coadă. Era destul de palpitant. Alteori ne duceam la o baltă din care trăgeau ţăranii apă s-o amestece cu piatră vînătă (aşa numeau ei sulfatul de cupru) pentru stropit. Mai cădea cîte un bulgăre albastru şi în apă, dar pare-se că nu dăuna defel broaştelor, care se înmulţiseră teribil de tare. Le decimam noi, trăgînd cu cornete de pe mal. Ţinta atinsă se întorcea singură cu burta în sus, un vîrf de cornet însîngerat ieşea balansînd din apă ca o plută de pescar nebun.

Ca să înţelegeţi mai bine atmosfera, pe lîngă decor ar trebui să vă prezint şi vreun personaj sau două, şi poate chiar o s-o fac într-o scriere viitoare. Pot să vă spun deocamdată doar atît: oamenii din jurul meu nu erau banali. Uneori fă-

ceau lucruri extraordinare – dar nu prea des, pentru că munceau 12-14 ore pe zi. Şi de multe ori m-am gîndit că a fost marele meu avantaj: să cresc printre nişte oameni ciudaţi, puşi pe şotii, glumeţi, care făceau giumbuşlucuri precum copiii, cu toate că erau trecuţi demult de vîrsta maturităţii.

FLORIN GIURCĂ

Maris Anselmo

Căsuța mea, pe care-am moștenit-o de la părinți, și-n care locuiesc în timpul vacanțelor de vară, e ultima din ulița cătunului de pescari, uliță care se pierde treptat în nisipul zgrunțuros și alb al plajei, nisip plin de cochilii sparte în care tălpile desculțe se pot răni cu ușurință. Marea este atât de aproape, la nici o sută de metri, încât în timpul nopții vuietul valurilor se aude din dormitor ca un fond sonor continuu, obsedant. La vreo sută de metri către larg, un dig din bolovani creează o stavilă în calea erodării plajei. Curenții dintre dig și țărm sunt foarte iuți, făcând înotul un sport periculos. Pescarii cunosc însă ca-n palmă aceste capcane mortale ale mării, și chiar și noaptea, cu un felinar în mână, ei dezleagă barca de la mal și se îndreaptă către larg. Curând, din barca lor o luminiță slabă doar mai pâlpâie în depărtare, intermitent acoperită sub orizont de valuri. Spre dimineață, dacă au noroc, se-ntorc la revărsatul zorilor cu bărcile lor pline de calcan, cambulă și scrumbii.

– Ooo, zise Pasquale râzând, bine te-am găsit, dragă Adelaide! Am adus cu mine toate cele necesare, o să pregătim o masă pe cinste! Maris de-abia așteaptă să-și intre-n funcțiune.

– De azi încolo nu mă mai cheamă Adelaide, așa să știi, numele meu e Wolf. Aida Wolf. Nu vreau să mai aud de vechiul nume.

– Prea bine, prințesa mea! Așa o să te strigăm, Aida Wolf.

Ați văzut vreodată un episod din serialul de televiziune Poirot, cu David Suchet? Dacă da, atunci veți înțelege la ce mă refer. Am un prieten belgian care pare întruchiparea uimitor de fidelă a bonomului detectiv, în ceea ce privește manierele, curtoazia, sau pedanteria cu care se îmbracă, exceptând faptul că e roșcat, nu brunet, și că nu poartă mustață, având tenul spân și plin de pistrui. Omul acesta nu ar intra în casa cuiva fără un cadou în mână, să zicem o sticlă de vin frumos ambalată, sau fără să se anunțe din vreme cu un telefon. Imperturbabil și bine dispus întotdeauna, belgianul, monsieur Pasquale pe numele lui – este în același timp o gazdă desăvârșită. Din motive care se vor vedea mai departe, prietenul Pasquale are 4 zile onomastice pe an, pe care își dă silința să și le serbeze pe toate. În bucătăria lui găsești cele mai rare și prețioase mirodenii, de la șofran și curry indian la oțet balsamic, de la curcuma și ghimbir la duca și harissa. Don Pasquale își onorează invitații cu felurile de mâncare exotice gătite de el singur, servite în vase de porțelan vechi, alături de vinurile asortate. Pe pereții micului dar elegantului salon cu mobilier Regence poți admira acuarele și uleiuri pe pânză, iar la cafea ești delectat cu sonate de Beethoven interpretate de gazdă la clavecinul veritabil, recent restaurat, din colț. Eu sunt mai degrabă atras de nonconformistul și ușor parodicul gen muzical numit gothic rock, sau rock simfonic, dar știu să apreciez și o bună bucată clasică, mai ales dacă este interpretată live.

Ceea ce este uimitor este faptul că monsieur Pasquale și-a înjghebat această mică oază cu parfum aristocratic într-un fost grajd aflat la marginea unui cătun dintr-un județ al Mol-

dovei. Plecat din țara sa natală îndată după anii ’90, mânat de spiritul aventurii, după ce a făcut diferite mici afaceri cu computere și haine vechi prin răsăritul Europei, după ce a învățat româna și greaca, a ales să-și împartă timpul între fieful său de la marginea satului, și o insulă din Grecia, unde își petrece iernile. Într-una din aceste peregrinări ale sale, Pasquale s-a întâlnit cu vechi-calendariștii.

Monsieur Pasquale nu este un cetățean religios. Amator de muzică de operă, fan al lui Mozart, cu al său Flaut fermecat, avid de socializare, Pasquale e mai degrabă un om de lume, un umanist prin educație și caracter. Prin maniera sa elegantă, dar frustă, directă și prietenoasă, el și-a făcut nenumărați prieteni fideli, unii chiar din rândul artiștilor, scriitorilor și pictorilor. Prin intermediul unuia dintre aceștia, pictor mi se pare, Pasquale a intrat în cercul calendariștilor.

L-a dus la o mânăstire de măicuțe, unde l-au cazat o vreme, aici el a făcut ceva donații sau investiții, ca după o vreme să anunțe că se botează la ei, el fiind catolic practicant. Cum au făcut de au reușit să-l determine la acest pas, nu-mi dau seama. Câtă însemnătate a pus și pune Pasquale pe religie și cult, iarăși e treaba lui. Presupun că a vrut doar să-i facă plăcere prietenului său, care probabil că l-a invitat stăruitor, mai ales în condițiile în care viața ui s-a statornicit, se pare, definitiv prin părțile ortodoxiei. Sau, de ce nu, s-o fi gândit și la faptul că a-ți schimba religia e o nouă provocare, o nouă aventură. O anumită particularitate a caracterului și educației sale avea să-i complice însă foarte mult viața în noua ipostază. Monsieur Pasquale a trebuit să-și aleagă un nume nou la botez, și a ales, inspirat se pare de noul său naș, numele sfinților doctori fără de arginți, botezându-se Cozma-

Damian. Ei bine, nu a trecut mult și a aflat că în calendar există două perechi diferite de sfinți cu acest nume, serbate la date diferite.

Dar asta nu este tot. Surpriza cea mare a venit după aceea, când a aflat că majoritatea prietenilor săi sunt ortodocși, e adevărat, dar țin sărbătorile după alt calendar. Și cum nu se putea să-i invite la o onomastică pe stilul vechi, a trebuit să își serbeze fiecare din cele două zile onomastice o dată pe stilul nou, o dată pe stilul vechi. Căci are și prieteni pe stilul vechi… Trebuie să spun însă că toți prietenii săi, fără deosebire de stil, acceptă cu plăcere toate invitațiile, și pe nou și pe vechi.

Și iată de ce: amicul Pasqule își suflecă de patru ori pe an mânecile, își pune șorțul la brâu și se așterne la treabă. Antreuri reci, sufleuri ușoare de praz cu sos caramel, supe-creme de ceapă cu crutoane, rulade cu ciuperci, rață cu portocale, melci cu sos de usturoi și stridii, tarte cu afine, pere trase în ciocolată, salată tzatziki, sorbet de gutui, banane flambate și multe alte curiozități sunt preparate cu mâna lui, din ingrediente cumpărate de el din piață, și aduse la masă în platouri savant garnisite, în sunetul clavecinului bine temperat.

Știindu-se pe sine așa o gazdă generoasă, Pasquale nu are nici o reținere în a se invita, la rândul lui, în casele amicilor săi. Așa se face că anul acesta, pe la mijlocul lunii august, primesc un telefon:

– Roberto dragă, Adelaide e pe litoral, și m-am gândit ce bine s-ar potrivi să facem împreună o “soiree” la tine pe terasă. Știi ce mult îi plac Adelaidei noaptea valurile mării, sub lumina palidă a lunii. Mă ocup eu de tot ce este neceasar:

mâncare, băutură și desert. În special desert, fiindcă Adelaide se topește după înghețată. De altfel, Adelaide vine și cu Maris, bucătăreasa ei, cred că-ți mai amintești concertul de Crăciun de-acum un an. Se poate?

Adelaide Lupașco! Nu pot să cred! Celebra soprană, cea care a smuls aplauze pe toate marile scenele lirice ale lumii, de la Covent Garden la Scala din Milano, să păşească pragul modestei mele căsuțe de la malul mării! Cea care a strălucit în memorabile roluri, de la oratoriul Funeral Anthelm for Queen Caroline și Requiemul lui Haydn, la Zâna dimineţii din opera „Hansel şi Gretl" de Engelbert Humperdink!

Sigur că-mi aduc aminte de Crăciunul anului trecut. În urmă cu un an, cu două săptămâni mai înainte de Crăciun, Pasquale mă sunase, surprinzător. Știam că iarna el petrece mai mult prin Grecia, prin insule ferite de viscol și îngheț.

– Roberto dragă, ce faci, ești bine?

– Salut Pasquale, merci de întrebare, sunt bine, sănătos. Dar tu? Să nu spui că ești în țară!

– Da, sunt în România. Și eu sunt bine. Am o invitație pentru tine, din partea prietenei mele Adelaide Lupașco. I-am vorbit de tine, și Adelaide s-a arătat interesată să te cunoască.

– Pasquale, sunt copleșit!

– Adelaide are și anul acesta concertul de Crăciun pe scena Operei din Brașov. Surpriza, pe care ne-a pregătit-o tuturor anul acesta, este că vom asculta în premieră rock simfonic cu o orchestră de cincizeci de instrumentiști, ceva cu totul special, într-o ambianță medievală, gotică. Cum te știu rocker și fan al acestui stil muzical, m-am gândit la tine și am rugat-o pe Adelaide să-ți facă și ție o invitație.

– Pasquale, m-ai lovit în punctul meu sensibil! Așa e, rockul simfonic e pasiunea mea, și aș fi dispus la oricâte sacrificii pentru a merge la concertele unor trupe ca Nightwish sau Haggard. Nu prea am avut însă din păcate prea multe asemenea ocazii, aceste formații foarte rar vin pe la noi.

– Întocmai. Singurul impediment, dacă ar fi să existe vreunul, ar fi distanța prea mare dintre Constanța și Brașov. Va trebui să înnoptăm pe undeva. M-am gândit însă la toate: am aranjat să ne cazăm la hanul Anselmo. Ai să vezi, e vorba de un fost castel medieval renovat și transformat recent în pensiune turistică. Se află în inima Carpaților, la Oituz, și este proprietatea unei prietene de-a Adelaidei, Marisia Anselmo. Ai s-o cunoști, și sunt convins că o să-ti placă mult de ea.

La data și la ora stabilită mașina lui Pasquale, un Mercedes off-road grena, opri în fața casei mele. Cu un mic bagaj în mână, constând în câteva lucruri de schimb, pijama și periuță de dinți, urcai pe locul din dreapta șoferului, și, din vorbă în vorbă, nici nu simții cum trece timpul. Curând ațipii, legănat ușor pe linia melodică a unor sonate renascentiste, magistral interpretate de Adelaide Lupașco. Nu știu cât timp poate să se fi scurs de la aria din "La serva padrona" de Pergolesi, ultima care îmi răsuna încă în minte, și pe acordurile căreia pesemne că am adormit, când don Pasquale mă trezi.

– Am ajuns, Roberto, îmi pare rău că trebuie să te trezesc. Dar poate că o cină caldă și un pat moale vor compensa "dizagrementul".

– Aha, déjà?!

Când coborârăm din mașină constatai în mod brutal că suntem la munte, și încă în miezul lui decembrie. Mă avântai în viscolul care îmi înțepa obrajii cu ace fine de gheață, scu-

turate de pe crengile brazilor din jur, având neîntrerupt ochii țintă la ferestrele castelului, din care se revărsa o lumină caldă, îmbietoare. Din salonul de la parter se auzea o muzică de petrecere din folclorul local, un csardasz presupun. Cum aveam să aflu în curând, era un obicei ca sătenii să se adune la motel în nopțile de sâmbătă și să petreacă până aproape de ivirea zorilor.

– Marisia, bine te-am găsit! Zise Pasquale. Ți-l prezint pe bunul meu prieten Roberto, sper că ai rezervat o cameră dublă pentru noi, altfel va trebui să dormim astă seară afară în mașină, ceea ce nu e prea grozav!

– Mai am o cameră din fericire, zise patroana. S-a nimerit să fie o nuntă în noaptea asta, așa că mai am doar camera de deasupra salonului cel mare. Dacă o să vă deranjeze prea tare muzica, îmi cer iertare, dar altceva mai bun nu am la ora asta.

– Nu face nimic, doamnă… zisei, cu gândul la castronul de gulaș cu sos de paprika și la așternuturile calde. Îmi pare bine, Robert mă numesc.

– Și mie. Marisia Anselmo e numele meu. I-am strâns mâna, clipă în care am simțit o căldură plăcută, moleșitoare, cum mă inundă de la tălpile picioarelor și până în vârfurile urechilor aproape degerate de la viscol. Semn bun, gândii, gazda e primitoare. Am despachetat cele câteva lucruri în cameră și am coborât nerăbdători în restaurant, pentru cină. Într-adevăr, trei sferturi din local erau ocupate de un grup compact de petrecăreți, care cântau și se legănau cu halbele ridicate pe ritmurile orchestrei, în limba lor. Am ocupat o masă mai la o parte, cu vedere la meseni și la orchestră și am făcut comanda.

– Să știi că Maris e-o bucătăreasă excelentă, zise Pasquale. Rareori am mâncat un gulaș și-o saramură de păstrăv mai bune ca la ea.

– Nu mă îndoiesc, zisei. Îmi plac bucătăresele blonde cu ochii verzi-albaștri, cu șorțulețul alb și poale garnisite cu dantelă. Și da, Maris arăta exact ca în imaginile publicitare pentru paprika: cosițe blonde ca aurul, ochi de smarald, fustiță albă cloche, cu șorțuleț și pieptar înflorat. Îmi aduc și acum aminte că m-am simțit ca străbătut de un curent electric în clipa în care ne-am încrucișat privirile.

– M-a curentat, zisei. Are ochi pătrunzători.

– E o fată care a trecut prin multe în viață, să știi. Acum se chinuie cu pensiunea asta, care nu prea aduce cine știe ce venituri. Se gândește să o vândă, că are credite mari la bancă neplătite.

– Criza asta, ce să-i faci! La toți ne este greu.

Pahar după pahar de vin roșu abia răzbătură să stingă dogoarea gulașului picant. În cele din urmă, Maris veni la masa noastră. Am remarcat doar zâmbetul ei profesional, căci nu mai puteam face față niciunei conversații, așa eram de amețit. Mă privea fix, cu ochii ei albaștri-verzui ca marea, limpede sclipind pe obrazul luminos și nu înțelegeam ce vrea să-mi spună.

– Vorbim mai târziu… vorbim mai târziu… bâiguii, cu capul căzut în piept de somn. Cred că Pasquale m-a urcat scările în cameră susținut pe după umeri, căci m-am trezit după un timp în pat. O căldură nefirească, dar plăcută și încă suportabilă mă învăluia.

Nu știu cât am zăcut așa în letargie; de undeva de prin pereți răzbăteau atenuat și intermitent alămurile orchestrei și

lălăiturile mesenilor, iar din patul celălalt se auzeau încet sforăiturile lui Pasquale. În această stare la marginea dintre somn și trezire am văzut instantaneu chipul Marisiei aplecat deasupra mea, fixându-mă cu ochii ei de linx. Am tresărit în pat și am dat să mă ridic în capul oaselor, dar ea mi-a pus degetul pe buze. Și-a deschis gura și a vrut să zică ceva, ba chiar aș putea să jur c-a zis ceva, dar nici un sunet nu a ajuns până la mine. Am făcut ochii mari.

– Ce vrei să spui? Nu înțeleg ce zici.

M-a apucat de mână și m-a tras ușor din pat. Nu-mi explic nici acum fenomenul fizic care s-a petrecut, dar smulgerea mea din pat a fost exact cum ai desprinde un magnet de pe ușa frigiderului. Eu n-am depus nici un efort, cu toate astea, în secunda următoare stăteam în picioare lângă ea. Așa, în pijama și cu picioarele goale cum eram, m-a tras de mână după ea pe hol, apoi pe scări în jos. În lobby-ul de la parter se-opri în fața ușii de la intrare, scoase o cheie din buzunar și-o răsuci în broască. Curentul puternic de aer care se iscă aproape că dădu ușa de perete. Pășirăm cu precauție afară pe treptele de piatră ale terasei. Picioarele mi se afundau în stratul de zăpadă care măsura pe puțin 10-15 centimetri, dar senzație de frig nu simțeam deloc. Visez, îmi zic. Marisia mergea cu-n pas înaintea mea, grăbit, paradoxal, fără să lase urme întipărite în zăpadă, neîncetat ținându-mă de mână. Aproape că alergam, de la un timp. O luarăm în sus pe culmea despădurită din spatele castelului, și pe măsură ce ne depărtam simțeam cum mă desprind și eu din ce în ce mai mult de sol. Picioarele ei nu mai atingeau de mult zăpada, pluteam, zburam, din ce în ce mai iute. În câteva secunde eram deasupra brazilor cu cetina acoperită de omăt. Luna

plină sticlea ca ochiul unui tău în vârf de munte, scăldând întreaga scenografie alpină în mercur strălucitor. Ce vis senzațional, îmi zic, aș vrea să nu se mai sfârșească. Ah, dacă aș avea acum o cameră de filmat, să pot arăta și altora tot ce-am văzut eu!

Zburam ca două săgeți îngemănate, cred că depășiserăm deja viteza sunetului, după repeziciunea cu care peisajul se mistuia sub noi. În mod cu totul curios, geografia locurilor urma întocmai aspectul pe care m-aș fi așteptat să-l văd . După ce crestele cele mai înalte ale Carpaților Orientali fură lăsate în urmă, Podișul transilvan se întinse sub noi ca o enormă tipsie ușor vălurită. Acolo jos trebuie să fie, desigur, Târgu Secuiesc. Alături, ca la o aruncătură de băț, nu poate fi decât Sfântu Gheorghe, căci pe lângă el, ceea ce se vede șerpuind albastru este Oltul. În zare, spuzind aprins sub linia orizontului către care ne îndreptam fulgerător, desigur e Brașovul. Ce feerie!

Nu cred să fi trecut mai mult de un sfert de oră, după percepția asupra timpului pe care o păstram atunci, când am văzut de sus Brașovul. Încetinirăm deasupra unei clădiri din centru, din câte îmi aduc aminte era hotelul Aro Palace. Neam apropiat de una din ferestre, care se dădu subit în lături la apropierea noastră și am aterizat în picioare înăuntrul camerei, pe covor. În patul dublu cineva dormea adânc, o femeie cu părul bogat și negru, strălucitor, acoperindu-i fața. La pieptul ei zării o superbă gemă verde, un smarald cât globul ocular de mare, montat într-o diademă stelată de platină cu douăsprezece colțuri. Nu știu cum am numărat colțurile, dar am știut instantaneu că douăsprezece sunt. Bijuteria aceea era legată în jurul gâtului femeii cu un lănțișor argintiu. Ne-am

apropiat ușor de pat. Femeia suspină și voi să se întoarcă cu spatele la noi. În clipa aceea Marisia făcu un gest neașteptat: întinse subit mâna dreaptă către medalion, vrând să i-l smulgă, dar degetele ei neputincioase ca un abur pătrunseră în carnea femeii adormite, fără s-o rănească însă, aparent. Gestul ei, deși halucinant, mi se păru atunci firesc și natural, căci așa-i în vise. Maris își duse-apoi mâna spre mine, și, ca și când ar fi furat de-adevăratelea medalionul, schiță intenția de a mi-l strecura în buzunarul de la piept al pijamalei. Femeia adormită tresări prin somn și își deschise ochii larg, privind înspăimântată spre tavan. Cu o inexplicabilă intuiție, își duse iute mâinile la piept și-și pipăi bijuteria, asigurându-se că-i tot la locul ei. Maris, care nu mă slăbise nici o clipă din mâna ei, mă smuci deodată din umăr și amândoi scăpărăm pe fereastra larg deschisă, care se închise singură în urma noastră.

Zborul înapoi dură cam tot un sfert de oră, lăsarăm Brașovul, Oltul, Sfântul Gheorghe și Târgul Secuiesc în urmă, apoi Carpații, și în sfârșit ajunserăm la noi la han. Ușa de la intrare se dădu în lături, și picioarele mele prinseră să simtă podeaua dură și rece la atingere. Marisia mă strânse tare de mână. Se apropie de mine și încercă să-mi spună ceva la ureche, dar nici o șoaptă nu se auzea. Apoi, fără să-și miște buzele deloc, în capul meu sunară cuvinte de ne-nțeles. Visul părea că nu se terminase.

– Nu înțeleg ce vrei să spui, zisei.

– Eli… Eli…

– Nu înțeleg!

– Elib… eliberează-mă!

În cameră, Pasquale încă mai dormea. O geană roz sclipi spre răsărit, e semn că zorii sunt aproape. M-am întins în pat și mă-nvelii cu pătura.

Într-un târziu, spre prânz, mi-am revenit cu greu. Pasquale mă privea c-un zâmbet amuzat.

– Dar știu că te-ai dres, nu glumă, astă-seară, zise râzând.

– Prea tare… am avut și un coșmar, ceva de groază. Se făcea că…

Am dus mâna atunci la buzunarul de la piept al pijamalei și un fior de gheață îmi străbătu spinarea: capătul unui fir de păr negru și lucios se ițea în deschizătura buzunarului. Trăsei și, înmărmurit de groază, văzui în mâna mea un fir de păr lung de peste juma' de metru, negru, lucios, întocmai ca al femeii ce-o văzui în vis.

Cum aș putea să uit Crăciunul anului trecut? Cel puțin din aceste motive pe care le-am arătat mai sus, vizita mea la hanul Anselmo mi-a rămas profund întipărită în memorie. Acum am însă serioase îndoieli că faptele s-au petrecut întocmai precum le-am relatat. Cu timpul, memoria noastră începe să lucreze pe ascuns. Memoria-i un arhivar activ, ea face periodic curat pe rafturi și-n dulapuri, ea scutură de praf, tivește și cârpește vechi și uitate amintiri. Astfel, acelea ni se par mereu interesante, proaspete și atractive. Pe cele frecventate des le spală și le revopsește. Tocmai de aceea am astăzi îndoieli. Am amânat pe termen nedefinit să trag vreo concluzie definitivă asupra acelui vis ciudat. Acum, când mă gândesc la el, nu mi se mai pare la fel de straniu ca atunci. Eram atunci cam exaltat, a mai fost și oboseala și cina copioasă, stropită din belșug cu vinul tare de Tokaj. Acum sunt înclinat să pun pe seama unei ciudate și inexplicabile mistificări pro-

duse de subconștientul meu asemănarea care m-a frapat dintre Adelaide, atunci când am văzut-o prima dată, în cabina ei, și femeia adormită din vis.

Protocolar și manierat cum îl știam, Pasquale a făcut un larg ocol prin centru și a cumpărat un buchet imens de trandafiri. M-a introdus apoi prin intermediul cunoștințelor sale în spatele scenei, în spațiul rezervat artiștilor. Ne aflam în fața cabinei Adelaidei și ne pregăteam să ciocănim la ușă, când, deodată, ușa se deschise subit și diva apăru în fața noastră în toată splendoarea ei.

– Pasquale! Te așteptam! Prezența ei acolo, în fața cabinei de machiaj era strălucitoare, o strălucire ce izvora din fiecare detaliu al persoanei sale. Părul întunecat ca noaptea, lucios și revărsat pe umeri până jos în talie, dinții de un alb impecabil, ca mărgăritarul, medalionul… medalionul acela… un smarald cât oul de potârniche, montat într-o diademă de platină, în doisprezece colțuri…ei bine, oare mai întâi să-l fi văzut în vis și apoi l-am văzut la gâtul ei? Sau invers?

Acum nu mai sunt la fel de sigur. Ba aș putea să jur că-i vorba de-o falsă amintire. Visele, dacă nu le notezi îndată ce te-ai trezit din somn, se distorsionează extrem de repede, și în curând se uită. E vorba deci după aceea de false amintiri.

Surpriza și emoția de a fi prezentat Adelaidei Lupașco au fost atât de intense, încât am rămas ca hipnotizat în tot timpul spectacolului ce a urmat. Muzica bună are însă de regulă un efect hipnotic asupra spectatorului, mai ales muzica metal-rock. Te atrage, te ține strâns și te duce unde vrea ea. De aceea, la concertele de gen spectatorii se mișcă la unison, toți ca unul, parcă ar fi dirijați de undeva de sus să ridice ritmic mâinile cu degetul arătător îndreptat spre scenă. Sau către

cer, aș zice eu. Concertul a fost un triumf, nimeni s-ar fi așteptat ca îndrăgita divă, care își obișnuise fanii cu ariile clasice din Verdi și Wagner, se va transforma peste noapte într-un adevărat star-rock.

– Pasquale, sunt copleșit! Adelaide Lupașco la mine-acasă!

– Stai liniștit, Adelaide e o persoană foarte modestă, deloc pretențioasă, nu e deloc cu nasul pe sus ca alte vedete.

– Dar… nu-s pregătit…

– Stai liniștit, nu ți-am spus că vine cu bucătăreasa ei? Facem noi totul, eu și cu Marisia.

– Chiar voiam să te întreb: Maris e angajata Adelaidei acum? Știam că are o pensiune turistică. Hanul Anselmo nu era proprietatea Marisiei?

– Din păcate, nu mergea prea bine și a intrat în insolvență. Proprietatea era ipotecată, așa încât banca l-a scos la licitație.

– Îmi pare rău să aud asta. Am amintiri foarte plăcute de acolo.

– Din fericire, după a treia ședință de licitație, când prețul de vânzare a coborât suficient, Adelaide l-a cumpărat la un sfert din prețul de pornire. Așa că Maris e practic tot acolo, doar că-i bucătăreasă, nu manager.

– Atunci, înseamnă că lucrurile s-au aranjat cât de cât. În fine, mă bucur pentru ea. Eu vă aștept cu mare drag.

– Venim cu siguranță în weekendul acesta.

Nu puteam să mi-o închipui deloc pe Adelaide în postura de femeie de afaceri. Capitalismul naște în oameni o crispare, o răceală, o atrofiere a omeniei care este incompatibilă, în opinia mea, cu firea de artist. Am cunocut capitaliști care au întors spatele celor mai buni prieteni doar pentru un profit

mai bun. Am cunoscut capitaliști care și-au lăsat cu sânge rece în uitare și în ruină rude și prieteni, dacă interesele financiare de moment așa cereau. Nu puteam să mi-o închipui absolut deloc pe soprana care pusese în vocea sa atâta patos și atâta înflăcărare, care a dat viață sub lumina reflectoarelor atâtor destine zbuciumate: Aida, Madame Butterfly, Traviata, nu puteam să mi-o închipui așadar semnând raportările trimestriale pentru ANAF. Nu, acele personaje nu ar putea trăi în acest ambient sufletesc, nu ar putea respira alături de calculele reci privind profitul, rata dobânzii și rentabilitatea. Dar poate că avea administrator, și eu o judec în mod nedrept.

Pasquale m-a contrazis însă.

– Pensiunea merge foarte bine. Adelaide e foarte bun manager.

– Adevărat? Și cariera ei? Cum poate să fie în același timp și artistă și antreprenoare?

– E un adevărat miracol, așa este, dar Adelaide s-a schimbat extrem de mult de când n-ai mai văzut-o. De altfel, ea a reușit în ultimul an, nimeni nu știe cum, să cumpere mai multe proprietăți falimentate în zone de interes turistic.

Și într-adevăr, aproape că n-am recunoscut-o. Când motocicleta imensă opri în fața casei mele părintești, nici vorbă să-mi dau seama că tânăra aceea dezinvoltă din șa, ce amintea de Xena, prințesa războinică, este una și aceeași persoană cu sensibila și delicata Adelaide pe care-o cunoscusem eu pe scena Operei. Pe brațe – tatuaje cu dragoni, buzele "rujate" cu negru, pantaloni mulați din piele, accesorii de metal pe mâini și piept. O avalanșă de păr negru și lucios se revărsă pe spate, până la talie, când își scoase casca de pe cap. Pe piept îi strălucea bijuteria aceea din piatră verde, pe care o văzu-

sem în urmă cu un an. Se-apropie de mine, îmi pasă în treacăt casca în brațe și intră în curte cu pași mari, fără să-mi adreseze nici un cuvânt. Cizmele ciocate o făceau și mai înaltă decât era. Ah, o cravașă îi mai lipsește, și tabloul ar fi complet, mi-am zis în sinea mea.

Adelaide se opri cu mâinile în șold, bătând nervos din vârful bocancului în dreptul portierei lui Pasquale, care sosise între timp. Zării prin geamul lunetei un munte de bagaje: oale de preparat mâncare, ustensile de bucătărie, mașina de înghețată, bețe de lansetă, rachete de tenis, barcă gonflabilă, corturi, costume de scafandru, toate puse claie peste grămadă până în tavan. Pe scaunul din dreapta al ML-ului stătea Marisia. Mi se păru puțin cam palidă, sau poate era doar efectul luminii puternice a după-amiezii.

Muntele de bagaje fu mutat în scurt timp în mijlocul curții. Maris stătea cu capul în pământ, n-a scos nici o vorbă în tot acest răstimp. Își tot ferea obrazul stâng, pe care și-l ținea acoperit cu o șuviță din părul ei bogat, de-un blond auriu ca mierea proaspătă de tei. Am observat atunci, ușor intrigat, ce asemănare izbitoare există între culoarea smaraldului Adelaidei și ochii Marisiei. Același verde limpede și plin de tainice secrete ascunse în adânc, ca apele întunecate ale mării. Ah, cunosc culoarea asta! De câte ori n-am fost cu barca-n larg, la pescuit! Am căutat să-l iau deoparte pe Pasquale, să-mi explice și mie natura relațiilor dintre cele două femei, care risca să devină explozivă, dar nu găseam deloc momentul potrivit. Aida, după noul său nume, se plimba mânioasă cu o biciușcă în mână de colo-colo și pufnea nemulțumită la orice greșeală a Marisiei. În cele din urmă, ca să detensionez atmo-

sfera, mi-am luat libertatea să fac o glumă. Poate cam deplasată în ochii Adelaidei.

– Delia! Ah, scuză-mă, Adela! Pot să-ți zic Adela, nu? Sau să-ți zic Adelina?

Nu apucai să savurez însă mica mea impertinență, căci Aida mă șfichiui deodată cu biciușca peste obraz. Lovitura, calculată milimetric, aproape că-mi atinse coada ochiului, și fu extrem de dureroasă. Uluit, căutai să mă apăr cumva, și, întorcându-mă cu spatele la ea, mă sprijinii de mașina lui Pasquale, ca să-mi revin. Spre surprinderea mea, Maris, cu un salt, se interpuse între mine și vajnica atacatoare, ai cărei ochi încercănați cu umbre vineții scoteau scântei de furie.

Acum, când mă gândesc la această incredibilă întâmplare, înțeleg pe pielea mea ceea ce simte sălbăticiunea prinsă în capcana braconierului, când, fără putință de scăpare, orice zbatere e nu doar lipsită de izbândă, ci dimpotrivă provoacă noi dureri și pierdere de sânge și-aduce moartea mai aproape. Peste trei ore numai, înotam în larg, apropiindu-mă de dig, dar nu mai eram liber ca de obicei. Libertatea mi se părea un lucru atât de-îndepărtat și de străin, de parcă dintotdeauna am fost sclav, vândut și cumpărat pe-un preț străin. Cuțitul de cules scoici îl aveam legat de șold, alături de un coșuleț de papură. Nimic nu mai părea să fie ca înainte de-a o fi-întâlnit pe-Aida, prințesa întunericului.

– Tu, să-mi spui stăpână de acum! Numai atât vreau să aud: da, stăpână! Nu, stăpână! Așa să mi te adresezi de-acum. Aud? Cum spui?!

Nu puteam să fac nici o mișcare din cauza durerii. Simțeam ceva ca un tăciune aprins care mă arde-n cap. M-am uitat în reflexia oglinzii retrovizoare și am văzut urma lovitu-

rii, ca un zigzag însângerat ce cobora pe tâmplă, pe lângă coada ochiului. Am încercat să pipăi rana, dar durerea m-a făcut să mă aplec din mijloc, scoțând un geamăt. Am vrut să-l strig pe Pasquale să-și ia nebuna de pe capul meu, dar buzele mele nu putură să rostească absolut nimic.

– Da, stăpână, așa să spui, și ai să vezi că n-o să te mai doară.

– Ești nebună de legat, am vrut să zic, dar iarăși din gura mea nu ieși decât un geamăt neputincios.

– Zi: da, stăpână!

– Da, stăpână! Cuvintele acestea, rostite clar și fără echivoc , avură darul să-mi ia durerea aproape instantaneu, spre marea mea stupoare. Rămăsei așa, îndoit din mijloc în fața ei, ca într-un fel de plecăciune supusă. Pasquale, care căra bagajele în casă, reveni râzând cu gura până la urechi.

– Roberto, Marisia, Aida, haideți să stabilim meniul. Eu propun ceva cu specific pescăresc la felul principal. Ce ziceți? Roberto, de ce stai așa ghemuit? Să nu-mi spui că te-au apucat durerile de șale tocmai acum, când trebuie să cărăm bagajele în casă!

M-am ridicat cu greu, cu ochii țintă la medalionul Adelaidei. Simțeam în mod ciudat că energiile stranii ce emanau din el mă făceau să uit de umilința suferită, mă calmau și îmi dădeau putere să-mi revin în fire. M-am îndreptat spre grămada de bagaje și în trecere am simțit atingerea Marisiei pe mână, ca o mângâiere. Am evitat să o privesc, dar știu că era înlăcrimată.

Am încercat să nu mă mai gândesc la sinistra întâmplare în speranța că se va rezolva cumva de la sine, așa cum speri că o durere de măsea va înceta curând și pentru totdeauna. Poate

trece cu o aspirină, poate cu o gură de apă, sau poate cu o bucățică de pâine. Amăgiri, desigur, dar speranța moare ultima. Câtă vreme nu mă gândeam la Adelaide și nu interferam cu ea, parcă durerea din tâmplă mă mai lăsa puțin în pace. De îndată însă ce imaginea ei îmi apărea în minte, asociată atunci cu sentimente de revoltă și de neputință, cărbuni încinși simțeam că ard pe capul meu.

– Pentru antreu eu m-am gândit la scoici , zise Marisia. Cred că vom găsi din belșug pe digul care se vede în larg, ce ziceți? Tot trebuia să ieșim să facem o baie, mai pe înserat.

– Bună idee, făcu Pasquale. Ca fel principal, vom pregăti un risotto de calcan. Orez, ceapă și celelalte legume am adus deja. Roberto, oare vom găsi calcan la cherhanaua satului? Poți să verifici? Dacă nu, vom folosi oricare alt tip de pește, dar era mai bun calcanul. Iar la desert, am o înghețată făcută de mine din fructe de pădure, am pus-o acum la congelat. Adelaidei sunt sigur că-i va plăcea, e ahtiată după înghețată.

– Aida Wolf!

– Aidei Wolf, iertare! Încă nu m-am obișnuit cu numele tău cel nou. Să știi că ți se potrivește foarte bine, ai fost inspirată când ți l-ai ales. Aida, ca să ne amintim de cântăreața de operă, iar Wolf pentru noul tău look. Maris, tu să te ocupi de supa-cremă portocalie de dovleac, cu smântână, ghimbir și scorțișoară, e un fel de mâncare foarte aromat și răcoritor, specific sfârșitului de august. Între timp, eu o să pun un aluat de pâine să dospească.

Am vrut să merg la cherhana cu bucurie și cu speranță, crezând că simplul fapt de-a mă întâlni cu lumea din sat o să-mi schimbe gândurile, o să alunge spiritul necurat care vedeam că pune stăpânire peste mine. M-am bucurat însă de-

geaba, Adelaida n-a vrut să mă lase să merg singur. Motivând că vrea să vadă satul, s-a încălțat cu bocancii ei înalți până mai sus de glezne, și, cu biciușca-n mână, cu o pălărioară cu boruri mari umbrindu-i pletele bogate, m-a însoțit pe uliță sub soarele orbitor al după-amiezii. Cherhanaua era ca la vreo cinci sute de metri. Pe drum, mi-am ținut privirile îndreptate în pământ, în tăcere.

– Frumoasă căsuță ai, îmi place. E chiar la malul mării, aici s-ar preta pentru o mică pensiune cu profil pescăresc. E a ta cu acte?

– Casa o am moștenire de la părinți. Da, am succesiunea făcută, am certificat de moștenitor.

– Vreau să o cumpăr. Nu zice încă nu deocamdată, gândește-te bine înainte să zici ceva. Îți ofer cel mai bun preț. Și atenție la exprimare, zise rotind biciușca prin aer.

N-am zis nimic. Am simțit numai cum pălesc la față și o senzație paradoxală de frig mă cuprinse, în pofida arșiței insuportabile. La cherhana am cerut un calcan potrivit de mare, din fericire aveau proaspăt, pescuit în timpul nopții ce trecuse. Odată întors acasă cu calcanul, pregătirile au intrat în linie dreaptă. Singurul ingredient care mai rămăsese de procurat erau doar scoicile.

– Va trebui să le curățăm mai întâi bine de tot cochilia cu un cuțitaș, zise Pasquale, apoi le vom fierbe într-o oală, cu ceapă, piper și ardei iute. Sare nu va trebui prea multă, că au ele. La sfârșit le vom scălda într-un sos de smântână și usturoi. O să fie o minunăție, o să vedeți. Ce fel de scoici se găsesc pe aici?

– La noi sunt midii negre, sunt mai ascuțite la un capăt. Stau lipite de pietre și epave.

– Ah, da, cunosc, sunt foarte bune și acelea. Normal că stridiile sunt cele mai bune, dar nu cred că se găsesc prin zonă, nu-i așa?

– Sunt foarte rare, în mod excepțional găsești vreuna. S-au găsit în trecut unele uriașe, din genul Crassostrea gigas, o scoică gigantică de aproape 30 de centimetri lungime, un Goliat al stridiilor. Se prind de suportul de piatră calcaroasă cu un picior foarte dur și rezistent. Sunt originare din Oceanul Indian, și se crede că s-au aclimatizat aici, aduse probabil pe chila vreunui vapor. Pasquale, am vrut să continui, Adela mă terorizează, e vrăjitoare, scapă-mă de ea! Dar gândul acesta n-am putut să-l duc până la capăt, căci junghiul puternic din tâmplă m-a săgetat.

– Atunci, să mergem să le căutăm! Roberto, fiindcă tu ai mai multă experiență, o să te scufunzi la baza digului, iar noi o să stăm în barcă și-o să te ghidăm.

De câte ori plonjez în adânc după scoici, cu ranița de papură la brâu, îmi amintesc de acea carte citită mai demult, am uitat numele romanului, despre un căutător de perle prizonier al piraților din Marea Roșie. Acest căutător de perle și-a prins mâna fără scăpare între valvele unei scoici uriașe din specia Tridacna, iar camaradul sau, ca să-i salveze viața, i-a retezat brațul cu cuțitul din dotare. Acest fel de scoică nu trăiește în Marea Neagră, din fericire. Povestea căutătorului de perle s-a sfârșit tragic, fiindcă odată scos la mal, a fost lăsat să sângereze până la moarte de către stăpânirii lui, cărora nu le mai era de nici un folos. M-a impresionat povestea mai ales datorită expresiei lipsei totale de valoare la care ajunge viața omului când e robit.

Adâncul acesta mă ademenea cu mistere pe care ochiul nu le-a văzut si urechea nu le-a auzit nicicând. Suprafața liniștita a mării nu era tulburata de nici un val, doar chirie și cormorani plonjau vioi în apă. Sclipiri verzi ca de smarald scânteiau în lumina crepusculară, aceeași culoare pe care o admirasem mai devreme, culoarea ochilor Marisei. Aceasta stătea aplecată peste bordul bărcii, privind atentă în adânc. Umbra bărcii se vedea cu ușurință deplasându-se pe fundul apei, în care bancuri argintii de stavrizi fugeau din fața pescărușilor. Un delfin jucăuș făcea tumbe la câteva zeci de metri depărtare. Mă pregăteam să iau aer în piept, când deodată Maris, urmată îndeaproape de Adela, se aruncară în apă.

– Fetelor, zise Pasquale, eu zic să nu vă aventurați, apa-i adâncă.

– Știu să înot, zise Marisia. Apa-i elementul meu.

– Și eu mă simt ca peștele în apă, nu îmi purtați de grijă, zise Adela.

Am tras aer în piept și m-am scufundat. Pe fundul apei, prinse de pietre și de stânci, scoicile stăteau ciorchini. Am început să le răzui cu briceagul și să le pun în coșulețul de la brâu, când ochii îmi fură atrași de-o scoică cu valve asimetrice, albicioasă, cu striații roșu-purpurii, dispuse radiar. Am putut să văd culoarea alba din interior, scoica fiind deschisă. Dar ceea ce m-a frapat, era dimensiunea gigantică a specimenului: avea cam patru zeci de centimetri în lungime. Cu neputință să mă înșel: era o Crassostrea gigas, stridia din Marea Chinei, ajunsă în apele noastre în anii din urmă. M-am apropiat cu uimire de această minunăție, dorindu-mi să am un aparat de fotografiat subacvatic la mine, când o umbră s-a apropiat subit din spate. În clipa următoare am recunoscut

pletele negre ale Adelaidei învăluindu-mă ca și tentaculele unei caracatițe. M-am retras speriat în lături, timp în care am văzut cum Adela se apropie periculos de mult de creatura subacvatică. Bivalvele se pot mișca destul de iute, și în câteva secunde se pot închide ferm, prinzând fără de veste o pradă imprudentă. Am întins mâinile către ea ca s-o opresc, dar n-am prevăzut un accident stupid: medalionul ce atârna la gâtul Adelaidei pătrunse înăuntrul scoicii. Valvele acesteia se închiseră subit, și în clipa următoare Adela era prinsă într-o capcană fără de scăpare. Nu aveam prea mult timp la dispoziție, deja fata începuse să se zbată în disperare, și vedeam cum se îneacă sub ochii mei. Am pus mâna pe cuțit, și dintr-o mișcare din încheietura mâinii am retezat lănțicul subțire de oțel ce o ținea prizonieră. Apoi am apucat-o cu o mână de mijloc, cu cealaltă făcându-mi elan spre suprafață.

Când am ajuns la aer, Adela inspiră cu zgomot, aproape leșinată. Am urcat-o înapoi în barcă, cu ajutorul lui Pasquale. Încet, își reveni.

– Roberto, unde-i Maris?

Preocupați de starea Adelei, nici n-am băgat de seamă că Maris lipsește de ceva vreme. M-am aruncat fără zăbavă din nou în apă. La fundul apei, zării din nou bivalva uriașă. Medalionul însă, nicăieri. În clipa următoare simții o umbra întunecată cum se apropie de mine. M-am întors surprins, și în fața mea o văzui pe Maris stând vertical în apă, cu pletele ei blonde răsfirate-n unde. La gât avea medalionul de smarald. Am vrut să o atrag de umeri către suprafață, dar ea, cu degetul la buze îmi făcu semn ca să-i păstrez secretul. Prin transparența apei, mi se păru că pielea ei avea luciri de solzi ca de aramă. Se-ndepărtă apoi încet, lăsându-mă uimit. Când de-

abia se mai vedea în negura genunii, pot acum să jur că-n locul picioarelor avea înotătoare ca de delfin.

Am ieșit siderat la suprafață și multă vreme n-am putut spune nici un cuvânt. Într-un târziu, ne-am întors la mal, tăcuți. Am anunțat firește Salvamarul, dar toate căutările au eșuat. Partea cea bună a poveștii e că, de-ndată după pierderea medalionului, Adelaida s-a reîntors la firea ei cea veche și repertoriul clasic. A redevenit sensibila soprană, fără ambiții de capitalist hapsân. Mie mi-a dispărut definitiv durerea atroce de la tâmplă, și de atunci suntem prieteni buni. Ocazional, mai merg la câte un concert cu ei, iar ea și cu Pascal mă vizitează vara prin luna august.

În nopțile de august, când sunt singur, sub luna plină cemprăștie cristale pe luciul apei, merg cu barca la digul din larg și-aștept. Uneori îndată, alteori după scurt timp, Maris Anselmo își face simțită prezența cu-n cântec de sirenă, straniu, din alte lumi. Sirenă cu ochii de smarald și plete blonde ca mierea proaspătă de tei.

Pteranodon

Prima rază de soare izbucni în spatele munților erodați, luminând câmpia pârjolită și tăcută. Dintr-un copac uriaș, cu aspect de brad, își luă zborul, cu un țipăt răgușit, o vietate. Umbra aripilor membranoase mătură tufișurile de equisetum, un val înspumat se sparse cu zgomot de faleza înaltă. La orizont, vulcani fumegând.

A vrut să se ridice în picioare, dar curajul îl părăsise. Iadul, acesta trebuie să fie iadul. Deci există. Singurătate, frică. Deznădejde. “ În dimineți să ucideți toți păcătășii”. Maxim nu mai știa unde citise asta, dar îi plăcuse idea: așadar există un timp al uciderii. În Filocalia – sau în Psaltire, nu mai era foarte sigur – scria precis: prin păcătoși înțelegem gândurile. Și visele, adăugă în sinea lui.

Abia a reușit să scape de criza de melancolie, vecină cu depresia, care îl chinuise neîntrerupt un an de zile. Dormea pe jos, în sufrageria neîncălzită, pe gerul cel mare, învelit doar cu o pătură, ca să se pedepsească. Ar fi vrut să plece de acasă, oriunde, pereții uzi și negri îl făceau să-și piardă mințile cu încetul, stătea ghemuit cu fesul pe cap și nu mai voia să deschidă ochii, oriunde privea era urât și sinistru. A cotrobăit cu o zi înainte prin debarale și în pod și a aruncat în mijlocul camerei toate hainele sale vechi. Paltoane, cojoace, pardesie, geci de piele, geci cu fermoar, strânse în talie sau largi, cu

blană sintetică sau naturală, mirosind a mucegai și a lucru vechi, stătut. S-a aruncat peste ele și le-a îmbrățișat cu disperare și cu ură. Și atunci a simțit în palmă lucrul acela neted și ferm la atingere pe care îl considerase pierdut pentru totdeauna.

Săptămâna trecută și-a ieșit din fire la birou. L-au acuzat de falsitate, de rea voință, fără să bănuiască măcar nimeni chinurile sale din fiecare noapte. I-au aruncat în față vorbe grele, i-au spus că e misogin. I-a adus atunci în sprijinul său pe Platon, Heidegger și Noica, și i s-a răspuns că ăștia au fost niște indivizi care n-au avut ce face, s-au plictisit și le-a clocit mintea tâmpenii.

Și asta pentru că l-au surprins scriind pe ascuns. Îl urmărea de la o vreme gândul să scrie o povestire fantastică. Îl fascinau misterele existenței, timpul, viața, și ar fi vrut să știe mai multe despre asta. Pentru ceilalți, imaginația, fantezia și literatura care evadează din real sunt lucruri demne de dispreț, invenții, fleacuri. Sunt eu un obsedat, sau ceilalți sunt obtuzi, miopi? Povestea pe care ar fi vrut să o scrie ar fi trebuit să se nască, să izvorască din el, încărcată de toate roadele sufletului. A da expresie acestui univers de mistere ar fi un pas către cunoașterea de sine. Eroul lui ar trebui să se numească Maxim și să trăiască în viitor, într-un ținut exotic, neobișnuit. Nu știa încă prea bine cum ar trebui să arate acest viitor, dar simțea că mult diferit de orice imaginație posibilă.

Evadare în alte universuri sau dimpotrivă, invadarea minții de către fantasme, nu știa să spună. Transpira mult de la o vreme. Pielea i se acoperea cu o mâzgă acidă pe care o îndepărta cu apă rece de două ori pe zi. A avut în orice caz și perioade mai rele, în care nepăsarea, indiferența și gândurile

negre îl țintuiau la pământ. Atunci era gras, fără voință. În liceu avusese o colegă de clasă, Jana, o fată cu pistrui și voce ușor voalată care fuma țigări chinezești. Fustele scurte și strâmte îi acopereau pudic șanțul dintre fese, iar părul șaten îi atârna peste umeri, strâns într-o coadă de cal cu două biluțe.

Fusese tovarășa lui de joacă încă din școala primară, jucau șotron în praful drumului și se fugăreau prin hățișurile de mure de pe coasta dealului. Simțea și acum urzicături pe brațe numai când își aducea aminte. Toamna, fumul frunzelor uscate adunate în grămezi prin grădini se ridica la cer, frig, în casă căldura primului foc, mere și gutui proaspete și parfumate în fereastră.

Un pumn de bilețele și scrisori le-a ars mai târziu în sobă într-un exces de zel, vrând să îngroape trecutul, la o răspântie între două vârste. Îi scria pe vremea aceea despre frământările ei de fată mare, bârfită și suspectată de libertinaj de către mame și profesori, dorită de băieți, admirată și invidiată în secret de cei mai mulți. Într-o seară a venit la el acasă, ai lui erau plecați la băi la Olănești. Jana, maternă, bând o cafea și dându-i revelația independenței și maturității care bătea la ușă. A fumat și a băut un ness dintr-o înghițitură apoi i-a rupt tricoul cu un gest hotărât.

A plecat la oră de întuneric, ieșind pe poartă cu pasul nesovăielnic și nedând atenție grupului de tineri din drum, din care o voce stupefiată exclamă: Jana, băiete!

Miezul verii. Anul acesta a fost de puține ori la plajă. O dată la gârlă, în satul natal, când era să leșine de căldură la întoarcere. A fost teribil de cald vara asta. A fost parastasul de șapte ani al bunicului din partea tatei. Gaze fierbinți se revărsau în șuvoaie, râuri, torente. Totul se clătina în jur. Pri-

virea aiurează, nu se poate lipi de nimic, creierul în clocot nu poate isca nici un gând.

A citit în iulie Ființă și Timp. Heiddeger zice că Timpul este doar un criteriu de distingere naivă între diferitele ipostasuri ale fiinţării. Deoarece fiinţa nu poate fi sesizată decât din perspectiva temporală, răspunsul la întrebarea ce este existența nu poate să rezide doar într-o propoziţie izolată şi oarbă. Există numai devenire, fluctuație, schimbare în ființă. Iubirea este, dimpotrivă, zice Platon, șansa sufletului de a-și aminti frumosul în sine, de a prinde din nou aripi, de a se mântui. Programul de săptămâna asta – dimineața singur acasă, după-amiaza singur la serviciu – i-a permis să scrie mult. Patru după-amiezi a scris, dar nu știa dacă a scris lucruri bune. Prostii fără sens. Excepție poate povestirea fantastică. Fantasticul e un mod de a ne aminti basmele din copilărie, la alt nivel. E o insinuare a misterelor existenței în banalul cotidian.

De la parastas s-a întors spre casă pe ulița copilăriei, luând în picioare praful cu aceeași voluptate cu care o făcea și în școala primară. În fața porții a văzut-o. De zece ani n-o mai văzuse, auzise doar vorbe prin vecini că se măritase și că nu era fericită. Bătăi, ochi vineți, spital. Avort. Jana își acoperise fața cu mâinile și-și întorsese capul. “Nu vreau să-ți strici amintirea despre mine”, zise.

Din când în când îi revine pofta de a scrie. În rarele clipe de liniște, când ar putea să scrie nesupravegheat, când nimeni nu strigă și nu urlă împrejur, atunci stă și se uită la foaia albă de pe birou și nici o idee nu se leagă. Seara însă, înainte de culcare, adoarme mult mai ușor cu Max în gând. Vine și se instalează ca la el acasă și se lasă în voia poveștilor lui, dar

nu prea mult, căci somnul îl acoperă cu o plapumă de puf, calmându-i mâncărimile. Dimineața se trezea ca năuc, de parcă era pe altă lume. „În dimineți, ucideți toți păcătoșii”. Nu știa de unde i se năzărise gândul acesta. Luase caietul în mână ca să-și noteze ideea. Simpla atingere a caietului îl curentă. Palma întinsă, degetele alunecară ușor pe copertă, prin degete urcă fluidul. Litere, litere, cuvinte, fraze, imagini, sentimente, disperare, ură, deznădejde. Cine… cine e aici, cine e în caiet – nu sunt eu acela! Vru să-și desprindă mâinile de pe coperta lucioasă și flască dar nu putu, parcă se lipiseră, se afundaseră în pasta cleioasă de hârtie și printr-o osmoză dezgustătoare sângele i se amesteca lent cu cerneala albastră.

Recitise încă odată jurnalul de la început – mereu aceeași surpriză. Parcă se regăsea pe sine însuși, dar totuși altul, cel de săptămâna trecută, cel de anul trecut, cel din copilărie și adolescență. Amintirile păstrate în mod natural au o tentă cenușie, par abstracte, nu pot să reînvie senzația de autentic. Însemnările din jurnal sunt însă o dovadă materială. Eu sunt cel care le-a scris, își zise. Ar fi vrut să scrie o povestire fantastică despre un personaj care se întâlnește cu sine însuși în trecut. Depărtarea spirituală între cele două ipostaze temporale era însă atât de mare, încât eroul lui suferea un adevărat șoc când se recunoștea. Retrăirea, pe viu, a unor anumite evenimente îi va releva într-o lumină complet nouă cursul unei întregi perioade din viața sa, și va înțelege că cele mai intime imbolduri care îi hotărăsc în ultimă instanță viața rămân ascunse, se sustrag iluminării prin aducere aminte. Efectul lor instantaneu practic este atât de mic, infinitezimal, încât e nevoie de o nemaipomenită clarviziune și putere de ana-

liză pentru a le discerne însemnătatea pe care urmează să o capete în viitor.

Sunt un bou, un idiot, și încă o mai recunoștea cu nonșalanță în scris, emfatic, fără nicio jenă. Oare nu-și dădea seama? Nu avea indicii că era la un pas de paranoia? Dacă nu cumva îi și trecuse pragul. Un tip imposibil, extrem de orgolios, suferea când i se atingea egoul, orice jignire sau impresie de ironie la adresa lui era o calamitate, își făcea procese de conștiință nopți și zile la rând. Și câtă disimulare! Nimeni nu știa ce zace în el, unii poate încercaseră să-l tragă de guler, dar lui nici vorbă să-i sune clopoțelul. El era cel nedreptățit, cel neînțeles, cel drept, în afară de el toată lumea era cu susul în jos. Pentru cei câțiva apropiați ai săi, neamuri și colegi de birou, era cu siguranță un caracter imposibil.

Puse sticla la gură să bea și apa i se scurse pe la colțurile buzelor, pe gât. Cu o zi înainte i s-a făcut rău din cauza căldurii. A fost la dispensar, dar medicul lipsea. A vrut să scrie în jurnal cum a fost atunci la plajă dar a renunțat. La urma urmei, n-a fost decât o banală baie. Maxime, zise mama Janei, strângând între dinți colțul basmalei, ca să nu izbucnească în lacrimi, Maxime, de ce ai lăsat-o să se mărite cu altul? Și-a luat lumea în cap, a înnebunit de durere. S-a umflat de pastile și acum e o legumă, numai piele și os. A făcut un copil rahitic de care nu e în stare să se ocupe, nu mai e lucidă. Și toată noaptea te strigă în somn.

I s-a întâmplat să facă în seara zilei precedente o călătorie în timp. Nu credea că așa ceva este posibil, circulau unele zvonuri că savanții ar fi reușit să construiască Mașina Timpului, dar nu fusese înclinat să le dea crezare. Întotdeauna îndeplinirea dorințelor celor mai ascunse ne surprinde nepregătiți,

din spirit practic preferăm scepticismul. Și apoi, nici nu putea să-și imagineze cum ar arăta o mașină a timpului, ea, care se putea sustrage realității materiale. Credea mai curând într-un fel de migrare a sufletelor, posibilă doar în conjuncturi particulare ale câmpurilor de forță. Această imagine îl conducea la ideea unei răpiri definitive într-un trecut oarecum arbitrar și întru totul străin și ostil, fapt care îl înspăimânta. În astfel de termeni își imagina călătoria în timp. Având seducția miturilor originare, dar alienantă, devoratoare.

A perseverat totuși în cultivarea acestei imagini de coșmar și, cu o plăcere masochistă, a scris o povestire în care eroul se teleporta peste noapte în timp, în casa părintească și intra în dormitorul său tocmai la timp pentru a-l opri pe celălalt, care, cu un chibrit aprins în mână, se pregătea să ardă în sobă scrisorile iubitei. S-a aruncat asupra adolescentului de șaptesprezece ani, care, de uluială, a scăpat chibritul peste bidonul cu benzină. Incendiul care a urmat a fost atât de violent, încât a mistuit pachetul de scrisori, covorul și perdeaua au luat foc, iar alter-ego-ul său din tinerețe muri în câteva zile la spital din cauza arsurilor.

Caietul acela însă l-a pierdut, și n-a mai fost în stare de atunci să refacă povestirea din memorie. Ani în șir l-a căutat prin debarale, prin pod, prin lăzi cu lucruri vechi. Cu o zi în urmă a răsturnat în mijlocul camerei toate vechiturile alea și s-a aruncat cu furie peste ele, într-o îmbrățișare ca de adio. Și-a afundat palma prin buzunare râncede, adânc printre cojoace, paltoane și sacouri și atunci a simțit atingerea netedă a copertelor de vinilin. A luat înfrigurat caietul în mână și cu setea cu care un drogat își injectează, cu degete tremurânde, sub piele, drogul,a început lectura.

Nu a băgat de seamă schimbarea subtilă care se petrecu. Cu capul rezemat de grămada de haine, ținând în mâini jurnalul, usturimile și mâncărimile din trup i se calmară pe nesimțite, senzația de frig dispăru și pentru prima dată după luni de zile odihna îi binecuvântă oasele. Fluxul străin urca din filele scrise mărunt cu cerneală, prin falange. Deschise ochii și privi o vreme în tavan fără să clipească. Timpul stagna, tavanul dispăruse și bolta cerească se rotea în jurul Stelei Polare în sens retrograd. Constelații diforme, din alt Univers, executau un dans epic și straniu, Luceferi străini explodau și piereau, comete sfâșiau orizontul. Prima rază de soare izbucni în spatele munților erodați, luminând câmpia pârjolită și tăcută, pe care ochii lui, obișnuiți cu întunericul, o îmbrățișară dintr-o privire.

Visez, își zise. Încă unul din acele coșmaruri. În curând se va face dimineață, iar dimineața e ceasul în care ucidem toate visele. Dar ce e real și ce e vis, până la urmă, în viața mea? Sunt din ce în ce mai confuz, acum. Încercă să se ridice în picioare, dar picioarele nu-l ascultară. O bizară, insidioasă, frică de necunoscut îi paralizează voința. Sub geana orizontului o explozie de portocaliu și galben izbucni deodată. Un vulcan, sau poate soarele victorios care se naște iarăși din genuni? Demoni cu aripi membranoase își luară zborul, cu țipete sfâșietor de triste, din pinul uriaș care se înălța în fața lui. Așa e iadul, îi trecu prin minte. Nu poți să faci nicio mișcare, ești apăsat și țintuit de neputința erelor geologice care s-au acumulat deasupra ta.

Reptila cu ciocul uriaș plană deasupra lui și ghearele îi sfâșiară pieptul. Fu smuls, luat și ridicat în zbor și nu putu să facă niciun gest de apărare. Sub ochii lui, câmpii pustii și

pârjolite se alungară către orizont. Nici bătăi din aripi, nici adieri de vânt. Doar o planare lină, continuă, fără scop și fără întrezărire de final. Orele trec, zilele trec, anii se scurg.

Uitare și apoi nimic. Doar întuneric.

Parastas

La zenit o pasăre de pradă făcea într-una rotocoale, supraveghind culturile de grâu din zona Bălții Albe. Din cuibul de la sol, păzit de ochiul ager, femela îl urmărește atentă. Șoseaua neagră îi întretaie de la est la vest împărăția, pe care se află Lacul la miază-zi, și două sate, cu oameni, vite, orătănii, pisici și câini. De frica lui stau iepurii în iarbă ghemuiți cu ochii larg deschiși spre cer, iar peștii lacului se-afundă-n mâl când umbra lui întunecă oglinda apei. Acum, eretele nu-l scapă din privire pe omul care merge șchiopătând pe marginea șoselei.

Gabi Manole pășește-ncet. E cald, e miezul zilei, iar insolația îi seceră picioarele. Cămașa udă i s-a lipit de spate, setea îi arde măruntaiele. Cuvinte disparate i se-nvârt în creier. În mintea lui Manole cuvintele-s imagini cu înțelesuri simple: mâncare, băutură și sarmale. Pomană. Acum un an bătrânul Ciufoaie a murit și azi e parastas la Grădiștea.

– Bă, Vali, într-o zi o să ne omori, așa se conduce pe drumurile astea?

– De ce nu-ți pui, bă, Dorele, centura de siguranță? Ce sunt eu de vină că nu-ți pui tu centura? Valentin Târtoacă băgă mașina, un Renault Clio albastru, în marșarier și-o trase vreo zece metri îndărăt. Aproape tot timpul, dar mai ales stând la volan, gândul lui Valentin zbura inevitabil la Anișoa-

ra. La nici o altă fată nu văzuse țâțe așa de mari ca ale Anișoarei. Bine, vorbim numai de alea naturale. Care e tâmpitul, bă, zicea Valentin, care să pună mâna pe silicoane? Când le vezi pe alea la televizor, unde mai pui că se mai și fudulesc cu silicoanele lor, care le are mai mari… Ți se face rău, nu alta. Aberații. Valentin era șofer la firma de curierat și distribuia corespondență și coletărie pe ruta Râmnicu Sărat – Brăila.

Cunoștea traseul de la Râmnic la Brăila ca-n palmă. Cea mai dragă îi era bucata de drum de la Grădiștea la Boldu, căci peisajul era mai variat: treceai prin crâng, apoi linia de cale ferată cu semafor, treceai pe lângă Balta Albă spulberată de vânturile stepei, apoi întinderea aceea selenară, pământul uscat și galben pe care nu creșteau decât ciulinii. Acu' vreo patru săptămâni livrase corespondență la Amara, mica stațiune de la malul lacului, și-atunci și-a zis: scrisorile-astea mai pot s-aștepte un ceas-două; eu trec în fiecare zi pe lângă lacul ăsta, și azi nu plec de-aici pân-ce nu fac o baie-n el.

Micul debarcader, câteva bărci de pescuit și ștrandul adăpostit de sălciile pletoase, la umbra cărora vreo douăzeci de tineri veniți din satele din jur stăteau la plajă, îi plăcură dendată ce intră. Își lăsă hainele lângă o piatră și se-aruncă în apă plonjând de pe un dig, cu capu-n jos, fără prea multe precauții. Mare greșeală. Își dădu îndată seama de imprudență și se răsuci în aer, ca să evite impactul direct cu capul. Căzu pe burtă, ca un bolovan, iar ce-auzi, când încă se mai afla sub apă, exceptând pleoscăitul penibil, fu explozia de râs a băieților de pe mal.

– Grozavă săritură, zise fata care se apropie de el, zâmbind, îndată ce ieşi la suprafaţă. Mi-a fost teamă că o să te spargi în bucăţi.

– Ah, m-am speriat că mă lovesc de fundul apei, e prima dată când fac baie aici. Dar e frumos, îmi place. Valentin mă numesc. Din Râmnic.

– Anişoara. Îmi pare bine. De la Boldu.

Aşa a cunoscut-o Valentin Târtoacă pe Anişoara de la Boldu, şi de atunci n-a mai avut pace-n suflet de n-o vedea măcar o dată la trei zile. De la Grădiştea, îndată ce treci Buzăul pe podul de beton, drumul te duce drept în Boldu, printre culturi de grâu, porumb şi floarea-soarelui. Mai avea doar vreo cinci-şase kilometri, şi savura deja în minte revederea. A doua casă pe mâna dreaptă, exact cum vezi clopotniţa din intersecţia cu drumul ce duce la Constanţa. La ea în casă niciodată nu intrase, doar îi dădea din timp un beep şi sentâlneau în faţă la clopotniţă. Azi, însă, e hotărât să facă pasul decisiv. Scoase un pieptene din buzunar şi se privi încă o dată în oglinda retrovizoare, netezindu-şi o şuviţă de păr. Numai de-ar fi părinţii ei acasă!

Şoferul Skodei Fabia ajustă nivelul sonor al radioului cu CD player. Din degetul cel mare i-alunecă inelul de inox, puţin cam larg, pe care şi-l prinse cu dexteritate între arătător şi inelar, apoi începu să se joace cu el în palmă.

– Uite ce pasăre nebună. Ai zice că vrea să se sinucidă, uite cum s-a aruncat în faţa cailor, zise Nicu, dând muzica mai tare. Acordurile de bass ale Metalicii făcură caroseria să vibreze.

– Prea tare, îmi spargi urechile, zise femeia din dreapta, dă naibii aia mai încet. Ce-s urletele astea? Nici nu mai poţi

schimba o vorbă. Costel mi-a spus că de la un stup scoți treizeci de kile de miere într-o vară, asta înseamnă… trei milioane. De la cincizeci de stupi ai o sută cinci zeci de milioane. Eu am nevoie de bani, de bani mulți. Am copii de crescut.

– Lenuțo, zise bărbatul, cine umblă la stupi? Eu nu mă pricep.

– Înveți. Te uiți pe internet, sunt tutoriale pe youtube. Întrebi apicultorii. Să nu mai spui că nu te pricepi.

– Cu cincizeci de stupi în bătătură o să moară toate albinele până mi se-ncarcă mie youtubul.

– N-am zis să luăm acum cincizeci de stupi. Dă zbierătele alea mai încet, ți-am zis, mă doare capul. Luăm numai patru-cinci acum, și după ce învățăm, mai cumpărăm, mai facem roiuri.

– Și cum îi aducem acasă? Cu mașina asta nu pot să car decât doi stupi odată. Pe bancheta din spate.

– Cum să mergi cu albinele în mașină? Le pui sus, deasupra, pe portbagaj.

– Dar la noi ce-o să mănânce? Aici la Grădiștea e salcâm, e floarea-soarelui, e rapiță. Dar în grădina noastră? Ce? Regina nopții? Gladiole?

– Nicule, tot timpul îl iei pe nu se poate-brațe. În felul ăsta n-o să reușești nimic în viață.

– Nu, Lenuțo, sunt doar realist. Și în plus nu cred că e dispus Costel să vândă numai patru-cinci familii. Ori toți cincizeci de stupi, ori niciunul.

Nicu se imaginează pe sine în halat alb, cu afumătoarea în mână, ridicând din stup o ramă pe care albinele stau ciorchine. Întrebarea care se pune este: unde-i matca? Din difuzoare

se aude urlând: *My fingers grip with fear What I am doing here?*

- Lenuțo, mi-e teamă în ce vrei tu să te bagi.

– Nu-ți fie teamă, știu eu ce-o să fac. Sunt norocoasă, ai să vezi. Tu, fii atent cum conduci! Ce vrea cioara aia? Dă muzica mai încet, ți-am zis!

Caii se smuciră spre stânga la vederea păsării, care plonjă în fața lor, iar căruța pătrunse pe contrasens. Gabi Manole întoarse capul, văzu căruța venind din spate și se retrase un pas în șanț, ieșind din carosabil. Setea devenise chinuitoare, soarele îl ardea în creștet, dar răbda totul cu gândul la vinul rece și la sarmalele care îl așteptau la parastas. Pe Ciufoaie nu-l cunoscuse el prea bine, știa doar că are un băiat și-un frate care i-au moștenit averea. Asta era bine, căci era cine să-l pomenească. Zicea și popa azi la predică: omul toată viața adună, și când pleacă de aici, ale cui rămân? Uite la Ciufoaie: toate se duc la neamuri, dar poate-or da și ei ceva săracilor de milă pentru sufletul mortului.

"Un om oarecare a făcut o cină mare și a chemat pe mulți, a povestit pe la sfârșitul slujbei popa. Și a trimis la ora stabilită pe cineva să cheme oamenii la masă, că e mâncarea gata. Dar oamenii au început pe rând să-și ceară scuze: eu mi-am cumpărat pământ și merg să-l văd, zice unul. Altul: mi-am cumpărat cinci boi, mă duc ca să-i încerc. Iar ultimul a zis: mi-am luat femeie și de-asta n-am să pot să vin."

Eu nu-i înțeleg deloc pe oamenii ăștia care caută motive să lipsească de la masă când sunt invitați, își zise Gabi. Eu de pildă, nu lipsesc. M-a chemat omul, apăi mă duc. Nu mai e mult, se văd casele acolo după pod.

Căruțașul, care văzuse cetățeanul din față clătinându-se pe lângă șanț și mașina albastră care se apropia din față, nu-și pierdu cumpătul, ci trase iute de hățuri, reașezând caii pe direcția de mers.

– Hoo, Crinuța, mergi bine, uite că vine și mașina, unde vrei să mă bagi?

– Mă, Costele, ia ascultă la mine: moștenirea lu' Ciufoaie nu se-mparte și cu Fănel, frate-su mai mic, ai? Că atunci tre' să-i dăm și lui Fănel explicații…

– Nuuuu, Marie, la moștenire vin numai copiii, că Ciufoaie era văduv. Acum – eu nu știu: oare și-o fi făcut fecioru-său, Ghiță, succesiunea la notar? Că dacă nu și-a făcut-o, ne va-ntârzia. Nu știu dacă mai putem depune cererea de finanțare luna asta.

– Vezi ce vorbești cu Ghiță, la parastas. Întreabă-l de succesiune. De-aia-i bine să-și facă omul actele cât trăiește, nu să le lase în grijă la copii.

– Ptruuu, Crinuța, Hoo, hoo! Vizitiul își struni caii, o iapă și puiul său, în timp ce-și scoase o țigare din buzunarul de la vestă. Mario, cât crezi că ne costă, fă, cadastrul și notarul?

– Pentr-o jumate de hectar? Dar de ce să plătim noi, Costele? Nu vânzătorul tre' să-și facă intabularea?

– Normal, Mario, ai dreptate.

– Dar nu vindem noi pielea ursului din pădure? Avem bani să cumpărăm pământul? Dacă nu mai vine rockerul ăla să ne dea avansul pentru stupi? Cincizeci de familii de albine fac fix cât ne trebuie să cumpărăm terenul de la Ghiță. Ce crezi: o să vrea să-i ia pe toți?

– Pe toți o să-i ia, Marie, las' pe mine. Ăla habar n-are de albinărit. Știu eu cum să-l iau.

Din față se apropia în viteză un Renault Clio albastru. Tânărul de la volanul său văzuse întreaga scenă cu șoimul care se năpustise în fața cailor, dar mintea lui nu reacționă pe loc, fiind plecată în vizită la Anișoara. Pe marginea din stânga văzu cum șchiopăta un individ ciudat. Puse frână brusc, evitând în ultimul moment coliziunea cu căruța care intrase pe contrasens. Partenerul său de drum fu proiectat cu putere în față, aproape că se izbi cu capul de parbriz iar Renaultul se opri în scrâșnetul de cauciucuri, care lăsară două urme negre pe asfalt.

– Bă, Vali, într-o zi o să ne omori, așa se conduce pe drumurile astea?

În clipa aceea Gabi Manole văzu cum câmpul din fața lui se înclină într-o parte în mod bizar, iar orizontul se ridică subit în sus spre înaltul cerului, de parcă ar fi fost mișcat deun val imens. Întinse instinctiv mâinile înainte și se prăbuși la pământ, cu fața în jos. Nu mai știa prea bine cine este și ce caută acolo pe câmp, doar niște cuvinte îi mai răsunau încă în minte, din cele auzite azi la liturghie: „Şi întorcându-se, sluga a spus stăpânului său că cei chemați la cină s-au eschivat, fiecare pentru problemele și grijile lui. Atunci, mâniindu-se, stăpânul casei a zis: Îndată ieşi în pieţele şi-n străzile cetăţii, şi pe săraci, neputincioşi, pe orbi, pe şchiopi adu-i aici.”

Valentin coborî iute din mașină, scoase telefonul și formă 112.

– Urgențe medicale, zise o voce de femeie. Ce urgență aveți?

– Un cetățean e căzut în drum, între Grădiștea și Boldu, la vreo sută de metri de podul peste Buzău. Nu pare că-i lovit.

– Nu-i lovit, nu are sânge, zise căruțașul, care se oprise și el și coborâse din căruță. Hei, dar ăsta-i diliul de Gabi, zise.

– Îl cunoașteți? Valentin ținea în continuare telefonul la ureche, vorbind în același timp și cu săteanul.

– Da, e Gabi Manole din Boldu, e cam diliu.

– Cum adică e diliu? E bolnav?

– Ei, cam așa ceva.

– E băut? Zise vocea de la telefon.

– Nu știu. Respiră. Uite, s-a întors cu fața în sus.

– E pe asfalt? Spuneți-le la oameni să-l dea afară din carosabil. Trimit o ambulanță?

– Auziți, întreabă dacă să trimită o ambulanță, zise Valentin către căruțaș.

– Nu-i cazul, îl cunosc pe taică-su, e din Boldu, o să vină el să-l ia de aici. Sau îl duc eu cu căruța. Dar acum nu pot, că tocmai mă duceam la Grădiștea, la un parastas. Dumneavoastră nu aveți drum spre Boldu? Vă spun eu unde să-l duceți.

– Nu vrea ambulanță, auziți, zic oamenii că îl duc ei acasă.

– Bine, mulțumesc. Dispecerul închise.

În clipa aceea sosi la fața locului și Skoda Fabia dinspre Boldu, care opri la câțiva metri distanță. Nicu și Lenuța coborâră precipitat, lăsând ușile deschise larg.

– E mort? A sunat careva la 112? Ah, dar ăsta-i Gabi Manole, săracul! Ce-o fi pățit?

– Nu, nu e mort. Cred că insolație. Ah, doamna Lenuța! Costel se înclină și întinse mâna respectuos lui Nicu și Lenuței. Ce faceți, tocmai vorbeam cu soția despre dumneavoastră.

-Bună ziua, ce întâmplare! Lenuțo, uite-l pe domnul Nicu, apicultorul.

Cei doi își strânseră mâinile și se apropiară de omul căzut la pământ, care răsufla sacadat și era lac de transpirație.

– Da, Gabi Manole e, zise Lenuța. Îl știu pe taică-su. Ar trebui să meargă cineva să-l anunțe să vină să-l ia de aici. Noi mergem la Grădiștea, trebuie să ne întâlnim cu cineva la un parastas. L-am lua cu noi, dar mai avem pe cineva în mașină. Fata noastră. Domnule Costel, continuă Lenuța, noi am vrea să cumpărăm stupii, dar știți, nu ne-am arunca de-odată la toți cincizeci… nu prea avem mijloace…

– Lăsați, zice Valentin, nu mai chemați pe nimeni, îl duc eu, e-n drumul meu, că merg către Boldu.

– Atunci, așa rămâne, răspunse căruțașul. Vă explic îndată unde să-l duceți. E simplu. Nu-i nimic dacă nu puteți acum, doamnă. Îmi plătiți jumătate și-mi dați restul la cules, peste trei luni.

Valentin vru să se întoarcă la mașină, dar în clipa aceea fata lui Nicu și a Lenuței coborî din Skoda și se apropie de el, îmbrățișându-l.

– Vali!

– Anișoara! Ce-i cu tine aici?

– Păi mergeam împreună cu mama și cu tata la Grădiștea. Voiam să-ți spun, dar nu m-ai mai sunat.

– Pe bune?! Și eu care mă pregăteam să vin la tine la Boldu. Ce bine că te-am întâlnit pe drum. Pot să merg și eu cu tine? Adică bănuiesc că da, la pomană e primit oricine intră. Dorele, bă, mergem la un parastas? O sărmăluță, un pahar de vin…

Atmosfera se însuflețí deodată, iar Valentin făcu cunoștință cu părinții Anișoarei, care se arătară foarte plăcut surprinși

de asemenea întâmplare pe traseu. În cele din urmă se hotărâră să meargă cu toții la parastas, la Grădiștea.

– Și cu Gabi ce facem? Era bine să fi chemat totuși salvarea, zise Maria. Deci ne-am înțeles? Vă dăm acum banii pentru zece familii, iar pentru celelalte patruzeci, din recoltă. Ne ajutați cu transportul?

– Mai sun odată, zise Valentin. Scoase telefonul și formă 112.

– Urgențe medicale! Ce urgență aveți?

– Este un om căzut la pământ în zona Grădiștea, la o sută de metri de podul peste Buzău. Are insolație. Trimiteți o ambulanță?

– Recepționat. Va sosi o ambulanță fără paramedic. Nu dumneavoastră ați sunat mai înainte? E aceeași persoană?

– Da.

Închise.

– Banii pe douăzeci de stupi și vi-i aduc acasă cu căruța, zise Costel.

Își strânseră mâinile încă o dată, îl traseră pe Gabi mai spre margine și se suiră în mașini. Plecară în aceeași direcție mai întâi cele două mașini, apoi și căruța. Gabi gemu și se întoarse din nou cu fața în jos. Nu știa cât timp trecuse, poate un minut, poate o jumătate de oră, când vocile din preajmă îl treziră.

– Tensiune critică. Băgați glucoză. Micro-sângerare buconazală.

– E diabetic?

– Nu știm.

– Adrenalină!

– Pompați. Luați temperatura. De ce n-au cerut medic, dom'le?

– Repede, repede…

Din cer, ochiul vigilent al șoimului urmărea întreaga scenă. Gabi simți deodată o stare de bine foarte plăcută, și se văzu pe sine la parastas în fața meselor întinse, cu farfurii pline cu sarmale și carafe aburite cu vin rece. Şi-a zis stăpânul acelei case către slujbașii lui: ieşiți la drumuri şi la garduri şi îi siliți să intre, să mi se umple casa…

Mihai Victus

Adevărata biografie
a lui Anteu și Polifem Briareus

Explicație

Nu se află nimeni mai indicat și totodată mai îndreptățit ca mine să se ocupe de biografia celor doi frați Briareus. Mă justific, în primul rând, prin a evidenția faptul că lor nu le-a plăcut să fie asociați ca unul singur. Nu detestau nimic mai mult ca vreun străin să li se adreseze în felul ăsta; așa cum deseori am observat că face referire la ei și domnul Grifon, cel care s-a ocupat de biografia oficială. Toată stima pentru dumnealui, dar dacă i-ar fi lipsit orgoliul de a-și duce treaba la capăt de unul singur, refuzându-mi ajutorul oferit fără nicio pretenție, deoarece în afară de părinții lor, fie-le țărâna ușoară, nimeni nu i-a cunoscut la fel de intim, așa cum spuneam, dacă domnul Grifon mi-ar fi acceptat ajutorul, acum nu aș mai fi nevoit să vin, la rândul meu, cu această semi-biografie, pentru a lămuri unele aspecte rămase neelucidate sau altele eronat interpretate. O fac din datorie față de prietenii mei (fiindcă m-am bucurat, într-adevăr, de privilegiul de-a mă afla printre puținii lor prieteni, poate singurul cu adevărat sincer) și nu pentru alte motive, așa cum, cu siguranță, se vor găsi unii să mă acuze.

Obiceiurile

Încă de copii, a existat o rivalitate între Anteu și Polifem, iar cine i-a cunoscut știe că a ținut până la ultima lor suflare. A pornit, mai înainte de-a fi dictată de rațiune, din instinct. Astfel se face că, de multe ori reușind să-i ia locul la mamelon fratelui său iar mai târziu furându-i mâncarea din farfurie, Anteu a ajuns atât de corpolent că putea să-l care pe Polifem oriunde dorea. La un moment dat au trebuit să facă un pact, să împartă zilele în funcție de necesitățile și plăcerile fiecăruia. Fiindcă, deși poate fi greu de crezut, nu existau firi mai diferite ca ale lor. În schimb, Polifem, în zilele când se afla la dispoziția celuilalt, își lua o carte și se lăsa cărat de colo-colo fără a protesta în niciun fel. I-a studiat în felul ăsta pe marii filosofi și cele mai importante scrieri, ceea ce l-a ajutat să-și însușească o inteligență deosebită. Nu e de mirare că, atunci când îi venea rândul, frecventa casele unor intelectuali cu care purta discuții lungi și empatice. Momente când Anteu își punea dopuri în urechi și trăgea un pui de somn, iar când celălalt avea nevoie să se deplaseze dintr-un loc în altul se lăsa condus ca un cal de povară. În schimb, Polifem îl recompensa cu jumătate din porția lui de mâncare iar în timpul adolescenței îi făcea temele pentru școală.

Dintre alte obiceiuri, necesare pentru-a ajuta la o mai bună înțelegere a întregii lor conviețuiri, mai trebuie să-l scot în evidență pe acela că Anteu a început, destul de timpuriu, să toarne în el cantități din ce în ce mai semnificative de alcool. Ceea a condus, inevitabil, la degradarea completă a relației lor, existând cazuri în care au ajuns la conflicte atât de vio-

lente că au avut de tratat leziuni serioase în jurul coastelor, din cauza loviturilor de coate împărțite reciproc. Deoarece, aflându-se spate în spate, cam asta era singură luptă decentă pe care o puteau purta. A existat un caz când Anteu s-a împins cu atâta violență în perete, cu gândul să-l rănească pe Polifem, că acesta a trebuit să fie ținut sub tratament câteva săptămâni bune. De atunci au cam încetat atacurile fizice. În primul rând deoarece lui Anteu nu i-a convenit să zacă, la rândul lui, atâta vreme în spital, iar în doilea rând deoarece i s-a explicat că viața îi era strâns legată de a fratelui, singurele lucruri care-i separau fiind capetele, membrele, stomacul și penisurile.

Contractul

Sunt conștient că rolul meu în toată această problemă este privit, în continuare, cu scepticism. De aceea, aș putea lăsa impresia că, în același timp cu bunele mele intenții, urmăresc să mă pun într-o lumină favorabilă. Țin să vă asigur că nu fac decât să tratez lucrarea de față cu deplină sinceritate, fără a încerca să ofer o altfel de interpretare a faptelor. Rolul meu – deoarece simt nevoia să o mai subliniez încă o dată – este acela de-a prezenta purul adevăr.

Când i-am cunoscut pe ce doi tineri, cam la vreun an după moartea părinților, i-am găsit într-o mizerie de nedescris. Puțin mai lipsea să umble dezgoliți și să se hrănească fără a se folosi de tacâmuri pentru a-i asemăna cu niște animale. Vina o purta mai mult Anteu care, în ciuda insistențelor lui Polifem (până la urmă a sfârșit prin a se lăsa și el pe-o ureche), își cam pierduse interesul pentru viață, nefăcând altceva de-

cât să mănânce, să bea și să doarmă, fără a se obosi să strângă mizeria din jur, mizerie în care, după cum spuneam, aproape că i-am găsit îngropați. Le-am sugerat că ar fi putut angaja o menajeră să se îngrijească de curățenie, dar mi-au spus că din pensia primită de la stat (pentru o singură persoană) abia dacă reușeau să supraviețuiască.

În ciuda faptului că afacerile nu-mi merseseră bine în acea perioadă, m-am oferit să găsesc pe cineva dispus să-i ajute, măcar pentru început, la treburile menajere și pe deasupra le-am completat un bilet de bancă. O sumă modestă dar suficient, speram eu, cât să-i ajute la pornirea unei conviețuiri decente.

Nici nu vă închipuiți cu câtă indignare au privit gestul meu, în special Polifem. A insinuat că mai degrabă rabdă de foame decât să primească de pomană. Degeaba am încercat eu să le dau de înțeles că îndeplineam mai mult o datorie morală față de părinții lor. Pe lângă faptul că mi-au fost pentru o perioadă angajați (o pereche de acrobați de neegalat), îmi deveniseră foarte buni prieteni.

Până la urmă, Polifem mi-a sugerat că, dacă într-adevăr îmi doream să-i ajut, le puteam oferi un loc de muncă.

Am spus deja că, din punct de vedere financiar, nu fusese unul dintre cei mai reușiți ani. Nu reușisem să dăm decât câteva reprezentații prin provincie, cu public restrâns. Fără a mai socoti că unul dintre lei se îmbolnăvise grav și tratamentul mă costase aproape cât salariul pe șase luni al dresorului. (Nu încerc decât să vă fac o imagine cât mai fidelă a situației.) Pe lângă toate astea, nu am putut să nu mă gândesc la modul în care aș fi putut fi privit dacă îi puneam în lumina reflectoarelor. Conduc, totuși, o echipă de profesioniști. Nu

mă asemăn cu acei ticăloși capabili să profite fără nicio remușcare de pe urma defectelor fizice ale vreunui nefericit, prezentându-l ca pe-o curiozitate. Puțin mai pe ocolite, le-am dat și lor de înțeles același lucru.

Atunci, Polifem a venit cu propunerea să întocmim un contract în care declarau că se puneau în serviciul meu de bunăvoie, pentru o perioadă de timp nedeterminată. A insistat atât de mult și chiar a trecut la rugăminți atât de patetice că nu am putut rămâne indiferent, mai ales că Anteu a început să-i susțină ideea, spunând că ar fi în stare să facă puțină mișcare dacă asta i-ar asigura mese copioase și „un vin mai bun decât poșirca pe care o bea în ultima vreme".

Pentru a proceda cât mai corect, am semnat tustrei contractul în fața unui notar și am ciocnit câte-un pahar în speranța unei colaborări prietenești.

Îndatoririle

În stufoasa biografie întocmită de domnul Grifon, se face referire la perioada de angajare a celor doi frați prin următoarea frază: „Vreme de patru ani, siamezii Briareus au fost nevoiți, pentru a-și câștiga existența, să lucreze într-o trupă de circ." Înțeleg de aici că, în urma neînțelegerilor noastre, dumnealui a ales să-și manifeste în felul ăsta dușmănia, în detrimentul lucrării, ceea ce denotă o evidentă lipsă de profesionalism. Să nu uităm, totuși, că în această perioadă Polifem și-a compus faimoasele partituri pentru vioară și a scris o mare parte din volumul de eseuri „Lumea moartă".

Mai înainte de toate, doresc să fac știută rezervarea mea în privința angajării lui Anteu și Polifem. Chiar dacă celorlalți

colegi nu le-a luat mult timp să se acomodeze cu ei, am încercat să le găsesc tot felul de îndatoriri care să-i țină departe de public și în același timp să le dea impresia că îndeplinesc o muncă folositoare, menită să le justifice salariul (cel puțin în ceea ce-l privește pe Polifem).

Astfel, pentru început, le-am cerut să ajute, între spectacole, la păstrarea curățeniei. Pentru o vreme, treaba a mers destul de bine, până ce au început să apară tot felul de plângeri din partea lui Anteu, cea mai frecventă fiind aceea că, nevoit să-l care pe fratele său în timp ce îndeplinea diferite sarcini, se simțea deosebit de epuizat. Era ca și cum ar fi muncit cât pentru doi oameni. Cel puțin asta a fost explicația lui când m-a rugat să le dau o sarcină mai ușoară, care să nu necesite o atât de multă deplasare dintr-un loc în altul.

Până la urmă sunt multe treburi mărunte de îndeplinit în cadrul unui circ, așa că după ce m-am gândit la ceva cât mai potrivit cererii lui Anteu (Polifem nu a îndrăznit să-l contrazică, din moment ce efortul fizic trebuia depus în mare parte de acesta), i-am însărcinat cu țesălarea și igiena animalelor, cu excepția leilor. Tot ce trebuia să facă Anteu era să se așeze pe scaun sau să mai care din când în când câte o găleată cu apă, în timp ce Polifem trecea cu peria peste trupurile celor două zebre, un urs și trei câini. N-a ținut mult până când Anteu mi-a spus că statul într-un loc timp de mai multe ore îi pricinuia dureri îngrozitoare de spate.

Am continuat să le încredințez tot fel de îndeletniciri, unele mai ușoare ca altele, dar nu am găsit nimic să-l mulțumească pe Anteu și de aceea, de multe ori, izbucneau certuri violente între cei doi frați. Drept să spun, îmi petreceam nopțile încercând să dau peste o soluție de-a ieși din situație. Nu

mă înduram să-i concediez, dar îmi dădeam seama că nici în felul ăsta nu mai puteam continua.

Concertele

Într-o asemenea situație mă găseam când, în timpul unui spectacol în capitală, am avut parte de o mare surpriză. Mai mult eu decât spectatorii, deoarece nu discutasem niciodată cu Anteu și Polifem despre așa ceva. Probabil se gândiseră, și pe bună dreptate, că nu voi fi de acord cu propunerea lor.

Tocmai luase sfârșit un exercițiu de echilibristică pe sfoară și în pauza dintre numere se pregăteau să intre pe scenă clovnii responsabili cu întreținerea atmosferei. Pentru început, s-au stins luminile, lăsându-se doar un reflector. Mai înainte de-a se da la o parte cortina, s-a auzit un cântec de vioară. Apoi, în lumină și-a făcut apariția o formă ciudată. Nu mi-am dat seama ce se întâmplă decât atunci când, făcând o piruetă, cei doi au aruncat pelerina care-i acoperea. Erau dezgoliți de la brâu în sus și, în timp ce Anteu se plimba de colo-colo prin fața spectatorilor înmărmuriți, Polifem cânta la vioară. Încă nu-mi revenisem complet când s-au retras în culise. Nici spectatorii, deoarece aplauzele s-au făcut auzite la câteva secunde bune după aceea.

Întâmpinându-mă, mai târziu, cu zâmbetul pe buze, ce doi tineri și-au cerut iertare că au fost nevoiți să procedeze în felul ăsta, ascunzându-mi planul lor. Mi-au spus că au căzut amândoi de acord ca de atunci înainte să facă parte din spectacol. Anteu, în special, părea foarte mulțumit de idee. Pentru cel mult zece minute pe zi, nu-l deranja să se holbeze oame-

nii la el, dacă scăpa astfel de celelalte treburi. Nu mai are rost să spun cât de mult am încercat să-i fac să se răzgândească.

Ca urmare, în același timp cu numărul tot mai impresionant de spectatori care se înghesuiau să asiste la noul număr din program, numele meu a fost asociat deseori, în mod eronat, cu acela al unui profitor. Chiar dacă, aproape de fiecare dată când, mai târziu, odată cu reputația lui Anteu și Polifem, în interviurile acordate ziarelor aceștia au încercat să-mi păstreze imaginea curată. Dar știm cu toții cât de mincinoasă și plină de răutate este gura lumii, mai ales când vorbește în neștiință de cauză.

În scurtă vreme, datorită recunoașterii primite de Polifem în privința talentului său de-a cânta la vioară, deși nu primise niciodată lecții, am fost nevoit (la rugămintea gemenilor), să angajez pe cineva care să se ocupe de administrarea trupei de circ iar eu, din rolul de angajator, să-l îmbrățișez pe acela de impresar. Totodată, ei au trecut de la simplul rol de curiozități la acela de celebrități.

Concertele celor doi frați Briareus (sau mai degrabă ale lui Polifem, pentru a fi cât mai sincer) s-au bucurat de un succes enorm atât în marile orașe ale Europei cât și, treptat, în celelalte părți ale lumii. Și nu neapărat deoarece s-a datorat înfățișării lor, ci, după cum puteți sesiza și singuri, provenind din originalitatea și ingeniozitatea atinse de Polifem în arta cântării la vioară.

Nu voi mai insista pe capitolul de față, deoarece domnul Grifon și-a făcut datoria cu deosebită pricepere, prezentând în amănunt aproape fiecare spectacol susținut de cei doi gemeni.

Gelozia

Se spune că dragostea nu ține cont de vârstă sau orice altceva. Nu cred că există vreun exemplu mai potrivit să susțină ipoteza respectivă mai bine decât acela descris în continuare. Din cauza celebrității și a celor două căsătorii anterioare ale actriței Leda, și mai ales din cauza articolelor de presă răuvoitoare, întreaga chestiune a fost privită, de cei mai mulți, ca un fel de aranjament sau doar o excentricitate a acesteia. Ceea ce, vă asigur, este departe de adevăr.

Cei trei s-au cunoscut, de exemplu, din întâmplare, în timpul unei expoziții de artă modernă și tot întâmplător s-au mai întâlnit la diferite serate și petreceri. Doar se înțelege că artiștii obișnuiesc să frecventeze cam aceleași locuri, în funcție de categoria în care se află și faima atribuită fiecăruia. Iar în acea perioadă Anteu și Polifem se aflau pe culmile succesului. Până când vizitele Ledei în casa gemenilor au devenit obișnuință, a trecut mai bine de un an. Țin minte că existau speculații în privința unei relații amoroase mai înainte ca această să fie făcută publică în mod oficial. Iar de atunci au fost de nedespărțit. E adevărat că în felul ăsta au avut de suportat o atenție sporită și agresivă din partea presei, dar, după o vreme, apariția lor în public a încetat să mai prezinte un subiect de actualitate.

Deoarece perioada de dinaintea căsătoriei și-au petrecut-o în mare parte cu plimbări prin străinătate, eu am păstrat contactul cu ei de la distanță și, oricum, nu ar avea nicio importanță să ofer alte detalii referitoare la toate astea.

Aș vrea să enumer, totuși, alte trei aspecte, imediat următoare ale relației lor neobișnuite. Și anume că, în primul rând,

înainte de căsătorie, a existat o neînțelegere între frați, pornită din gelozie. După intense certuri, au ajuns la concluzia că cel mai bine era, pentru a evita alte conflicte, să-i ceară actriței să aleagă pe unul dintre ei. Numai că aceasta, printr-o scurtă discuție la care am asistat fără să vreau, le-a explicat că nu putea să ia o astfel de decizie, deoarece îl iubea pe Polifem datorită inteligenței și geniului său, iar în aceeași măsură îl iubea și pe Anteu, datorită umorului și a unor calități fizice pe care nu are rost să le evidențiez. A reușit, totodată, să primească de la gemeni promisiunea că nu vor mai exista motive de supărare în ceea ce privea relația lor.

În al doilea rând, o oarecare importanță o prezintă detaliul legat de aspectul oficial al căsătoriei. A fost, de asemenea, încă un motiv de certuri între Anteu și Polifem, deoarece, din punct de vedere legal, numai unul dintre ei avea dreptul de-a figura ca soț al Ledei. Aici a avut loc și acea altercație pomenită la începutul biografiei, soldată cu internarea la spital și mai apoi cu decizia lui Anteu de a-i acorda fratelui său dreptul la căsătorie. Ajungem, așadar, la al treilea aspect, și sunt convins că are legătură cu această renunțare a lui Anteu. În continuare, urmează să divulg un secret împărtășit nici măcar cu fratele său, dar pe care mă simt nevoit să nu-l mai țin sub tăcere.

Aproape imediat după nuntă, s-a observat că Polifem a început să prezinte stări tot mai frecvente de oboseală și nu de puține ori putea fi văzut căzând într-un somn profund, în timp ce Anteu devenise tot mai activ și plin de veselie. Părea că și-ar fi însușit, cumva, întreaga energie a fratelui său. Și, într-un fel, chiar așa a și fost.

Bănuiala mea că era ceva necurat la mijloc s-a adeverit atunci când, profitând de unul din somnurile profunde ale lui Polifem, l-am confruntat pe Anteu. I-am cerut să-mi spună adevărul, în caz contrar nelăsându-mi de ales decât să deschid o mică anchetă și să fac rezultatul public. Fără a fi o fire temătoare, ceea ce mă determină să cred că în mare parte a făcut-o din mustrare de conștiință, acesta mi-a explicat planul lui până în cele mai mici amănunte. Ideea îi venise încă de la începutul relației cu Leda, deși nu a fost hotărât să o pună în practică decât în urma cedării drepturilor de căsătorie. Totul pornise de la gândul de-a găsi o metodă prin care să câștige mai mult timp decât Polifem în prezența logodnicei lor. Poate că și acesta nutrea aceleași gânduri, dar n-a avut ce face decât să accepte situația, așa ieșită din comun cum era. Până la urmă, nu se găsea nimic legat de întreaga lor existență căreia să i se poată atribui termenul de normalitate. Reluând firul întâmplărilor, iată la ce rezultat ajunsese Anteu: aproape în fiecare seară, la cină, reușea să strecoare în băutura fratelui său suficiente somnifere cât să-l țină complet adormit în timp ce el prelua pe de-a-ntregul îndatoririle de soț; apoi, din ce în ce mai dependent de timpul câștigat astfel, a început să se folosească de somnifere și în cursul zilei.

La prima impresie, fapta este mai mult decât condamnabilă. Încercați, însă, să vă puneți în locul lui Anteu și poate că vă veți schimba părerea, măcar într-atâta cât să-i acordați mai multă înțelegere. Din câte știu eu, a renunțat pentru totdeauna la practicarea ei. Ca o concluzie, în perioada imediat următoare, conviețuirea aceasta în trei s-a derulat fără neînțelegeri majore.

Ultime lămuriri

Riscând să dau de înțeles că profit de orice ocazie pentru a-l contrazice pe domnul Grifon, afirm (cu dovezile necesare dacă mi se va cere) că problema separării celor doi frați nu a încetat niciodată să fie pusă. Din biografia întocmită de dumnealui, cu oricâtă atenție am citit-o, ar reieși că Anteu și Polifem nici măcar nu luaseră în calcul posibilitatea până în momentul propunerii operației. Un simplu efort de rațiune este suficient, totuși, înlăturării unei asemenea ipoteze. Mai ales când, până în prezent, s-au făcut publice multe cazuri în care operațiile de separare ale siamezilor au avut rezultate remarcabile. Ar fi greșit să presupunem, așadar, că părinții lui Anteu și Polifem nu s-au gândit din primă instanță la posibilitatea asta. O spun fără a face referire la faptul că eu, ca prieten de familie, cunosc toate frământările suferite de ei și imposibilitatea de-a lua o decizie fermă.

În contradicție, deci, cu domnul Grifon, care revine asupra subiectului cu un fel de notă explicativă, declarând că operația nu fusese luată în calcul deoarece exista riscul ca unul dintre ei sau amândoi să moară, vin la rândul meu cu o completare și susțin că hotărârea aceasta a soților Briareus a fost luată abia după nenumărate răspunsuri sceptice din partea celor mai renumiți chirurgi. Cuvintelor de mai sus le alătur cele mai sincere jurăminte și repet că s-a făcut tot posibilul în încercarea de-a le oferi copiilor dreptul la o viață normală.

La rândul său, Polifem a acordat o importanță aparte problemei. Printre preocupațiile și studiile sale legate de muzică, filozofie, eseistică și toate celelalte, avea grijă să fie mereu la curent cu noutățile și descoperirile realizate în domeniul chi-

rurgiei. Se entuziasma de fiecare dată când citea de cazul vreunor siamezi separați cu succes și încerca prin orice mijloace să intre în contact cu doctorul care realizase operația. Anteu, deși nu făcea nimic să-i taie avântul, nici nu părea foarte interesat de subiect. Ar fi preferat, desigur, să aibă un trup numai al său, dar după atâtea încercări nereușite își pierduse aproape orice speranță.

O singură dată, din câte știu eu, problema separării a fost discutată în prezența Ledei și probabil că mă hazardez puțin dacă susțin că a fost motivul divorțului, dar cum acesta a avut loc aproape imediat, nu-i găsesc o altă explicație. N-au existat detalii în relația lor capabile să sugereze altceva.

De asemenea, nu pot confirma dacă decizia de-a face operația are legătură cu divorțul sau se datorează altui fapt în afară de cel evident. Am observat că și domnul Grifon s-a ferit să ofere vreo explicație. Ce pot face, în schimb, fără a lansa nicio teorie, este să evidențiez starea de anxietate a celor doi frați Briareus, premergătoare operației și asemănătoare cu aceea în care i-am găsit după moartea părinților (un fel de renunțare împărtășită de amândoi), testamentul întocmit cu numai câteva zile înainte (în secret), graba lui Polifem de a-și încheia ultima partitură de vioară și a-și revizui manuscrisul pentru „Viața ca o singură zi”, delăsarea completă a lui Anteu și mai ales melancolia nicidecum caracteristică lui.

Cred că, având toate acestea în față (și fără a ignora complet biografia semnată de domnul Grifon), puteți ajunge destul de ușor la o concluzie și am încredere că va fi cea corectă.

Studiu de bărbat din față, profil și spate

1. Iar Nim se deplasa spre centrul sălii, acompaniat de privirile deja curioase ale cursanților. Cu fața la perete, își desfăcea cu mișcări lente cămașa, se descălța, elibera câte un picior din pantaloni și cu o aparentă indiferență își scotea chiloții.

Retrăia momentul cu intensitatea primelor ședințe. (Se întâmplase cu patru ani în urmă, când iarna îl prinsese înfometat și cu o singură bancnotă în buzunar, de prea mică valoare pentru a-l ajuta în vreun fel. I-a ajuns să-și cumpere una dintre cele mai ieftine beri la PET, golită din câteva înghițituri repezite, în ideea de-a resimți cât mai mult din efectul alcoolului. Se prefăcea a fi amețit, totuși, când tânărul acela, acoperit de o salopetă albă mânjită cu vopsea, îl invitase în atelierul lui de peste drum. Îi explicase că l-a văzut pe geam întâmplător și voia să-l angajeze neapărat ca model pentru un tablou. Aveau să țină cel mult cinci ședințe iar Nim nu s-a tocmit în privința plății. Îl urmase pe tânăr cu gândul că oricum, la prima dovadă a altor intenții, se putea sustrage fără greutate, folosindu-se de superioritatea fizică. Presupusul pictor, slab și aproape c-un cap mai scund, nu părea în stare să ducă la mai mult de două lovituri serioase. Poate că, odată ce l-ar fi scos din joc, îi rămânea timp să se uite și după bani

sau măcar ceva bun de vândut pe sub mână. Într-un fel sau altul, tot ieșea în câștig. S-a mustrat mai târziu, după ce i s-a întins suma convenită, că avusese asemenea gânduri. Mai mult decât banii, îl satisfăcuse reacția pictorului. În loc să se strâmbe în fața diformității lui, îl studiase cu seriozitate. Îl măsurase de la distanță cu ajutorul unei pensule, se apropiase, îi ceruse voie să-i pipăie oasele ieșite în afară și cicatricea care-l făcea să arate ca și cum cineva îl despicase în două și îl cususe cu stângăcie la loc, exclamase chiar de dincolo, din fața șevaletului: frumos, foarte frumos! Nim încerca să stea cât mai mult în poziția indicată, chiar dacă i se sugerase să ia pauze de câte ori simțea că amorțește. Fusese servit cu aperitive și un vin nemaipomenit de gustos, proaspăt provenit din via unor prieteni de-ai pictorului. La nicio săptămână după încheierea ședințelor, acesta îl pusese în contact cu o școală de arte unde, în schimbul unei sume frumușele, trebuia să se plimbe dintr-o clasă în alta, timp de aproape o lună, câte trei zile pe săptămână. Faptul de-a fi folosit astfel îl făcea, pentru prima dată, să se simtă important. În sfârșit, i se găsise un loc în lume. Era admirat pentru ceea ce altădată îi aducea respingere și batjocură. Nu își mai ținea capul îndesat între umeri, jumătatea de cerc a trupului văzut din profil, i se îndreptase oarecum de la mijloc în jos. În mai puțin de-o jumătate de an, și-a permis chiria într-unul din cartierele mai agreabile ale capitalei, reușise să-și achite datoriile și să-și înnoiască garderoba cu o serie de costume extravagante. Nu mai avea rost să se ascundă. Reproduceri ale corpului său gol se găseau în zeci de case și ateliere de pictură.) Cu deosebirea că în locul nesiguranței și timidității de atunci, resimțea un fel de mân-

drie. Profita de atracția pentru urât a celorlalți. Era o convenție tacită și corectă.

Avea nevoie de câteva momente să-și însușească detașarea afișată după ce urca pe podium și se întorcea cu fața spre cursanți. Învățase să-și fixeze privirea undeva deasupra lor (alegea colțul camerei, un tablou sau obiect oarecare) și rămânea așa până când trebuia să-și schimbe poziția.

În majoritatea cazurilor, repeta aceeași postură. Își proptea brațul drept în șold, împingea puțin înainte piciorul stâng și ținea capul ușor înclinat pe spate, într-un gest sfidător. Reproducere grotescă a unui David cioplit de cineva care-și propusese să ofere opusul originalului. Urâtul în luptă cu frumosul. Era o înfruntare mai mult decât metafizică. Nim ajunsese la convingerea că, dacă s-ar fi aflat în fața statuii, nu s-ar fi abținut să n-o fărâmițeze. Numai gândul unei asemenea posibilități îl făcea să tremure de excitare. Între timp, se putea bucura de micile victorii aduse de fiecare ședință. Liniștea și mirarea cursanților – cele câteva clipe de încremenire, când toate privirile îl fixau simultan. Apoi începeau foșnetele hârtiilor și scrâșnetele creioanelor, dedicate multiplicării lui.

După aproximativ un sfert de oră se rotea cu nouăzeci de grade spre stânga și în cele din urmă se întorcea cu fața la perete. Ca într-o reluare, își trăgea hainele pe el. Cu gesturi calme, lipsite de emoție. Ieșea din sală la fel cum intra, fără niciun cuvânt.

2. Se împlineau cam doi ani de când nu-l mai văzuse pe pictor, cu ocazia unei expoziții. Mai citise câteva scurte articole despre el, apărute în reviste de cultură prea puțin însem-

nate. Unul dintre cele mai promițătoare talente ale noii generații, așa îl prezentau. Pentru o țară unde artele au devenit o cauză pierdută, însemna mult.

I se simțea cumva dator pictorului, altfel n-ar fi amânat călătoria pe care ar fi trebuit să o facă dincolo de Carpați, de unde primise un cec în avans, cu o cifră în plus față de obișnuitul onorariu.

Atelierul devenise mai neîncăpător, în rest nicio schimbare. L-a făcut să se scuture ca de-o amintire neplăcută. Amabil, pictorul i-a vorbit ca unui vechi prieten. Vinul se păstrase la fel de gustos.

„Am o expoziție peste șase luni", i-a explicat, „cea mai importantă din viața mea. Totul depinde de felul în care va fi primită. Am reușit să invit doi critici de artă din Londra."

Nim a întâmpinat entuziasmul tânărului cu un zâmbet stângaci.

„M-am pregătit pentru momentul ăsta, știam că într-o zi voi ajunge aici. De o săptămână, nu mai reușesc să dorm fără ajutorul somniferelor."

„Nu cred că ai de ce să-ți faci griji. De când ne-am cunoscut și până acum, am văzut tablourile a sute de pictori. După cât mă pricep eu, adică, nu ai motive de îngrijorare."

„Da, știu", a spus pictorul. „Mi-am ales cele mai bune lucrări, le-am îmbunătățit atâta cât am putut, dar parcă lipsește ceva, piesa de rezistență, dacă mă înțelegi."

„Mai rămân totuși șase luni…"

O privire care l-a făcut să-și înghită cu dificultate gura de vin.

„M-am gândit serios și vreau ca tu să fii subiectul noului meu tablou, atracția expoziției. Cum ți se pare ideea?"

„Ai cel puțin două picturi în care apar…”

„Adevărat, sunt cele mai bune lucrări ale mele, nu exagerez. Ceilalți sunt de acord cu mine. De aceea, m-am gândit… În fine, vei vedea. E pur și simplu magnific!”

Țâșnind de pe canapea, pictorul s-a îndreptat spre ușa dinspre baie, aproape alergând. A întins brațul dincolo de prag și a tras după el, cu delicatețe, o pânză cafenie mulată pe conturul unei ființe umane. Ajuns în fața lui Nim, a făcut o săritură spre stânga și, dintr-un singur gest teatral, a smuls pânza.

Arătarea își acoperea cu unul dintre brațe (singurul de altfel, celălalt fiindu-i amputat aproape din umăr) pata neagră dintre picioare. Firele de păr urcau încâlcite până mai sus de buric. Nim nu și-a putut ascunde repulsia, deoarece pe moment nu era conștient de ea. Se uita la genunchii umflați și la oasele prea mari ale șoldurilor, la pieptul ca niște pungi cu puțin pietriș pe fund, la umflătura cu aspect purulent de pe umărul stâng, în cele din urmă la fața scursă în jos, la ochiul lipsit de iris și cele câteva smocuri de păr sârmos. Nu văzuse nimic mai dezgustător.

„Ea este Aza”, a prezentat-o pictorul în timp ce-i așeza pânza pe umeri. „Imediat ce am văzut-o, m-am gândit la tine.”

Lipsa de reacția a lui Nim nu se datora surprizei. Redevenise monstrul din urmă cu patru ani. Hainele scumpe nu puteau să ascundă asta. Trupul femeii era ca o oglindă în care-și recunoscuse propria reflecție. Trebuia să accepte adevărul. Dintotdeauna, oamenii au fost atrași de ciudățenii. Comparându-se cu el, așa cum apărea reprodus în tablouri, se puteau considera norocoși. Se întorceau în casele lor normale, la familiile lor normale și își trăiau viețile normale. Nim

nu și-ar fi dorit nimic mai mult. O șansă la normalitate. Într-o oarecare măsură, își închipuise că o câștigase, dar nu făcuse decât să se mintă. Ceilalți îl acceptaseră, fără a-l primi totuși cu adevărat printre ei. În schimbul toleranței, era obligat să se suie pe un piedestal și să-și dea jos hainele. Chiar dacă nu-l arătau cu degetul, privirile îi transmiteau același lucru. Le cunoștea foarte bine. Cea mai mare parte din viață și-o trăise sub privirile alea.

3. Renunțând să mai caute o poziție confortabilă (scaunul cu spătarul prea jos și aplecat în față îl împingea în cocoașă, provocându-i o durere ascuțită), Nim a mărturisit: „Dintre toate ființele, știam că singura care mă putea înțelege atunci, era Aza. Avusese dreptate pictorul. Ea și cu mine nu ne deosebeam, oricât de odioasă mi se păruse pe moment comparația. Am încercat să mă contrazic, spunându-mi că, spre deosebire de mine, mare parte din degradarea ei avusese loc în timp, poate că într-un fel se făcea responsabilă pentru asta. Recunoșteam băutorul înrăit, care ar fi fost în stare de orice pentru doza zilnică de amorțeală fizică și mentală. Eu, în schimb, nu avusesem de ales. Am fost prins în trupul ăsta odios încă din burta nenorocitei care m-a adus pe lume, ca într-o coajă de ou indestructibilă. Mi s-a spus că nu mi se dăduse nicio șansă de supraviețuire. Doctorii și asistentele se uitaseră neputincioși la grămada aia de carne învinețită și crezuseră să nu mai aveau ce face. Dar am început să mă zbat, să-mi cer dreptul la viață. Oho, dacă aș fi știut pentru ce mă lupt, nu m-aș mai fi zbătut atâta. Aș fi lăsat ca respirația să mi se stingă încet, până la ultima picătură… De multe ori mi-a revenit gândul ăsta în minte. Într-unele nopți visam că

mă întorceam în uterul mamei, unde nimic nu mă mai putea atinge. Uite că am dat totuși cu încăpățânare din mâini și din picioare, până ce chirurgul a despicat stratul de carne care-mi acoperea partea din față a trupului, până ce, în sfârșit, mi-am lungit capul eliberat și am tras cu sete aerul pe nări și pe gură, de parcă nu mi-ar fi ajuns. Ce importanță avea, până la urmă, dacă Aza s-ar fi născut în condiții perfect normale iar eu în cele mai obscure? Știu, căutam să mă distanțez, să găsesc și să aprofundez acele detalii care-ar fi trebuit să mă determine să cred că eram unic în suferința mea. Până și în sinucidere căutăm unicitatea. Dar nu puteam fi. Undeva, fără îndoială, exista o ființă mai puțin norocoasă decât mine. Poate că trecusem pe lângă ea și o ignorasem, ocupat fiind să-mi plâng de milă. Abia atunci am privit-o cu înțelegere pe Aza. Da, ea și cu mine eram copii ai aceleiași târfe spurcate. Voiam să o îmbrățișez și să-i spun că nimic nu ne mai putea face rău atâta vreme cât rămâneam împreună… Urmând ca teleghidați instrucțiunile pictorului, ne-am așezat unul lângă altul, goi pe canapea și cu spinările cât mai drepte. Eu îi țineam un braț în jurul umerilor iar ea stătea țeapănă și cu privirea în pământ. Era ultima imagine pe care aveam să o arăt lumii. Cea mai grăitoare dintre toate. Uitați-vă, până și eu mi-am găsit perechea, cam așa suna mesajul din mintea mea, monștrii au și ei parte de izbăvire. Există speranță pentru fiecare. L-am convins pe pictor să-mi facă portretul zâmbind. A încuviințat fără ezitare că acel contrast de atitudini (ironia mea, rânjetul ăla sfidător și chipul încărcat de tristețe al Azei) avea să aibă un impact mai mare și mi-a mulțumit pentru sugestie. La fel de entuziast ca în timpul primei noastre ședințe, a făcut rapid câteva schițe pe hârtie și s-a postat în fața pân-

zei aproape la fel de înaltă cât el. Ne pusese la dispoziție o sticlă de vin roșu, din care Aza trăgea câte o gură la fiecare zece minute. De la un aparat plin de vopsele, se auzeau Anotimpurile lui Vivaldi. Nu sunt un ascultător de muzică clasică, dar, ca urmare a perindărilor prin școlile de arte, am ajuns să-i recunosc pe marii compozitori. Trecuseră aproape trei ore de pozat, dintre care vreo șase pauze de câte zece minute. Eu unul m-aș fi putut lipsi de jumătate dintre ele, dar Aza nu rezista să rămână prea mult nemișcată. Nu scosese niciun cuvânt și mă întrebam dacă era mută. Ceva o deranja, de asta îmi puteam da seama. De fiecare dată când pictorul se apropia, fie să ne măsoare sau să observe mai bine vreun detaliu, îi simțeam corpul încordându-se și tremurând încet… Dacă aș fi prevăzut din timp totul, aș fi intervenit. Nu s-ar fi ajuns la asta. Eu nu m-aș afla aici. În același timp, oricât de odios vi s-ar părea, cred că e deznodământul cel mai potrivit. Spre momentul ăsta m-am îndreptat întreaga viață, oricât am încercat să-l ocolesc… Izbăvire sau condamnare veșnică. Aza a fost cea care a sărit peste pictor, trântindu-l, și l-a mușcat de față, dar foarte bine aș fi putut fi în locul ei. Într-un final, s-ar fi ajuns la asta. Mi-am dorit-o, chiar fără să recunosc. Aproape zilnic, în ultimul an, mă luptasem să-mi stăvilesc chinuitoarele gânduri de răzbunare… Am încercat să o smulg, fără prea multă convingere, dar își încolăcise bine picioarele în jurul lui. Țipătul, înecat în sânge, i se auzea ca un horcăit. Era ceva atât de primitiv, sălbatic și înfricoșător în scena aia încât, pentru câteva clipe, am privit-o ca pe un tablou expus într-o sală imensă, un tablou pictat special pentru mine. Pe urmă, cuprins de o voință neașteptată, am apucat între palme gâtul firav al Azei și am tras până când s-a desprins de pictor.

Mă aflam aplecat peste ea și continuam să strâng, când am văzut fața deformată și roșie a nefericitului, cu trăsături atât de frumoase până atunci. O răzbunare mai crudă decât mi-aș fi imaginat. Aza nu s-a împotrivit în niciun fel. Aș îndrăzni să spun că mă implora, cu ochii ieșiți din orbite, să merg până la capăt. Nu caut să îmi justific gestul. Am strâns încă mult timp după ce n-a mai existat nicio fărâmă de viață în trupul ăla. Acolo s-a consumat scurta noastră împerechere… Doi meteoriți care s-au ciocnit într-o îmbrățișare distrugătoare. Nu exista salvare pentru vreunul dintre noi. Mi se pare firesc acum. La fel ca faptul că eu mă aflu aici, în fața dumneavoastră, pentru a-mi primi binemeritata pedeapsă.”

Cei tăcuți, cei furioși

Din bâta strânsă între degetele cu unghii rupte, picură sânge. În urma izbiturii, a văzut silueta prăvălindu-i-se la picioare. Moale, fără împotrivire. A fost bărbat sau femeie? Încercând să-și stăpânească tremuratul, Antonie își spune că nu are importanță, deocamdată trebuie să-și păstreze calmul. De asta-i depinde supraviețuirea. Raționament și vigilență. Și-ar dori totuși să se poată ghemui și să plângă, fără vreo reținere. Simpla posibilitate a unui gest atât de neînsemnat îi transmite o liniște caldă. Nu-și amintește când a plâns ultima dată. Se vede în schimb transpus în timp, își reia forma copilului de unsprezece ani și, chiar dacă durează câteva clipe, retrăiește momentul atât de intens încât mâinile i se micșorează dinaintea ochilor iar bâta se transformă în pagini arse care i se fărâmițează peste pantaloni și ghete. Băieții adunați în jur, colegi de școală, nu sunt decât pete de culori și umbre. Numai hohotele și chicotele și-au păstrat claritatea. Mai ales lacrimile, fierbinți încă și incontrolabil alunecându-i peste obraji. Aproape sufocând suferința cauzată de distrugerea cărților („Winnetou", ediția de patru volume apărută la editura BPT), primite ca premiu din partea învățătoarei, furia l-a făcut să arunce cu pietre, să lovească în acei copii de-o seamă cu el, deveniți unul singur, un monstru cu nenumărate membre și capete, care trebuia

nimicit. Speriați de turbarea lui, aceștia s-au împrăștiat fără a sta pe gânduri. Ce n-ar da să poată face asta din nou! Doar că acum nu furia îi substituie sentimentul de neputință și îl determină să se retragă în grotă, de unde întunericul pare a-și întinde brațele protectoare.

În timp ce mașina se forța să urce drumul abrupt de munte, lui Antonie îi părea tot mai rău că se lăsase convins să se amestece în povestea asta. Fiecare groapă sau denivelare care-l zgâlțâiau cu violență erau însoțite de câte-o înjurătură scoasă printre dinții încleștați. De vreo jumătate de oră nu mai trecuse pe lângă nicio mașină. Pustiul îi accentua starea de anxietate. Ar fi fost dispus, pentru prima dată în viață, să culeagă de pe marginea drumului orice eventual autostopist. I-ar fi prins bine prezența unui om. Nu era nevoie să întrețină vreo conversație.

Au apărut și casele. Mai întâi câte una plasată parcă la întâmplare și arătând într-adevăr ca și cum ar fi fost azvârlite de niște catapulte uriașe. Cocioabe din lemn și chirpici, împrejmuite de câteva scânduri cariate înfipte în pământ și legate între ele cu sârmă. Lui Antonie i s-au părut grozav de deprimante acele așezări, unde cu greu își imagina că puteau trăi oameni. Ce surpriză ar fi avut dacă ar fi fost în stare să ridice acoperișurile caselor și să descopere, între pereții mucegăiți, ființele chircite pe câte-un pat sau așezate în jurul unei mese sărăcăcioase, mâncând într-o liniște dureroasă. Era duminică, la ora prânzului. De aici, poate, și acalmia aparentă care l-a însoțit pe Antonie tocmai până în mijlocul satului, unde, chiar dacă multe case arătau puțin mai îngrijite, stăruia senzația de părăsire. Câțiva câini jigăriți întinși la soare, o

pisică atârnând pe un gard, drumul împroșcat de balegă uscată. Amenințător, vârful alb al muntelui se întindea spre nori.

A privit cu recunoștință, mai târziu, chipurile lui Victor și-al Laurei, rezistând impulsului de a-i atrage într-o îmbrățișare exagerată și stângace. Se întrebă cum de fusese posibil ca o femeie ca sora lui, independentă, deșteaptă și plină de viață, să lase totul pentru profesorul ăla de provincie care nu avea nimic din sclipirea unui geniu (ceea ce ar fi compensat poate alte lipsuri) și se apropia mai degrabă de ceea ce se caracterizează ca ordinar. „Mă bucur foarte mult că ai fost de acord să vii – îl întâmpinase acesta, cu vădită nerăbdare. Avem atâtea de vorbit!" „Hei, lasă omul să respire", l-a dojenit Laura. Victor și-a cerut scuze, adăugând că oricum nu puteau dezvolta nimic până a doua zi. „Ce-i cu misterul ăsta? a făcut, sceptic, Antonie. Până adineauri am avut impresia că mă aflu într-un sat cu fantome și-acum îmi stârniți curiozitatea doar ca să-mi cereți să mai am răbdare…" I s-a spus că așa va înțelege cel mai bine, ceea ce a contribuit de fapt la intensificarea confuziei. „Știi doar, când îi intră în cap o idee, se ține de ea până la capăt, îi place să te țină în suspans", a intervenit împăciuitoare Laura. „Înțelegeți că n-am atât de mult timp la dispoziție și nici măcar nu am aflat pentru ce m-ați chemat." Insistențele lui n-au avut niciun ecou. Cei doi soți s-au privit complice și au condus conversația în alte direcții. Totodată, Antonie și-a format opinia că enigmaticul său cumnat încerca să mascheze o nerăbdare cel puțin la fel de intensă în a ajunge la miezul problemei. Le-a respectat totuși dorința și n-a mai insistat. Probabil că exista un motiv întemeiat pentru care procedau așa. În timpul mesei și restul zilei petrecut împreună au făcut schimb de banale replici referitoare la noută-

țile din viețile și mediul lor, s-a mai vorbit despre sat și oraș, diferențele dintre cele două moduri de viețuire, unele evenimente de importanță generală, câteva referiri la vremurile copilăriei. O scenă reluată aproape la fiecare întrevedere, cu minime modificări de scenariu, dar nu și de interpretare.

Mai adânc, în interiorul grotei, Antonie îți poate auzi bătăile inimii. Ținând bâta la subsuoară, își folosește palmele ca niște amortizoare. Tâmplele îi zvâcnesc. Se străduiește să-și regleze ritmul respirației. Aproape că nu mai tremură, deși aerul a devenit rece și umed. Mirosul pietrei și al pământului îl fac să se gândească la un cavou. Pereți din beton, interminabili și indestructibili. N-ar fi nevoie decât să închidă ochii, odată cu renunțare asta n-ar mai fi obligat să înfrunte nimic. Orice împotrivire nu și-ar mai avea rostul, poate că așa e firesc. Fapte și consecințe, nu există altceva mai simplu de-atât. Zgomotul de crengi rupte îl face să se-ncordeze și să strângă bâta cu putere. Plin de noroi, cu hainele rupte, fiind gata să lovească, să lupte până la ultima suflare, să sfâșie cu dinții, Antonie se întreabă dacă n-a căzut în propria capcană. Cu puțin noroc, poate că vor trece mai departe, prin fața grotei… Se roagă la Dumnezeul căruia nu i-a adresat până acum niciun cuvânt de bine.

Dimineața devreme, Antonie nu și-a exprimat în niciun fel nedumerirea când Victor i-a cerut să meargă împreună la școală. A propus, în schimb, să se folosească de mașină. „Avem mai puțin de-un kilometru de mers pe jos, ar râde oamenii de noi.” S-a simțit oarecum rușinat de remarca aia. El depindea de mașină și când avea de făcut un drum de două-trei sute de metri până la magazin. Își spunea că nu dovedea în felul ăsta o lene exagerată; nu făcea decât să scurteze

din timpul pierdut cu o asemenea activitate. Dacă ar fi fost cu adevărat sincer, ar fi recunoscut că timpul câștigat din deplasările până la magazin, de exemplu, nu-l folosea neapărat într-un mod mai productiv decât mersul pe jos. Sinceritatea nu se numără, totuși, printre calitățile la care omul excelează. Mai ales când, așa cum e cazul lui Antonie, profesezi ca avocat. Devine un impediment.

În drum spre școală, s-au intersectat doar cu două persoane. Un bătrân târându-se jalnic și fantomatic, c-un sac gol de rafie aruncat pe umăr, și un tânăr jerpelit mergând în urma a patru vaci scheletice. I s-a explicat că satul ajunsese la limita sărăciei de vreo doi ani, când se închisese vechea mină. În urma unor inspecții sanitare, se trăsese concluzia că existau prea multe radiații care ieșeau la suprafață de acolo, din inima muntelui, spre care localnicii își făceau loc de zeci de ani, cu încăpățânare. Guvernul desemnase doi ofițeri să se ocupe cu detonarea minei. Oamenii s-au împotrivit, preferau să riște în continuare decât să renunțe la stilul ăla de supraviețuire practicat de generații întregi. În urma altercațiilor, unul dintre ofițeri fusese rănit, dar celălalt reușise, ca un ultim gest disperat, să-și îndeplinească misiunea, chiar dacă plătise cu propria viață. Dintre sutele de familii, care până atunci trăiseră de pe urma minei, câteva mai norocoase se mutaseră în zone mai favorabile conviețuirii, altele încercau să supraviețuiască făcând braconaj cu puținul vânat disponibil și cu lemne încărcate în căruțe și vândute în satele din vale. Solul pietros nu-i avantaja în niciun fel pe aceia de-și puseseră în minte să se apuce de agricultură. Retrăiau dezamăgirile strămoșilor.

Victor vorbise despre toate astea afectat, aproape cu furie. „Te-ai interesat dacă poți fi repartizat la altă școală?” îl între-

base, dar și-a dorit imediat să n-o fi făcut. „Nu știu dacă ai înțelege…” Pe Antonie l-a deranjat afirmația aia mai mult decât a dat de înțeles cu ridicatul din umeri. El, care se ghidase întotdeauna după principiul *în primul rând ai grijă de tine, apoi gândește-te la alții*! Familia și prietenii nu beneficiau de un tratament mai special. N-ar fi reușit altfel. Uite că se afla totuși aici, împotriva propriei voințe. Gândul ăsta l-a mai consolat într-o anumită măsură, dovedea că până la urmă funcționa cât se poate de normal. Se simțea dator să păstreze unele relații pe linia de plutire, măcar pe cele mai apropiate, de familie. Îl dezgusta rolul bărbatului exilat de societate. Pe de altă parte, își propusese (pentru a câta oară?) ca, începând cu anul viitor, să accepte măcar două cazuri *pro bono*, nu foarte complicate. Pe lângă satisfacția adusă, i-ar fi contribuit într-un mod pozitiv la imagine. Puțină dovadă de compasiune îl ajuta, cu siguranță, în punctul ăsta din carieră, după proaspetele bătălii câștigate în sala de judecată. Acum, când se bucura de atenția baroului și a presei. Oare nu tocmai o asemenea rațiune îl convinsese să renunțe la plăcuta agitație a capitalei pentru liniștea incomodă și apăsătoare de pe muntele ăla? Până la urmă, nu i-ar fi fost greu să găsească o scuză credibilă pentru a nu da curs rugăminților Laurei. O mai făcuse de nenumărate ori.

Învălmășeala din fața grotei, zumzetul de glasuri și tăcerea de după îi dau de înțeles lui Antonie intenția urmăritorilor. Brute fără minte! Pipăind cu palma peretele umed, caută o scăpare. O ușă ascunsă prin care să-și poată face ieșirea din scenă. Cât de convenabil, cât de necesar! Un fior îl cutremură când, pentru o clipă, își imaginează trupul însângerat, împuns fără încetare cu furcile și parii ascuțiți văzuți

înainte, la lumina lunii, deasupra capetelor și-n brațele întinse spre cer. Cum să lupte împotriva lor? Pentru a doua oară, se gândește să renunțe și cu tot atâta înverșunare se împotrivește ideii. Da, va lupta cu monstrul ăsta născut din propriile fapte. Este dreptul lui. Au început să arunce cu pietre. O durere ascuțită în tibia piciorului îl face să-și strângă dinții până când îi simte trosnind. Oricât s-ar împotrivi, nu-și poate opri lacrimile. Poate că, dacă nu scoate niciun sunet, vor pleca.

Se ascundea mai mult decât o remarcă în cuvintele alea. „Aceștia sunt toți elevii mei!" Înțelegea că acolo se afla motivul pentru care Victor îi solicitase ajutorul. În prezența celor patru copile cu fețe curioase și timide, dar mai ales a zecilor de bănci goale din sală. Arătau ca și cum abia ar fi fost scoase din ambalaj. I se spusese că școala beneficiase de subvenții din partea statului, imediat după închiderea minei. Își spălau mâinile, așa cum o făceau de zeci de secole. Totul părea nou, proaspăt, nefolosit. Ca un vid, și-a spus Antonie, imaginându-și în același timp propriul gând purtându-și ecoul prin sălile și holul fantomatic, urcându-se pe pereții înalți, izbindu-se de geamuri la nesfârșit. Cincizeci de minute, atâta cât cumnatu-său a predat câteva noțiuni de gramatică și matematică, a stat în spatele sălii, luptându-se cu tentația de-a ieși să-și aprindă o țigară. Îl deprimau scena și acei actori jalnici. Ce voiau să-i transmită?

Copilele au întâmpinat cu bucurie vestea că puteau pleca mai devreme acasă. Și-au luat politicos la revedere, cu ghiozdanele pe umeri și privirile în pământ. În urma lor s-a instalat o acalmie întâmpinată de Antonie cu ușurare. Dovedea egoism, dar nu și-a făcut mustrări de conștiință.

Câteva minute mai târziu, cei doi bărbați stăteau pe o bancă din curtea școlii, fumând și uitându-se la clădirea pătrată, cu etaj și fără acoperiș, imitând tendințele arhitectonice ale marilor orașe. „Am mai rămas doar eu, profesoara de religie și femeia de serviciu. Avem sală de sport, trei laboratoare cu echipamente de ultimă generație, o sală de calculatoare și altele patru pentru clase. Nici înainte, când veneau copiii la școală, nu cred că reușeam să umplem mai mult de două săli.” „Ce s-a întâmplat, unde-au dispărut copiii?” Mai înainte de a-i răspunde, Victor a scos din buzunarul sacoului o sticluță cu votcă. Nu-l văzuse până atunci, în puținele ocazii, să golească mai mult de-o jumătate de pahar cu vin, în timpul mesei. Acesta a băut cu sete și a tușit de câteva ori. Într-adevăr, nu era un consumator obișnuit de tărie. Probabil că nu se apucase de mult. Bunul simț a învins curiozitate lui Antonie, l-a determinat să aștepte răbdător explicațiile. Avea să fie și mai surprins de viitoarele cuvinte ale surorii lui, rostite în șoaptă, pe un ton mustrător: „De ce ai impresia că te-am chemat? Nu vreau să alimentezi ideile lui Victor, știu că în calitate de soție ar trebui să-l susțin, dar nu i-aș face bine. Te-am chemat fiindcă am nevoie de ajutorul tău. Vreau să vorbești cu el, poate că va asculta de un om rațional, ca tine, singură nu mă descurc. Știi că întotdeauna te-a privit cu respect, ca pe un frate mai în vârstă.” Dar faptele erau mai mari decât el, decât oricare dintre ei. Până să înțeleagă asta, a trebuit să-l asculte pe acel profesor de provincie, să reușească să se pună în locul lui, măcar într-atâta cât să-ți dea seama că nu putea rămâne indiferent. Bineînțeles că, pe lângă argumentele de altruism, i se oferea și cea mai bună ocazie de a-și extinde popularitatea. Era unul dintre acele cazurile ale căror

ecouri treceau dincolo de granițe și cântăreau mai mult decât recomandările entuziaste a celor mai eminenți avocați. Indiferent de șansele de reușită, avea obligația să încerce.

Ca un animal hăituit, tremurând de frică într-o neinspirată ascunzătoare din frunze. Ca și cum, refuzând să-și accepte sfârșitul, și-ar îndesa mațele înapoi în burta despicată. O singură dată a participat la o vânătoare, în urma invitației unuia dintre clienții lui. Nu avea permis de armă, așa că a refuzat să folosească una, în ciuda insistențelor. Se mulțumea să fie spectator. I-a fost suficient oricum ca să-și jure că n-o va mai face vreodată. Revede haita de câinii, nerăbdarea din privirile însetate de sânge. Hămăiturile, mârâiturile, țipetele disperate ale mistreților și hohotele bărbaților care pândesc dincolo de tufișuri, cu puștile încărcate. Alungate din culcușuri, animalele se năpustesc spre câmpul liber. Se aud împușcături și strigăte. Câteva zeci de mistreți zac nemișcați, alții, răniți, sunt răpuși de câini sau de gloanțe. Vânătorii, mândrii de isprava lor, se grăbesc să se fotografieze cu victimele carnagiului. Zâmbetele, flash-urile aparatelor, totul îi întoarce stomacul pe dos. Antonie își stăpânește cu dificultate greața, mai ales când îi apare în fața ochilor scena de mai târziu, când măcelarii au despicat burta unei scroafe și au întins lângă ea corpurile neînsuflețite a opt purcelușI încă neformați, ajunși hrană pentru câini.

Aproape imediat după închiderea minei, vechiul primar își depusese demisia și părăsise satul. Se spunea că îl afectase moartea ofițerului și răscoala muntenilor. Deoarece mai era mult timp până la alegeri, a fost desemnat interimar unul dintre consilieri. Victor susținea că de atunci s-a înrăutățit situația și tot mai puțini elevi s-au prezentat la școală. Se pare că

se descoperise o intrare în mină undeva sus, aproape de vârful muntelui, doar că urcușul era prea dificil pentru un bărbat în toată firea iar coborârea în interior se făcea pe un coridor atât de îngust, încât copiii fuseseră singura alternativă. Preluaseră astfel sarcina de a-și întreține familiile. Victor depusese mai multe plângeri, dar noul primar închidea ochii. O parte din profit îi revenea lui, datorită firmei de colectare și transport pe care-o deschisese între timp.

„Printre altele, este vorba de exploatarea minorilor – a continuat Victor – nici nu-ți trebuie mai mult ca să te revolte. Nu în cele din urmă, acești copii sunt privați de învățământ, vor crește analfabeți și-și vor rata în felul ăsta viitorul și orice speranță la o viață mai bună. Pentru ce? Doar pentru-a amâna pentru câțiva ani inevitabilul, pentru a se profita de pe urma lor?" Ascultând, Antonie își forma deja în minte ceea ce numea *planul de atac*. Căuta punctele slabe, breșele care puteau fi exploatate în instanță, contravențiile și orice abatere de la lege, oricât de neînsemnată. Nu avea să ignore nici partea morală a cazului, cea sentimentală, fiindcă de multe ori cântărea mai mult decât logica. Genul ăsta de fapte beneficia de un mare avantaj: impresiona și-i emoționa pe oameni. Judecătorul și jurații, sub oricâte straturi de rigiditate și profesionalism s-ar fi ascuns, rămâneau aceiași indivizi capabili să plângă în timpul unei scene dramatice de film. Așa se câștigau cele mai importante bătălii. Folosind toate uneltele disponibile pentru a-i sensibiliza pe aceia cu putere de decizie. O rapidă recapitulare a cazurilor cunoscute îi susținea ipoteza.

Seara, când soțul și fratele ei s-au retras în camera de studiu, pentru a discuta în amănunt despre situația copiilor din

sat, Laura s-a ridicat de multe ori de pe canapeaua unde se așezase să citească o carte, cu gândul să pună capăt acelor sminteli. Deși nu fusese dintotdeauna o femeie practică, ultimii ani petrecuți printre oamenii tăcuți și morocănoși de la munte îi temperaseră firea și o determinaseră să privească viața cu mai multă seriozitate. Ajunse așadar la concluzia că amestecul unui avocat într-o problemă atât de sensibilă n-avea cum să aducă ceva bun. Fusese de acord în cele din urmă să-l cheme pe Antonie, tocmai pentru a evita angajarea unui străin. Spera că avea să se-nțeleagă cu fratele ei, că aveau să-l convingă amândoi pe Victor să renunțe. Își admira soțul pentru devotamentul și aspirațiile lui, dar făcuse mai mult decât suficient. Avea datoria să se-ngrijească de binele comun. După o vreme, când s-ar fi calmat situația, i-ar fi putut sugera încă o dată să se mute mai aproape de capitală. Descoperise prea multă liniște pe muntele ăla. Uneori, când se afla singură acasă, simțea că se sufocă. Ajunsese să o înece propriile gânduri. Își reproșa că la început o atrăsese tocmai asta, timpul liber. Dar prea multă liniște și prea multă izolare, mai ales în iernile lungi și reci, aveau să-și arate în cele din urmă efectele. Doar simplul gând o înspăimânta.

De-acum se aud icnete și trupurile frecându-se de pereți, în spațiul îngust de la intrarea în grotă. S-au îmbulzit în același timp, de parcă i-ar fi simțit brusc mirosul de transpirație și urină. Mirosul fricii, evaporându-i-se prin toți porii. Bâta cu vârful însângerat tremură în brațul întins al lui Antonie. Un gest de neputință. Nu mai poate răbda și strigă, înjură. Nenorociților, voi i-ați omorât, nu eu, numai voi, dracu să vă ia, proștilor! I se răspunde prin urlete. Nu mai există nimic rațional în ființele alea. Doar furie, în forma cea mai primi-

tivă. Nu se vor opri până ce nu-i vor zdrobi trupul și i-l vor rupe în bucăți. Fiecare va dori să ia cu sine câte o bucată, ca răscumpărare. Antonie își rotește bâta prin întuneric și răcnește cu furie, răcnește pentru a nu plânge.

Lupta a fost dură. Două săptămâni de nopți dormite pe jumătate, nenumăratele ore petrecute cu nasul în hârtii, câteva prietenii pierdute și în cel din urmă invidia colegilor de barou. Nici nu se așteptase la altceva, dar efortul i-a fost răsplătit pe deplin. (N-a acceptat oricum cazul decât în momentul când a fost aproape sigur de câștigarea lui.) Ca o reamintire constantă și necesară, a păstrat într-un fișier de pe calculator zeci de articole, majoritatea publicate în presa internațională. Avocatul-erou, așa îl numeau. Parcă ar fi făcut un salt uriaș de câțiva ani, atât de mult îl propulsase mediatizarea cazului. Uneori se mințea, spunându-și că îl atrăsese și dorința de-a face dreptate, aproape în egală măsură ca beneficiile profesionale. Îi plăcea de fapt să creadă asta, că faima nu venise decât ca un efect secundar. O atitudine modestă îl avantaja. Se străduia să o arate într-un fel cât mai convingător.

S-a grăbit să ajungă din nou în sat, pentru a depune unele acte la primărie și-a primi în schimb câteva semnături, necesare clasării cazului. Totodată, aveau să-l aștepte acolo un Victor entuziasmat, o Laura în sfârșit plină de recunoștință și o mică petrecere între prieteni (profesoara de religie, femeia de serviciu a școlii, alte două cupluri de tineri, complet necunoscute). Ultimele rămășițe ale victoriei. Meritau savurate fără grabă. Nu au reușit să-i strice buna dispoziție privirile încărcate de ură a celor câtorva localnici întâlniți pe drum, nici întâlnirea cu primarul, derulată rapid și în secret, cu ușile închise, într-un birou neîncăpător. „Crezi că le-ai făcut un

mare serviciu oamenilor ăstora, nu-i așa? Nu te amăgi singur, domnule avocat. Ai înrăutățit situația tuturor, a părinților, a copiilor mai ales… a mea. Dar cum să pricepi dacă n-ai trăit aicea, pe munte? Mă jur că nu te învinovățesc atât de mult, știu că lucrurile arată altfel văzute din afară. Sunt convins că dumneata crezi în continuare că ai făcut un lucru foarte bun, am citit ziarele, da… Îți închipui poate că eu sunt omul rău, am citit, da, toate câte s-au scris despre mine. Pentru oamenii ăștia însă, dumneata ești omul rău, poți să fii sigur de asta." Nu a luat în serios cuvintele acelui bărbat pe trupul căruia înfrângerea lăsase urme clare, însemnându-l pentru totdeauna. S-a întrebat cât va mai dura până când avea să fie destituit. Era problema altora. Existau destui procurori înfometați și dornici de afirmare.

Ah, ticăloşilor, lua-v-ar dracu! răcneşte înfricoşat Antonie, retrăgându-se spre fundul grotei, cu o mână pipăind pereții din piatră iar cu cealaltă agitând bâta însângerată. Le poate desluși ochii-n întuneric. Mai clar. Mai aproape. Urina i se prelinge caldă în ghete.

Pentru a nu primi amenzile impuse prin lege, sătenii și-au trimis copiii la școală. Victor i-a repartizat în două clase; i se promisese angajarea a încă doi profesori, cel puțin. Autoritățile se implicau, într-un final, datorită atenției publice. Se străduiau să facă o bună impresie, declarând că nu cunoscuseră până atunci acea *situație de neconceput*. Câțiva politicieni au pozat ca buni samariteni. Oportunitatea li se oferise într-un moment potrivit, când masele începuseră să se agite, din lipsă de activitate. Atunci ies cel mai mult în evidență nemulțumirile. În timpul tragediilor sau când oamenii n-au ce face cu timpul lor.

Sătenii își continuau lupta pentru supraviețuire. Odată cu încheierea programului școlar, copiii se grăbeau să ajungă acasă. Își schimbau repede uniformele și tot atât de repede mâncau, își puneau pe umeri sforile folosite la cățărat, își luau micile târnăcoape și lopețile (unelte ajustate special pentru ei de fierarul satului) și ieșeau tăcuți în stradă. Bărbații îi însoțeau până la marginea stâncii abrupte, în vârful căreia se afla intrarea în mină și așteptau acolo, cu gălețile și roabele pregătite. Rar vorbeau între ei. Din cauza decalajului de ore, îi apuca noaptea muncind, cu ajutorul felinarelor. Oboseala intensificată astfel le răpea din concentrarea de până atunci. Mai înainte de-a se întâmpla tragedia, au avut loc unele accidente minore. Dar nu-și permiteau să se oprească. În curând venea iarna. Luptau pentru câteva zile în plus cu mâncare caldă, nimic mai mult. Bărbații plângeau de fiecare dată când se aflau singuri. Nu mai aveau curaj să-și privească în ochi femeile. Se strângeau în cârciumă și-și înecau neputința în băutură.

Apoi, când s-a întâmplat, era noaptea târziu iar copiii se cățăraseră în vârful stâncii pentru o ultimă expediție în interiorul muntelui. N-a observat nimeni că sforile folosite la coborâre se tociseră din cauza pietrelor colțuroase. Altădată, la lumina zilei, le-ar fi verificat în permanență.

Dintre cei douăzeci și patru de copii înghițiți de munte, reușiseră să scoată, dintre pietrele prăvălite peste ei, trupurile contorsionate a jumătate. I-au întins la baza stâncii, pe cearceafuri albe. Mamele au rămas să-i plângă. Ceilalți săteni au pornit spre casa profesorului Victor. Se spunea că acolo s-ar fi aflat și avocatul care se făcea responsabil de toate astea. Dădeau o petrecere în cinstea lui.

Antonie se gândește cu spaimă că în curând nu va mai avea unde să se-ascundă. Dacă, după următorul pas nu i se va opri retragerea, se va întâmpla cu siguranță la următorul. Cât mai poate amâna inevitabilul? Ucigașii au devenit nerăbdători, încă nu s-au obișnuit cu întunericul. Se îmbrâncesc, mârâie ca niște animale de pradă. Își coboară brațele și lasă bâta să-i alunece printre degete. Înaintea păcii interioare mult așteptate, își face un ultim reproș. Ar fi fost bine dacă și-ar fi păstrat calmul și n-ar fi făcut niciun zgomot. Poate că renunțau… Duce instinctiv piciorul stâng în spate, dar nu mai atinge solul. Își pierde echilibrul și se trezește prăbușindu-se într-un gol absolut. Simte cum se rostogolește în aer, dă haotic din brațe și din picioare, căutând să se agațe de ceva. Deschide gura și strigătul eliberat astfel i se repetă în zeci de ecouri, tot mai îndepărtate. Sub efectul panicii încă, își dă seama că ține ochii închiși. Deschizându-i, primul lucru pe care îl vede este cerul ca de cărbune. Stelele se aprind pe rând, apoi toate odată. S-a înălțat de-acum peste piscul muntelui. L-ar fi putut atinge cu piciorul. Odată cu gândul ăsta, observă că nu mai poartă ghete. Levitează, gol și fără greutate, în liniște. Cu toată masivitatea lui, muntele i se pare doar un bulgăre de pământ. Acolo se află și satul, de mărimea unui chibrit, drumul ca o sfoară și mai apoi ca o ață, devenind invizibil în momentul când privirea i se oprește pe capitală. Măsoară cu trei degete distanța până la ocean. Antonie continuă să se înalțe. În curând poate acoperi întreaga țară cu degetul mare. Încă puțin și pământul îi încape într-o palmă. Privește în jur. Totul s-a acoperit de-o negură infinită și calmantă. Nu-i mai este frică.

PAVEL NEDELCU

Efectul fluturelui

Lucrurile sunt unite prin legături invizibile;
nu poți culege o floare fără a supăra o stea.
(Galileo Galilei)

Nu, nici un locatar nu avusese fabuloasa idee de a sări în gol de la etaj, deși albia râului, spărgându-se în zeci de vălurele înspumate, ar fi putut atrage sinucigașii ca un vârtej drăcesc, hipnotic și letal. Așa că, pe lângă fereastra deschisă, nici măcar receptorul telefonului, atârnând de cablul inelat și elastic nu ar fi trebuit să alarmeze pe nimeni, iar Anastasia Semenova, observând prin crăpătura ușii apartamentului 17 acel tablou sinistru, nu ar fi trebuit să gonească pe scări ca o isterică și să strige în gura mare că vecina de la etajul patru s-a aruncat în gol.

Anastasia Semenova fusese, până atunci, o femeie foarte inteligentă și frumoasă. Lucra la o fabrică de automobile din centrul orașului ca inginer proiectant. Era singura femeie inginer din fabrică, și poate singura din întreaga întreprindere. Când se ducea la lucru dimineața, întorceau capetele după dânsa mai toți bărbații din oraș, chiar și cei care mergeau pe bicicletă.

De multe ori, auzeai trecătorii răstindu-se la bicicliști:

Ce nu te uiți pe unde mergi, cetățene? Ai orbul găinii?

Șoferii claxonau alți șoferi, care încetineau pentru a admira pasul Anastasiei.

Ce mergi așa încet, cetățene? Ai orbul găinii?

Apoi și aceștia din urmă încetineau, cu toate că majoritatea erau căsătoriți. Strângeau dinții cu temeinicie, ca nu cumva să le cadă plombele.

Și într-adevăr te molipseai nu doar de orbul găinii ci mai ales de cel al cocoșului și al păunului și al bizonului cornorat și al leului ce-și apără femela, la vederea acelui spectru angelic cu nume de femeie. Așadar, până atunci, Anastasia Semenova fusese o femeie inteligentă și frumoasă, doar că omul de serviciu, un oarecare Socratici, cu nasul și spatele coroiat, cu un veston de lână trecut peste o cămașă cenușie, ce cândva fusese albă, apoi galbenă și cafenie, fusese angajat de primărie pentru a curăța fiecare bloc de pe bulevardul Brodolanovskaja.

Socratici se trezea dimineața la ora cinci, de luni până vineri. Își bea cafeaua în bucătărie fără să spună nimic, își lua rămas bun de la soție făcându-i cu mâna, deși aceasta de obicei sforăia, saluta portarul înclinând capul înspre înainte, cobora în subsol, își lua găleata de tablă în mâna stângă, punea mătura în găleată și mopul pe umărul drept, apoi se îndrepta spre locul de muncă, cu pasul șubred însă privire determinată. Curăța cele patru blocuri de luni atunci când era luni și cele patru de marți atunci când era marți. Miercurea curăța cele două blocuri de miercuri și primele două de luni, joia ultimele două de luni și primele două de marți iar vinerea ultimele două de marți și cele două de miercuri și asta fără să spună nimic, niciodată. Până atunci, Socratici fusese mut, numai că portarul blocului în care se afla atunci pentru cură-

ţenie, acelaşi bloc în care locuia Anastasia Semenova şi, la etajul patru, apartamentul 17, Aleksandra Ivanova, era singurul care ar fi putut contacta de urgenţă organele competente. Portarul blocului 7 de pe bulevardul Brodolanovskaja era un bărbat înalt, spătos şi neînfricat. Rareori îl întâlneai în biroul de la recepţie. Fiind prea strâmt pentru talia sa, i se părea că îl înăbuşă acei pereţi negricioşi, de-a lungul cărora cei mai lungi şi înfricoşători păianjeni îşi întinseseră năvoadele. Prefera, deci, să stea în pragul uşii de la scară şi să controleze cu o rigurozitate de militar fiecare persoană ce intra în clădire. Documentele, cetăţene, spunea. Aşadar, până atunci, portarul blocului 7 fusese un bărbat neînfricat, doar că se prezentă în acea zi înaintea blocului un bărbat cu o servietă, de trei ori mai spătos şi mai neînfricat decât dânsul, care voia cu tot dinadinsul şi (ce mârşăvie!) fără să prezinte nici un document, să intre în clădire. O căuta pe sus numita doamnă Aleksandra Ivanovna, căreia ar fi dorit să-i dea prima lecţie de pian. Bărbatul îi spuse portarului numele său: Filipp Filippovici, însă nu binevoi să prezinte nici un document. După un sfert de oră de negocieri, îi spuse portarului că nu are nevoie de nici un fel de aprobare şi îl avertiză:

Astăzi cetăţenii sunt liberi, domnule portar, aşa că ori mă laşi să intru, ori intru singur şi te mai şi pocnesc!

Drept pentru care portarul înghiţi în sec şi renunţă pentru moment la rigurozitatea militară. Până atunci, portarul fusese un bărbat neînfricat.

Filipp Filippovici se trezea în fiecare dimineaţă la ora cinci. Alături de ceilalţi nevoiaşi, cobora la parter să îşi ia prosopul, apoi îşi aştepta rândul la duş. De cele mai multe ori bărbaţii de dinaintea lui se dădeau la o parte din proprie iniţi-

ativă. Filipp Filippovici era cel mai impunător și mai temut om al străzii, deși niciodată nu bătuse sau amenințase pe cineva. Nimeni nu îndrăznea să îi fure servieta cu partiturile, deși nimeni nu știa că înăuntru se aflau partituri și se făceau pariuri pe țigări la adăpost în legătură cu ce ar putea conține. Unii spuneau că acolo se afla tot ce a mai rămas din averea sa: bani, bijuterii, câteva cărți vechi, o hartă spre o comoară secretă îngropată în canalizarea orașului pe timpul războiului, cu indicații și legendă scrise în aramaică. Alții afirmau că în servietă se afla un iepure sau o pisică sau un câine sau un șarpe dresat, ceea ce pentru oamenii din adăpost însemna același lucru. Creatura nu scotea un sunet toată ziua, iar noaptea dormea la picioarele lui Filipp Filippovici, nelăsând pe nimeni să se apropie. Cei care afirmau acest lucru erau de fapt cei care nu îndrăzneau să-i fure servieta. Ceilalți se prefăceau a nu fi interesați de valorile pe care le-ar fi putut conserva, deși își furau unul altuia până și chibriturile pe jumătate consumate, împreună cu chiștoacele de țigări, din care nu mai rămânea de fumat decât filtrul.

Filipp Filippovici cerșea întreaga zi lângă o salcie, pe malul râului Brodolanovski, cel care dădea și numele bulevardului. De-a lungul cărării pavate ce însoțea paralel albia râului se plimbau zilnic în jur de câteva sute de persoane. Dacă fiecare dintre acele persoane ar fi binevoit să îi arunce în pălărie câte o monedă, probabil că Filipp Filippovici ar fi putut strânge într-o săptămână banii necesari să-și închirieze un apartament. Însă doar zece, cincisprezece persoane pe zi se îndurau de condiția sa și îi aruncau în pălărie atât cât era necesar pentru ca el să-și cumpere: ciorapi și albituri, de două ori pe an, ghete, o dată la patru ani, pantofi, o dată la doi ani.

În plus, își scurta pletele o dată la șase luni și profita de ocazie pentru a se bărbieri în oraș. Până atunci, Filipp Filippovici fusese cel mai temut om al străzii, doar că într-o dimineață, străbătând întunecatul gang ce unea curtea interioară a adăpostului cu strada principală, auzi întâmplător o conversație între îngrijitoarea-șef, Svetlana Smirnova, și cea pe care o căuta în dimineața în care se prezentă dinaintea scării blocului 7 de pe bulevardul Brodolanovskaja: Aleksandra Ivanovna.

Aleksandra Ivanovna era o femeie fericită, singură și cu înclinație spre artă. Locuia în apartamentul 17 al blocului 7 de pe bulevardul Brodolanovskaja. Când nu dormea picta, iar când nu picta nu dormea, ci asculta Chopin și Ceaikovski. Când nu asculta Chopin asculta Ceaikovski, iar când nu asculta Ceaikovski nu asculta Chopin și nici nu dormea, ci bea ceai. Bea ceai cu Chopin și Ceaikovski, iar când era prea frig afară și Chopin îi șterpelea ceaiul lui Ceaikovski, Aleksandra îl mustra pe Chopin:

Ce-ai făcut, Chopin, cu ceaiul lui Ceaikovski?

Nimeni însă nu răspundea la întrebarea sa, trompa patefonului continua să redea acorduri armonice. Pe discul lui Chopin, Ceaikovski se ascundea după dulap, pe discul lui Ceaikovski, Chopin nu se ascundea, ci aprecia tablourile abstracte ale Aleksandrei și îi recomanda să învețe să cânte la pian, dacă tot avea pianină, și să mai facă un ibric de ceai. Chopin era cam friguros: în mai toate picturile Aleksandrei apărea vânăt și crispat, cu dinții încleștați și privirea rece, pe când Ceaikovski avea tenul roșu și mustățile arse, privire caldă și zâmbet părtinitor. În realitate, Ceaikovski era cel distant și

neprietenos, în timp ce Chopin se dovedea mereu o companie entuziastă și agreabilă.

Pianina Aleksandrei era de fapt pianina bunicului său. La moartea acestuia, doi săteni i-o aduseseră, într-o căruță legată în urma a doi cai, unul negru și celălalt alb, până în fața blocului de pe bulevard.

Ce căutați cu caii în oraș?

Sărut mâna domniță. Bunicul matale ne-a rugat să îți aducem instrumentul ăsta.

Imposibil! Bunicul meu a murit de două săptămâni! Vă rog să nu glumiți cu astfel de lucruri.

Păi iaca două săptămâni făcurăm și noi până aici. Ne pare rău! Când plecarăm, el încă trăia. Ne-a explicat întocmai unde să livrăm instrumentul și ne-a întrebat dacă noi credem că pe drum are să plouă. Mikail a spus că da, atunci bunicul dumitale a scos din șură un celofan negru și ne-a sfătuit să acoperim bine pianul și să-l păzim ca pe ochii din cap.

Aleksandra Ivanovna nu se gândise niciodată să se căsătorească. Când încă era o copilă și locuia la țară, la bunici, avea un băiat vecin cu care se juca de-a mama și tata. Băiatul se numea Socratici și nu spunea decât două replici pe zi. Stătea pe taburetul de lemn vopsit în verde, pe care bunicul îl folosea pentru a privi seara în zare din înaltul prispei, în timp ce Aleksandra se plângea că nu mai erau bani în casă și că iar s-a îmbătat ca un porc. Îi plăcea să îl facă porc și nenorocit, cuvintele acestea o eliberau de o anumită încărcătură interioară și îi dădeau o energie nouă și nestăpânită: îi spunea că nu are minte în capul acela și că într-o zi își va bea mințile de tot. Socratici, care dintr-o anumită pricină misterioasă nu pu-

tea să rostească mai mult de două replici pe zi, deși suporta totul în tăcere, câteodată se întâmpla să mai întrebe:

Dacă nu mai am nici o minte în cap, de unde să mai beau alte minți?

La asta nu mai știa ce să răspundă nici măcar Aleksandra, care de obicei știa să răspundă la orice. Astfel, jocul de-a mama și tata lua sfârșit. Într-o seară, după ce nu spusese nimic toată ziua, Socratici o întrebă pe Aleksandra dacă vrea să fie soția lui.

M-aș căsători cu tine dacă nu te-ai pișa prin chestia aia lungă și dezgustătoare, spuse Aleksandra. Hai s-o tăiem, la ce-ți mai folosește, oricum?

Am să-ți arăt mâine, spuse Socratici, și o zbughi înapoi în curte, pentru că vorbise deja de două ori în acea zi.

Așadar, până atunci, Aleksandra Ivanovna fusese o femeie singură și fericită, cu înclinație spre artă. Cu acest *până atunci* ne referim la ziua în care s-au petrecut lucrurile ce urmează a fi relatate. Era marți, treizeci și unu februarie. Până atunci, Anastasia Semenova fusese o femeie foarte inteligentă și frumoasă, Socratici fusese mut, portarul blocului 7 de pe bulevardul Brodolanovskaja fusese un bărbat neînfricat iar Filipp Filippovici fusese cel mai temut om al străzii. Doar că pe la orele 7 ale dimineții, locatara apartamentului 17 primi un telefon de la sanatoriul în care mama sa, Olga Ivanovna, vârstă 71, era internată de mai bine de doi ani. Doctorul Nikanor Bogdanovici îi spuse că nimeni nu înțelegea deocamdată cum de a fost posibil, însă au găsit-o în acea dimineață pe respectabila doamnă, suferindă de demență, decedată în salon.

Lucrurile s-au petrecut astfel: receptorul telefonului alunecă din mâna Aleksandrei Ivanovna, sau dânsa îl lăsă în mod deliberat, deși inconștient, să cadă. Deschise fereastra, pentru că avea nevoie de aer, curentul format în urma deschiderii ferestrei împinse și ușa de la intrare, care nu era încuiată, deoarece Aleksandra aștepta din moment în moment să apară un profesor de pian, pletos și spătos, pe care îl cunoscuse cu o zi înainte, pe numele său Filipp Filippovici și care se oferise în mod spontan și la un preț foarte avantajos, după ce se întâmplase să audă discuția cu prietena sa, Svetlana Smirnova, să o învețe să cânte la pianină. Se retrase în camera de alături pentru a-și stropi fața cu apă. Tot atunci, Anastasia Semenova, care locuia la numărul 18, roti cheia în broască de două ori, își puse cheile în geantă și porni spre locul de muncă. Purta tocuri subțiri, roșii, cumpărate cu o săptămână în urmă de la magazinul din centrul orașului. Înaintea ușii vecinei sale, încremeni. Nu intră în apartament pentru a se asigura că Aleksandra se aruncase într-adevăr pe geam, ci se încrezu orbește în instinctul său de femeie și o luă la goană pe scările proaspăt spălate de către Socratici, strigând: S-a aruncat vecina, vecina de la patru s-a aruncat de la geam! Undeva între etajul trei și doi se dezechilibră, în cădere se izbi cu fruntea de o treaptă, își pierdu cunoștința, se rostogoli, își rupse capul și decedă. Socratici, care auzise strigătele sale și spăla atunci holul de la etajul întâi, prinse a urca scările îndărăt, descoperi cadavrul și încremeni. Ținându-se de balustradă, coborî scările în cea mai mare grabă. Ajuns la parter, zări în pragul ușii de la intrare umbra portarului, alături de o altă umbră de trei ori mai mare, care gesticula de zor înspre umbra mică, amenințând-o. Strigă către umbra mică:

Domn' portar, o femeie, a alunecat pe scări! Portarul înlemni. Înlemni nu doar pentru că ceea ce spunea Socratici era uimitor ci și pentru că, în zece ani de când îl cunoștea, acesta nu scosese o vorbă. Îl crezuse mut! Portarul urcă scările în grabă, urmat îndeaproape de Filipp Filippovici. Portarul o văzu pe Anastasia Semenova cu capul întors la spate și aproape că leșină de frică. Însă Filippovici trecu pe lângă femeie făcând o grimasă și nu se opri decât la etajul patru, dinaintea ușii Aleksandrei Ivanovna, pe care o găsi larg deschisă. Intră. Dădu cu ochii de Ivanovna, zăcând pe jos în camera alăturată. Leșinase. Se repezi să închidă geamul, însă se împiedică de receptorul telefonului și scăpă servieta cu partiturile peste pervaz. Aceasta se rostogoli de-a lungul pantei abrupte din spatele blocului și ateriză, încă închisă, cu un ultim salt parabolic, în mijlocul râului Brodolanovski.

Multă vreme după aceea, locatarii din scara blocului 7 povesteau că Anastasia Semenova și Aleksandra Ivanovna se bătuseră pentru un domn spătos, pletos, cu pălărie, care intrase în bloc cu o servietă misterioasă, fără să prezinte nici un document. Alți locatari povesteau că același domn, pe numele său Vilif Vilifovici, intrase în bloc cu intenția de a o ucide pe Aleksandra Ivanovna, pentru că aceasta îi furase niște tablouri din pavilionul său francez de pe strada Nabucodonosorovicikaja. O confundase însă pe Ivanovna cu Semenova, împușcând-o în cap pe aceasta din urmă. Singurul care știa adevărul, căci îl auzise chiar din gura Aleksandrei Ivanovna, înainte ca aceasta să dispară din oraș pentru totdeauna, portarul blocului, fu crezut nebun și destituit înainte de pensie. Totul a început de la Ceaikovski, spunea el, care

pentru a îi face în ciudă lui Chopin, friguros de fel, a ascuns ibricul cu ceai după dulap și a deschis larg fereastra.

Mărturie scrisă asupra împrejurării în care proprietăreasa a urlat ca o vacă

Nu, i-am răspuns proprietăresei, nu sunt supărat. I-am răspuns fără să o privesc în ochi, cu oarecare jenă, nu față de ea ci față de propria mea condiție, căci nu puteam, desigur, explica acea furtună de nisip a cugetului meu, care își depusese straturile unul peste altul, îngreunându-mi simțurile, reacțiile, alterându-mă și reducându-mi conștiința la o foaie singuratică de deșert, peste care o liniște fără margini domnea, astfel încât facultatea mea de a cugeta, deși îngreunată, provocându-mi dureri de tâmple și întristare, încă se mai putea rostogoli fără zgomot, lăsând dâre incongruente de-a lungul stratului superficial de nisip, nu-i puteam explica proprietăresei ce anume dezlănțuise furtuna de gânduri, când ea nici măcar nu știa ce înseamnă o furtună de gânduri, așa că i-am răspuns simplu, pe înțelesul ei, fără să o privesc în ochi: nu. Dar se pare că acest nu, deși răspicat și rece, intenția mea fiind aceea de a închide orice conversație înainte ca ea să se deschidă (unele persoane chiar suferă de singurătate, vor cu orice preț să-ți vorbească, te asaltează cu întrebări și nu se opresc până nu te fac să reacționezi nepotrivit – nu eu, eu în singurătate mă regăsesc pe mine și nu doar pe mine ci și, în mod paradoxal, pe toți ceilalți, căci fiind singur mă gândesc la ceilalți, iar când sunt înconjurat de ei mă gândesc că vreau

să fiu singur pentru a mă gândi la ei și a nu fi nevoit să îi ascult, să îi ating și să le vorbesc) spontan și irevocabil, întrucâtva de la sine, așa cum de la sine pornesc toate automatismele cu iz de politețe, ca de exemplu atunci când cineva strănută iar noi îi urăm *sănătate* fără să ne gândim că automatismul acesta cu iz de politețe poate face un om cu o boală incurabilă să izbucnească în plâns, acest nu, spuneam, deși răspicat și rece, nu mi-a ușurat deloc situația. Proprietăreasa nu se lăsă deci atât de ușor, căci dorința sa de a comunica (sau poate teama de liniște) era mai presus decât dorința mea de liniște (sau poate teama de a comunica), mai presus decât dorința de întuneric a gândacilor de bucătărie, mai presus de orice și oricine, așa că insistă cu acea întrebare ca un copil indiscret. De fapt, întrucât copilului ce abia descoperă lumea nu i se poate reproșa nimic însă maturului și chiar bătrânului care abia acum, cu șovăială, începe să o descopere da, situațiile nu numai că nu pot fi comparabile, dar nici măcar nu pot face parte din aceeași discuție, iar curiozității proprietăresei trebuie să i se dea o denumire de sine stătătoare, în care să se picure ceva mai multă maliție (pentru că, de ce să nu recunoaștem, maturii sunt maliționși), să i se spună deci indiscreție, *indiscreție de matur*. Cu această *indiscreție de matur* pe care dumneaei, proprietăreasa apartamentului în care locuiam de jumătate de an în chirie, o considera politețe (iar eu automatism cu iz de politețe) hotărâse, în acea seară de noiembrie, să mă împungă. Aproape că îi simțeam coarnele indiscreției comprimându-mi stomacul, reducându-l la o unică foaie dublă de vili și microvili încleiați cu pepsină, atunci când ea, imperturbabilă, continua să mă întrebe același lucru parcă în toate limbile lumii, parcă în toate dialectele fiecărei

limbi a lumii: *Why are you so sad, Por qué estás tan triste, Warum bist du sauer, Perché sei così triste, Varför är du ledse, Pourquoi es-tu si triste, Γιατί είσαι λυπημένος, Por que você está tão triste, Waarom ben je verdrietig,* De ce ești supărat?

Nu, i-am răspuns proprietăresei, nu sunt supărat. De data aceasta i-am răspuns privind-o în ochi, cu aceeași jenă, mascată însă de o privire aspră, în speranța că va înceta să fie politicoasă, automat politicoasă, deoarece cum aș fi putut să o fac să înțeleagă că nu sunt doar supărat sau trist, ci melancolic și de-a dreptul îndurerat, că îmi simțeam durerea împungându-mi tâmplele ca o lance de cavaler medieval, ca sabia lui Languedoc din Levantul, atunci când străpunge deodată, din aceeași lovitură, pieptul lui Sulea țiganul și al lui Vodă *unind astfel ceea ce aparența despărțea*, astfel străpungea lancea mea imaginară piepturile celor două tâmple ale mele, cu alte cuvinte durerea mea *interioară* găsise o cale de a se exterioriza, iar asta pentru că…ei bine, pentru că, și nu era ceva ce poți explica unei proprietărese în două cuvinte, nici măcar în douăzeci sau două sute, două mii sau douăzeci de mii, pentru că m-am oprit în mijlocul orașului, într-un loc despre care nu știam cum se numește, a cărui denumire nu avea oricum importanță, pentru că ce sunt denumirile dacă nu încercări, modeste încercări ale cugetului uman de a delimita realitatea și de ce numim realitatea astfel dacă nu pentru a o separa de fantezie, când de fapt poate că fantezia e realitate și realitatea fantezie sau poate că nici una nici cealaltă nu sunt entități separate ci fac parte din același trunchi iar noi, niște bieți oameni până la urmă, ne încăpățânăm în a le separa, așa cum ne încăpățânăm a numi fiecare stradă și fiecare

piață și fiecare palat și a numerota fiecare casă și fiecare automobil, a defini orice stare și lucru și ființă, orice abstractism, a defini însăși definiția, căci există definiția definiției și definiția definiției definiției, pentru că m-am oprit, spuneam, în mijlocul orașului, mai precis în mijlocul unei intersecții din centrul orașului și am observat decorațiile agățate cu ocazia sărbătorilor de iarnă, ce se întindeau deasupra străzii, strălucitoare, înfățișând constelații ale căror colțuri din becuri albastre luminau mai puternic decât restul plasei de becuri galbene, Carul Mare deschidea coridorul, urmat de semnele zodiacale cunoscute, pentru că, m-am gândit aprinzându-mi o țigară, și acele decorații purtau semnul slăbiciunii umane de a delimita și defini totul, pentru că omul nu voia să accepte nimicul și haosul, nu voia să-și recunoască micimea, trebuia să grupeze stelele în constelații și să construiască un întreg zodiac, pentru că stelele în jurul cărora orbitează planete despre care nu știm dacă sunt sau nu locuite au pentru noi importanța de a ne ghici mersul zilei sau mersul vieții, destinul, de parcă aștrii ar fi fost desenați pe cer la o anumită distanță, calculată special pentru ca noi să o putem identifica și interpreta. Gândindu-mă la posibilitatea ca și soarele nostru să fie un ochi al constelației Leului pe o altă planetă îndepărtată, acolo unde leul este poate numit tigru și tigrul este numit leu sau, mai bine, leul este numit gazelă și gazela leu, deci un ochi în constelația Gazelei, sau poate nici măcar un ochi, ci un vârf de coadă sau de coamă sau de gheară sau de bot, nu îmi putusem stăpâni o grimasă, pe care orice trecător ar fi denumit-o zâmbet sau surâs, căci suntem obișnuiți să definim aproape automat, din politețe, chiar dacă uneori fără politețe, stările interioare ale celorlalți, însă într-o întreagă viață nu ne

putem defini pe noi înșine, dar care era de fapt o exprimare a dezgustului meu *interior* ce găsise astfel o cale de a se exterioriza.

Nu, i-am răspuns proprietăresei pentru a treia și ultima oară, nu sunt supărat. De data aceasta am accentuat fiecare silabă a cuvântului, ca un elev de clasa întâi ce abia învață să citească: su-pă-rat. Supărat e puțin spus, sunt mâhnit, dezamăgit, decepționat. Stăteam în picioare, într-o piață din centrul orașului. De partea cealaltă a trecerii de pietoni, peste care treceau șinele de tramvai, peste care treceau automobilele dinăuntrul cărora șoferii claxonau și se înjurau reciproc, se întindea acea stradă ale cărei decorații, reprezentând constelațiile, se pierdeau una în spatele celeilalte, alcătuind un tunel a cărui lumină se vede mai bine la cestălalt capăt, în partea cealaltă devenind doar un punct, un soare, un vârf de coadă în constelația Gazelei, se întindea, spuneam, acea stradă care ducea spre gară. Aveam jumătate de oră până să plece trenul, așa că mi-am permis un moment de cugetare. Cugetam la vânzătorii ambulanți, cu ten negricios, deși nu toți negroizi, care își cărau placajele cu mânere în mâini, le așezau în fața lor și le sprijineau de propriile picioare, indicându-le trecătorilor. În placajele de lemn erau înfipte piroane, ce susțineau greutatea unor brățări colorate, coliere colorate, cercei colorați. Totul, pe tarabele mobile, era colorat. Luminile orașului erau colorate. Semafoarele își alternau culorile bineștiute, bineștiute de către cei care le cunosc; asta m-a făcut să reflectez iarăși asupra slăbiciunii umane, asupra imperativei noastre necesități de a denumi orice lucru, orice ființă, orice concept abstract, de a defini culorile existente fără a fi în stare să ne imaginăm altele, pentru că în ce mod am putea per-

cepe o culoare diferită de cele șapte spectrale plus cele două non-culori, dacă am vrea, spuneam, să ne imaginăm altă culoare, pur și simplu nu am fi în stare să percepem altceva decât variații, nuanțe ale aceloraşi culori cunoscute, le-am combina între ele până s-ar epuiza, în acelaşi mod în care am combina numerele și litere, dacă ni s-ar cere să creăm numere și litere noi, nu am putea crea decât semne grafice noi care să reprezinte aceleaşi sunete și aceleaşi cifre. Încercând să definim realitatea, am creat întregi științe precum fizica sau matematica, am enunțat legi și teorii pe care le-am clădit unele peste altele, țesând plasa propriei noastre intelectualități, în care am căzut apoi singuri, ne-am prins unii pe alții prin deducție, am creat o tencuială edificiului realității, o fațadă care ne este, într-adevăr, cunoscută, dar sub care fenomenele se agită, haosul suprem se agită ca o lavă fierbinte în burta unui vulcan. Noi credem că am explicat fenomenele naturii doar pentru că am reușit să le fixăm într-o formă scrisă, doar pentru că am reușit să le schițăm pe o coală de hârtie, însă la prima abatere a fenomenelor de la regula scrisă, de la regula scrisă pe sute și sute de pagini și studiată de mii și mii de persoane, acele pagini își pierd valoarea, trebuie reinterpretate, rescrise și restudiate, se demonstrează că oamenii de știință de dinainte au *omis* o variabilă sau o caracteristică a variabilei, sau, de parcă ar fi avut orbul găinilor, și atunci toți îi acuză și întreaga lor existență, petrecută în studiu și, afirmă ei cu tărie, *în folosul umanității* se anulează, au *omis* posibilitatea ca o mărime *fizică* precum timpul, spre exemplu, să fie variabilă, relativă. Dar totul este relativ, cugetam eu aruncând țigara pe jumătate fumată și punându-mă în mișcare, căci nu mai aveam vreme de pierdut, trebuia să

mă grăbesc înspre gară, să iau trenul care, după o călătorie de o oră și jumătate m-ar fi adus acasă, acasă la proprietăreasă, totul, cugetam, este relativ iar omul încearcă să absolutizeze ceea ce este relativ, pentru că (un cerșetor țâșni dintre păturile sale, de lângă câinele său uriaș, înșfăcă jumătatea de țigară și și-o puse după ureche) îi e teamă de valorile dependente, de sistemele de referință, de haosul multiplelor, ba chiar nesfârșitelor posibilități, așadar de haosul infinității de posibilități și puncte de vedere, de aceea absolutizăm, de aceea încercăm să mărginim cu definiții generale orice stare și lucru și ființă, orice abstractism, să definim definiția și chiar definiția definiției, pentru că definiția definiției este tot o definiție, iar dacă nu o definim nu avem pace, însă nici dacă o definim nu avem, pentru că mereu va exista un mai înalt nivel de definiție pe care vom căuta să-l stăpânim, deci să-l *definim*, căci pace va găsi omul doar atunci când va înceta să definească, când nu va mai încerca să se definească nici măcar pe sine, ființă bipedă patetică, căzută în plasa propriei sale intelectualități. Nu mă gândeam la aceleași lucruri atunci când am ajuns acasă, însă cumva aroma lor, mirosul lor, ca mirosul panterei lui Dante, mă ademenea încă, un miros plăcut pe care nu l-aș fi putut defini, sau aș fi putut să o fac doar în raport cu celelalte mirosuri, la fel cum și culorile noi nu pot fi concepute decât în raport cu cele deja *cunoscute* și nici literele noi nu se pot construi decât în raport cu aceleași sunete. Astfel, facultatea mea de a cugeta, deși îngreunată, provocându-mi dureri de tâmple și întristare, încă se mai putea rostogoli fără zgomot, lăsând dâre incongruente de-a lungul stratului superficial de nisip, însă din moment ce nu puteam explica proprietăresei ce anume dezlănțuise furtuna de

gânduri când ea nici măcar nu știa ce înseamnă o furtună de gânduri, i-am răspuns simplu la întrebarea pe care mi-o adresase la masă, pe înțelesul ei, fără să o privesc în ochi: nu. Unele persoane însă chiar suferă de singurătate, vor cu orice preț să-ți vorbească, te asaltează cu întrebări și nu se opresc până nu te fac să reacționezi nepotrivit: am luat așadar cuțitul de bucătărie cu plăsele albe de pe masă, cuțitul pe care de atâtea ori proprietăreasa, al cărei nume l-aș putea scrie acum, însă ce rost ar avea, nu vreau ca numele ei prea dulce să stârnească mila cititorilor, nu poți defini o proprietăreasă ca ea după nume, nu poți defini nicio proprietăreasă din lume după nume, decât în cazul în care numele chiar reflectă caracterul ei, doar în cazul acesta ar trebui ca decedata să se numească *Curiosa,* iar eu *Furiosus,* la fel ca Orlando în poemul lui Ariosto, acel cuțit, spuneam, pe care ea îl folosise de atâtea ori pentru a tăia buzunare în pieptul de pui, pentru a felia și curăța cartofii, a întinde untul pe feliile de pâine, pentru a-mi găti, pe scurt, și a-și găti și ei și câinelui Nabucodonosor, o dihanie neagră și bătrână care mă lătra mereu și mârâia atunci când mă apropiam de el, însă atunci când se apropia el de mine o făcea cu limba scoasă și coada fluturândă, cerșind vreo bucată de carne, niciodată pâine sau legume, șmecherul ăla de câine peste care, într-o noapte, am călcat din greșeală și care a urlat până s-a trezit proprietăreasa, a aprins lumina în cameră, a aprins lumina pe hol, m-a văzut aplecat asupra câinelui și mi-a sărit în spate, încercând să îmi scoată ochii, strigând în gura mare să îi las animalul în pace, acuzându-mă că mă trezisem noaptea special pentru a-l lua la bătaie, răcnind apoi că e doar un biet animal, că ea nu ar avea o asemenea inimă, ea nu l-a lovit niciodată, ce inimă de câine trebuie

să ai pentru a-i da șuturi unui câine, iar eu am încercat umil să mă apăr, chiar dacă nu m-a lăsat deloc să vorbesc, am încercat să-i explic omenește, cu toată răbdarea de care dispuneam, ce te urli, bre, la mine, ca o isterică? – am întrebat-o, asta nu pentru că așa mi-e obiceiul, ci pentru a vorbi pe limba ei, din moment ce nu aș fi putut să îi explic că, în drumul meu spre baie, fiind întuneric-beznă, am călcat bietul câine pe labă (chiar îmi era milă de el, deși era și atunci un șmecher, o dihanie neagră și bătrână care lătra și mârâia la mine mereu) și el într-adevăr a urlat pe moment, cine nu ar fi făcut-o, dar că apoi mi-am cerut scuze iar el a zis că e totul în regulă, am citit asta în felul său câinesc de a mă privi cu blândețe, dă-te dracului jos de pe mine, i-am mai spus apoi, proprietăresei nu câinelui, căci până și Nabucodonosor înțelesese situația, deși nu excela în inteligență și în general lătra doar pentru a nu fi acuzat de ignorarea atribuțiilor în timpul serviciului, ei bine acel cuțit, spuneam, cu plăsele albe, pe care dumneaei proprietăreasa îl folosise de atâtea ori pentru a găti, l-am ridicat în aer pentru o jumătate sau poate o sutime sau o miime de secundă (ce mai contează dacă oricum timpul e o mărime variabilă, deci relativă?), apoi i l-am implântat cu toată puterea în inimă, iar ea a rămas foarte surprinsă de această mișcare a mea, nu se aștepta pesemne să fie înjunghiată, deși trebuie să te aștepți la orice în ziua de azi, circulă nebuni pe toate străzile și câteodată (ce sacrilegiu!) locuiesc și în apartamente, în chirie, îi recunoști după aversiunea față de câini și după faptul că sunt mai mereu supărați, în general călătoresc cu trenul și contemplă îndelung străzile cu decorații luminoase și trecătorii și vânzătorii de chilipiruri, a rămas surprinsă, spuneam, de această mișcare a mea și a scos un soi

de urlet prelung, dacă îl pot defini astfel, întrucât cititorii au nevoie de o definiție pentru a înțelege, iar o definiție nu poate fi exprimată fără a face referire la alte definiții, urletul ei nu semăna deci cu cel al câinelui Nabucodonosor călcat pe labă, ci mai degrabă cu cel al unei vaci călcate pe copită sau care are un ghimpe în copită (rog a nu se asocia înfățișarea animalului cu cea a proprietăresei, în primul rând pentru că, deși vacile au cei mai blânzi ochi dintre toate animalele, proprietăresei abia i se vedeau acolo, în fundul capului, atât de vag încât ai fi putut jura că e o cârtiță, deci nu vacă, iar în al doilea rând pentru că era o ființă tare slabă, atât de slabă că ai fi putut-o crede ogar, deci nu vacă) și rage de durere, ei bine în acel mod răgea, pardon, urla proprietăreasa mea, având cuțitul înfipt în piept deja de vreo jumătate de minut, astfel încât datoria mea cetățenească, logică și imediată îmi cerea să o și sugrum în același timp, în primul rând pentru ca nu cumva să tulbure liniștea publică la acea oră târzie, în al doilea rând pentru că pur și simplu mă scotea din sărite, așa că am strâns-o de gât până nu a mai putut să respire și până când acel urlet al ei a devenit încet-încet silențiozitate, un urlet codificat parcă în toate limbile lumii, în toate dialectele fiecărei limbi a lumii: *a, a, a, a, a, a, ɑ, a, a,* a…

Scurtă prezentare a circumstanțelor în care s-a petrecut acel fapt regretabil

Însă niciunul dintre cei prezenți nu îi răspunse, deși este adevărat că Barbarossa nu adresase nimănui vreo întrebare, poate doar una retorică, lipsită de retorică, niciunul nu îndrăzni măcar să șușotească lângă urechea unui altuia, să îi arunce camaradului o privire cu subînțeles, rotindu-și ochii în orbite semnificativ, căutând solidaritatea într-o altă privire de același fel, sau măcar vaga exprimare a aceleiași idei: Napoleon propusese ceva nu doar lipsit de sens ci și total hazardat, neavând Statul fondurile necesare pentru o nouă campanie militară, mai ales contra Moscovei, fiind vorba de lupta împotriva unei armate mai puțin scrupuloase decât cea franceză, mai rezistentă și, cu siguranță, mai bine motivată. Trebuia luată în considerare și posibilitatea, foarte probabilă de altfel, deși Napoleon îi asigurase pe cei aplecați asupra hărții că totul se va termina înainte de sfârșitul lunii, înainte de a intra în Rusia și chiar înainte de a începe totul, ca rușii să refuze o confruntare directă, să părăsească și să ardă satele și orașele, să se ascundă în inima Siberiei, posibilitate de luat în considerare, preferabil, înainte ca armata franceză să înceapă să sufere de foame, frig, să-și piardă mințile și să nu mai fie în stare nici măcar să se ţină pe picioare, darămite să mai lupte.

Dar Napoleon, teribil, intransigent până în măduva oaselor, îi aruncă o privire de gheață domnului Barbarossa din primul moment în care acesta deschise gura pentru a-și exprima reticența (ce cuprindea de-a fir a păr argumentele mai sus amintite) față de planul său genial, iar pe măsură ce odată distinsul consilier, acum căzut în dizgrație, continuă să-și expună părerea sinceră cu privire la viitoarea campanie, încet încet toţi făcură un semicerc în jurul împăratului, abandonându-l pe consilier, roșu în obraji, fie pentru însuflețirea cu care își susținea teoria, fie pentru teama care îl cuprinsese observând că toți îl priveau circumspect, încrețindu-și nobilele frunți, arcuindu-și sprâncenele până la atrofiere, așa cum senatorii îl privesc pe Catilina în tabloul lui Maccari.

Este util, la momentul acesta al scrierii, să se răspundă la întrebarea pe care însuși Barbarossa și-ar fi pus-o într-un moment ulterior, în liniștea exclusiv exterioară a exilului său politic, deoarece, dintr-un punct de vedere interior, dacă ne referim, deci, la liniștea sa sufletească, va fi imposibil pentru Barbarossa să se destindă întru totul, trăind, chiar și în celula în care va fi închis, sau mai ales în acea celulă, cu teama că în orice moment vreun mercenar va fi trimis să îi ia viața din ordinul neoficial al împăratului: *ce a determinat această schimbare?*

Cu numai două săptămâni în urmă, Napoleon îl elogiase în fața întregului Consiliu, îi dăruise maxima onorificență într-o ceremonie fastuoasă. Damele din înalta societate fuseseră prezente, alături de cei mai renumiți generali. Cea mai importantă pereche a fiecărei naționalități cucerite fusese invitată special pentru această ocazie: polonezi, austrieci, bavarezi, saxoni, prusaci, elvețieni, westfalieni, croați, italieni, spanioli

și portughezi, toți se prezentaseră la aniversarea împăratului. În fața acestei adunări multietnice de înaltă clasă, al cărei sânge albastru clocotea în vena colectivă a Imperiului, după ce mulțumi protocolar fiecăruia în parte pentru onoarea de a îl avea alături în acea zi specială, Napoleon anunță ceremonia de acordare a Medaliei pentru Apărare Națională (deși, în mod paradoxal, francezii fuseseră cei care atacaseră) mult prea iubitului său consilier Freidrich Barbarossa, enunță de-a fir a păr toate calitățile sale, toate momentele în care îl sfătuise cu vrednicie și curaj, în final îi prinse medalia în piept și îi strânse mâna cu fermitate, în timp ce cu cealaltă îi atingea umărul, privindu-l ca pe un prieten vechi.

Caracterul schimbător al împăratului nu îl împiedicase pe Barbarossa să își susțină pledoaria până la capăt. Însă când în sfârșit termină de vorbit, undeva în profunzimea încrețiturilor ce îi modelau creierul începu să ia naștere ideea, ce se aprinse încet, ca un vesper în serile de vară, răspândind apoi din ce în ce mai multă lumină sub cutia sa craniană, erodându-i osul din interior și provocându-i astfel o durere de cap îngrozitoare, ideea că a sa carieră politică tocmai luase sfârșit, izolarea fiind de acum una totală, reflectându-se în primul rând în modul în care rămăsese în picioare, de o parte a sălii albe cu sculpturi baroce, aproape lipit de perete, în vreme ce, de partea cealaltă, în jurul mesei de lângă fereastră, stăteau toți ceilalți, privindu-l cu dușmănie. Aici, însăși împăratul interveni, ridicând în aer degetul arătător așa cum făcuse atunci când traversase Alpii, strunindu-și bidiviul, în timp ce poza pentru acel renumit pictor francez.

Barbarossa simți cum, încet încet, o stare de leșin îl cuprinde. Nu doar că nu mai putea articula niciun cuvânt, dar

nici măcar o singură silabă sau literă, mâinile și picioarele îi tremurau ca și cum ar fi fost scuturate, iar inima îi bătea ca înaintea unui pericol de moarte, fiind acesta, într-adevăr, un pericol de moarte. El însuși se minună atunci când, după un timp în care toţi rămăseseră imobili și tăcuți, cu ultimul strop de demnitate care îi mai rămăsese în glasul tremurând, închinându-se până la pământ în fața împăratului, reuși să adauge:

Totuși, împărăția voastră știe mai bine!

În clipa în care ultimul ecou al cuvintelor sale se izbi de pereții încăperii, provocând crăpături în tencuială și sluţind părul gorgonelor sculptate, amestecând culorile tablourilor renascentiste și scuturând de praf perdelele brodate, ca la un semn care deschide calea, toți ceilalți începură să vorbească și să se miște în jurul împăratului, șoptind lângă nobilele sale urechi cine știe ce cuvinte tulburătoare. Chipul lui Napoleon se schimbă deodată, căpătă nuanțe de cadavru, nasul i se transformă într-un pumnal cu tăișul la vedere, reflexele căruia îl orbiră pentru câteva clipe pe Barbarossa, iar degetul, îndreptat inițial către tavan, fixă deodată pieptul consilierului.

Napoleon tună cu voce infernală:

Cristosul mă-tii de trădător!

Apărură atunci doi cavaleri îmbrăcați în alb, care îl supravegheau în permanență pe împărat, fiind prezenți de fiecare dată când acesta ieșea din propriul apartament, dormind chiar, avea impresia Barbarossa, într-o cabină de sticlă special construită pentru ei în holul dinaintea ușii. Aceștia îi puseră mâinile pe umeri lui Barbarossa. Îl imobilizară. Îi smulseră medalia din piept. I-o aruncară pe jos și i-o călcară în picioa-

re. Îl ridicară de subțiori și îl transportară la subsol. Îi făcură vânt într-o celulă și închiseră ușa deschisă după ce deschiseră ușa închisă. Barbarossa înjură fără să se împiedice și se împiedică fără să înjure de un morman de statui prădate în timpul campaniei în Italia, care zăceau acolo claie peste grămadă, albe, reci și diforme.

Frigul morții îl cuprinse atunci pe Barbarossa.

În dimineața zilei de 31 februarie, o dimineață friguroasă și cețoasă, sau friguroasă pentru că cețoasă, pe scurt una dintre acele dimineți în care te trezești cu gândul că poate e duminică, însoțit de comoditatea dorinței de a nu ieși din casă, cel puțin până se mai risipește ceața, dorinței sau chiar nevoii (uneori, e de-a dreptul subtilă diferența) de a dormita pentru încă două-trei ore, sau pur și simplu de a te putea zgâi la tavanul crăpat, întrebându-te dacă va mai rezista la următorul cutremur, dacă vreun gândac de bucătărie a rătăcit prin camera ta în timpul nopții, existând posibilitatea de a-ți fi mărșăluit de-a lungul nasului și a-ți fi intrat în gură fără ca tu să fi simțit, dacă îți vei găsi vreodată jumătatea, amintindu-ți cum, cu numai două săptămâni în urmă, într-o senină zi de joi, te plimbasei pe bulevard încercând să nu bagi în seamă perechile care sărbătoreau Ziua Sfântului Porumbel, toți cu sacoșe roșii în mâini, doamnele și domnișoarele cu trandafiri roșii asortați cu sacoșele, domnii (vrând să facă un gest de deosebită mărinimie) au cotrobăit în fundul raftului cu haine pentru iarnă și, dintre ciorapii rupți în călcâie și subțiați, chiloții decolorați și subțiați, pachetele ascunse de țigări, sticlele ascunse de alcool, au extras, mare minune, un fular foarte roșu (și el ascuns, dar nu subțiat) de a cărui existență uitaseră până și soțiile (tocmai cele care li le dăruiseră sau împletiseră, sau

dăruiseră după ce le împletiseră, că-i mai ieftin să croşetezi dacă ştii cum se face şi dacă dispui de ceva timp liber, pe care alţii îl pierd aiurea, ca mine, spre exemplu, scriind, iar alţii încă, complet săriţi de pe fix, îl pierd, strigător la cer de-a dreptul, citind vreo carte) darămite consorţii, care însă îşi amintiseră chiar acum, lucru de deosebită importanţă ce, în unele cazuri, poate salva o relaţie aflată pe muchie de cuţit sau margine de prăpastie, spuneam, în acea dimineaţă de 31 februarie dorinţa de a nu ieşi din casă şi de a mai dormita ori de a se gândi la toate acestea îl făcu pe Cezar să analizeze condiţia principală şi suficientă pentru ca cele mai sus menţionate să se poată verifica: ziua ceţoasă şi friguroasă, sau ceţoasă pentru că friguroasă să poarte numele convenţional de duminică.

Întâi realiză, cu mare bucurie, privind ecranul telefonului mobil care zăcea rece pe noptieră, că, într-adevăr, era o zi închinată soarelui. Apoi îşi dădu seama că acea condiţie, deşi principală, nu era totuşi suficientă pentru realizarea dorinţei sau nevoii sale de odihnă, întrucât aceea era singura zi liberă (nu vru să pună şi joia la socoteală) în care îşi putea vizita tatăl. Ba mai mult, îşi aminti că încercuise cu roşu, în calendarul din bucătărie, acea zi de duminică. Se dete jos din pat alene, duse mâna la gură fără să caşte, se încălţă cu şlapii de casă, căscă fără să ducă mâna la gură, îşi trase izmenele, se dezechilibră fără să se împiedice, îşi făcu patul, se împiedică fără să se dezechilibreze, îşi trase pantalonii peste izmene, îşi căută cureaua fără să înjure, se încălţă cu insuletele de piele, înjură fără să-şi mai caute cureaua, iar dacă cititorul nu doreşte să mai piardă timpul (o fi având, nu poate fi condamnat, vreun fular de croşetat) citind această scurtă frază până la

capăt, este de ajuns să fie informat asupra faptului că, după acest ritual protocolar de dimineață, Cezar va ieși în stradă, trântind, de fapt curentul format în urma deschiderii unui geam și a unei uși la etajul patru, apartamentul șaptesprezece, va realiza această rumoare atât de deranjantă pentru vecinul de la etajul întâi, trântind, spuneam, ușa de lemn a scării blocului, apoi îndreptându-se spre stația de autobuz, dar făcând un ocol, despre care vom vorbi mai târziu, căci acum intră în bucătărie pe jumătate dezbrăcat, puse de cafea uitând să adauge cafeaua, își rase extremitățile mustăților în fața oglinzii, își spălă subsuorile, își pieptănă părul, așteptă ca erecția să i se reducă pentru a putea urina, urină, însă cum erecția îi juca feste se masturbă pentru a fi mai sigur, cu mișcări sigure, se privi în oglindă, își spuse că nu era chiar atât de urât, se întrebă de ce îl evită femeile dacă nu era atât de urât, întrucât nici prost nu era, poate doar mai timid, dar ce legătură are, există și femei timide, de fapt, majoritatea femeilor sunt timide, femelele sunt, în general, vrea natura, vor ele, cine să mai știe, timide, iar clișeul sau tot natura, ca să nu spunem însăși bărbații, vrea sau vor ca aceștia să facă primul pas, așa trebuie, dar poate nu trebuie, de ce, se întrebă Cezar continuând să se privească în oglindă, observând o cută care îi apăruse pe frunte de la prea multă încruntare, de ce există lucruri care trebuie să fie făcute într-un anume fel, de ce există convenții când, în afara societății, ele își pierd orice valoare? Însă cafeaua, fiind de gen feminin în aproape toate limbile lumii în afară de germană, se răsculă aici împotriva lui Cezar, care nu cunoștea germana, și se vărsă toată peste ochiul de aragaz, stingându-l. Cezar înjură cafeaua închizând ochii, fără să închidă ochiul, căută în dulap după pâine, scoase

marmelada și își unse două felii, mestecă străbătând bucătăria în lung și în lat, prilej pentru mine să observ câți metri avea, bucătăria nu Cezar, și să împărtășesc această informație cu cititorul, bineînțeles, dacă cititorul este interesat, avea cinci metri pe trei, sperând a fi aproximat bine zona în care, din pricina mobilei și a canapelei, Cezar nu putea păși, se întoarse în cameră și își trase peste pielea goală un pulover cu anchior, mai înjură o dată, să fie cu noroc, își luă telefonul și paltonul, cheia și ideea, n-am găsit alt cuvânt care să rimeze cu cheia, dar putem elabora și ideea, dacă tot a trebuit să o adăugăm: ideea lui Cezar de a îi face o surpriză tatălui său, în acea zi în care împlinea șaptezeci și unu de ani – o idee pentru care avea nevoie și de portofel, deci îl luă și pe el, închise ușa rotind cheia de două ori, coborî scările în grabă, deschise ușa de la intrarea în bloc, curentul i-o smulse dintre degete, o scăpă, ușa se izbi cu putere, vecinul de la etajul întâi înjură pentru că, speriindu-se, își vărsase ceaiul peste pijamale, dăruite și acelea, pijamalele, de scumpa consoartă, cu ocazia Sfântului Porumbel, nu de culoare roșie ci vișinie, nu porumbelul ci pijamalele – se vede că soția încercase să estompeze efectul pe care un roșu aprins l-ar fi putut avea asupra orgoliului bărbătesc al vecinului, zis și domnul Păun, pentru infatuarea cu care pășea, având mereu pieptul în față și privirea înainte, motiv pentru care nici nu acorda atenție fecalelor de câine din jurul blocului, care se prindeau mereu de papucii săi scorojiți. Cezar nu auzi însă când domnul Păun îl înjură și se îndreptă, așa cum au aflat deja cititorii grăbiți (dar și cei răbdători, sau mai ales ei), spre stația de autobuz. Făcu însă un mic ocol, despre care am spus mai sus că mai jos voi spu-

ne mai multe: acum a venit momentul. Făcu acel mic ocol pentru a da curs ideii pe care și-o luase odată cu cheia.

Este util, la momentul acesta al scrierii, să analizăm ce anume îl determinase pe Cezar să abandoneze căldura duminicală a căminului său și să iasă, pe o vreme ca aceea, în mare grabă, protejat de carcasa invincibilă, sau care, cel puțin, îi oferea senzația de invincibilitate, a propriei sale idei. Într-atât era de mulțumit de acea idee încât aproape că zâmbi (surprinzător și chiar, aș îndrăzni să spun, șocant, în condițiile în care nu mai zâmbise de mai bine de jumătate de an) deși e adevărat că mișcarea colțului stâng al gurii sale drepte, perfecte sub mustața negricioasă, cu inobservabile reflexe roșiatice, putea fi interpretat mai mult ca o grimasă, o mișcare involuntară, ca aceea a unui cal ce nu mai suportă muștele care îl mușcă și își mișcă mușchii superficiali, de la brahiocefalic până la bicepsul femural, pentru a scăpa, cel puțin pentru câteva secunde, de insistența lor agasantă. Dar înainte de a vă împărtăși ideea lui Cezar, este în egală măsură, sau poate chiar mai important, întrucât de acest ultim fapt se leagă și ideea, să relatez (de fapt, voi aplica metoda impresioniștilor, care ar trebui să fie mai rapidă, deși nu neapărat mai eficientă, însă voi face uz de ea pentru a nu mai prelungi atât suspansul – să-mi fie cu iertare, dar chiar nu îmi trecuse prin cap mai înainte!) situația lui în acel moment deloc ușor al vieții sale, surprinzătoare și pentru el însuși, situația, nu viața, deși nici viața nu îi era mai puțin surprinzătoare, dar în sensul negativ de apăsătoare și îngrijorătoare, o rană deschisă în adâncul inimii sale și care nu se mai putea vindeca oricât de mult ar fi sperat.

Cezar lucra într-o tipografie. Locuia într-o garsonieră, la câțiva pași de locul de muncă. Avea liber joia și duminica. Acum locuia singur. Înainte să locuiască singur, locuia cu tatăl său. Mama sa nu murise, pur și simplu murise pentru el. Nu o cunoscuse niciodată. Fusese adoptat. La trei ani. De către tatăl său și o concubină a acestuia, de care se despărțise după un an. Nici tatăl său nu era, deci, tatăl său, tocmai din această cauză era mai mult decât un tată. Fusese. Se îmbolnăvise. Era internat. Nu îl putea vizita decât joia și duminica. Joia, programul de vizite era extrem de scurt: abia apuca să îi vorbească. Duminica, puteau petrece chiar și șapte-opt ore împreună.

Astăzi era ziua tatălui său, se gândi Cezar. Căzuse la fix, într-o zi de duminică. Bine că își încercuise data cu roșu în calendarul din bucătărie, altfel cu siguranță ar fi uitat. O urmă de dezamăgire îi apăru pe chip. Lăsă ochii în pământ și clătină din cap în semn de negație. Voia să nege poate evidența, realitatea, concretul. Brusc, un gând supărător îi apăru în minte: tatăl său se schimbase. Acest gând aduse cu sine și întrebarea, inevitabilă și la fel de supărătoare: *ce anume provocase această schimbare?*

Cu numai jumătate de an înainte, era obișnuit să-și vadă tatăl conversând cu alți domni la fel de respectabili despre filosofie, literatură sau istorie. Erau toți pensionari, toți îngreunați nu doar de anii care se lăsaseră peste ei, ci de însăși povara cunoașterii. Arseni Enbuch fusese profesor de istorie timp de patruzeci de ani. Își dăduse doctoratul susținând o teză despre Napoleon, ulterior publicată și unanim apreciată. De asemenea, mai publicase și un roman istoric plasat în epoca apusă a Imperiului Roman de Apus. Și acesta se bucu-

rase de un oarecare succes. Serile de vară petrecute pe terasă alături de acești vechi prieteni, îl făceau pe tatăl său să nu simtă încă acea moleșeală caracteristică bătrâneții. Dezbaterile aprinse îi fuseseră întotdeauna pe plac, îi plăcea să fie contrazis și să răspundă provocărilor pe față și pe loc, neavând liniște până când nu îi era recunoscută, măcar parțial, dreptatea. Dinamic și înflăcărat, deseori se ridica de pe scaun în mijlocul unor astfel de discuții, scuzându-se, străbătea îngândurat apartamentul, căuta o carte în bibliotecă, o răsfoia pentru câteva minute, apoi se întorcea pe terasă ținând un deget în dreptul frazei pe care o căutase, citind-o rar, cu voce hotărâtă, fără să aștepte ca ceilalți să îi acorde atenția.

Într-o seară, fără ca nimic să anunțe această prăbușire a sa, nicio replică sau un gest diferit, a părăsit balconul ca de obicei, în mijlocul unei discuții aprinse. Doar că în loc să străbată holul întunecos până la biblioteca sa prețioasă, care ocupa o întreagă cameră în celălalt capăt al apartamentului, se dusese țintă la sertarul cu tacâmuri, scosese de acolo cel mai lung cuțit, ieșise cu el înapoi pe terasă și se aruncase asupra fostului coleg de facultate, Nicu Filocs, pe care îl cunoștea din anii studenției și care îi fusese alături în toate momentele cheie ale vieții sale, susținându-l cu păreri și îndrumări și încurajări, având tatăl său mereu nevoie de încurajări, din pricina caracterului schimbător: prefera să renunțe la un întreg proiect, pe care îl gândise și la care lucrase vreme îndelungată, la prima înfățișare a unui cât de mic impediment, în loc să-l ocolească sau să facă o concesie, având mereu în minte scopul principal. Ei bine, asupra acelui prieten apropiat se aruncase tatăl său, și nu se poate spune că cineva îi ghicise intenția, pentru că toți crezuseră inițial că glumește, că nu

mai găsise niciun citat care să îl ajute în acea dispută, și că, pentru a-și recunoaște înfrângerea, hotărâse să facă un gest simbolic, cum ar fi acela de a-și tăia simbolic gâtul sau de a își implânta simbolic cuțitul în inimă. Orbit de setea de a cresta ceva (sau pe cineva) cu vârful cuțitului, Arseni Enbuch se împiedicase de masa joasă cu cafelele și sărățelele și căzuse în mijlocul balconului, chiar înaintea lui Nicu. Cuțitul îl ținea încă strâns în pumnul mâinii drepte. Cum văzu picioarele prietenului înaintea sa, scoase un răcnet de luptă și îi implântă vârful lamei în degetul mare. Satisfăcut, în timp ce Nicu urla ca din gură de șarpe, îi urlase și el înapoi:

Vive la France! Vive l'Empereur!

Apoi, începu să scuipe în jur, făcând gargară în fundul gâtului, până când balconul se umplu de o materie lipicioasă, spumoasă, cu bule străvezii, în care, ca într-un jacuzzi, hidromasajul era asigurat de lama cuțitului, înviorând circulația sângelui.

Astăzi era ziua tatălui său, se gândi Cezar. Căzuse la fix, într-o zi de duminică. Bine că își încercuise data cu roșu în calendarul din bucătărie, altfel cu siguranță ar fi uitat! Înainte de lua autobuzul, Cezar făcu un mic ocol. Tortul și lumânările fuseseră comandate cu o săptămână înainte. Șaptezeci și unu de ani. Se gândea să inverseze ordinea lumânărilor, poate așa îl va face și pe tatăl său să râdă. Nici nu mai știa de când nu îl mai văzuse râzând. De fiecare dată când îl vizita era absorbit de gânduri, îi vorbea despre amenințarea țarului, despre tronul vacant al Spaniei, despre arta din Italia și un anume Nelson, care îi șterpelise Africa.

Tu ce cauți aici?

Păi am venit să văd ce mai faci.

Nu trebuia, sunt bine!

Dar ești închis, doctorul a spus că îți vor da drumul doar dacă te vei vindeca. Dar trebuie să vrei și tu să…

Doctorul e rus?

Nu e rus.

E francez?

Nu e nici francez.

Dar tu cine ești?

Cezar. Sunt Cezar, tată.

Ești pe dracu să te ia! Eu sunt singurul cezar al Europei.

Iar începi. Ești profesor de istorie, cel mult scriitor, iar acum pensionar.

După ce voi cuceri Rusia, o să mă recunoască și în Asia.

Care Asie domnule? Uite-ți aici poza pe cartea pe care ai scris-o. Îți amintești cât te-ai chinuit?

Îl voi lăsa în urmă și pe Alexandru. Franceza va fi limbă internațională! Niponii ne vor întâmpina cu plocoane.

Din autobuz, orașul părea infinit. Grupuri satisfăcute de persoane ieșeau din buticurile înșirate de-a lungul bulevardului, cerșetorii își clădeau cartoanele unele peste altele, peste care clădeau păturile, peste care aruncau pernele, peste care așezau câinii. Râul Brodolanovski, era plin de caiace, un vaporaș albastru transporta turiștii care voiau să admire orașul, frunzele tomnatice încă nu se descompuseseră și zăceau inerte, cafenii, pătând verdele scund al ierbii de pe maluri. Ospiciul se înălța maiestuos, ca o mare operă de artă, orbind cu albul său imaculat trecătorii.

În momentul în care Cezar fu condus în salonul în care de obicei bolnavii pierdeau timpul jucând cărți, citind ziare, colorând, uitându-se la televizor, măsurând sala cu pasul,

zgâindu-se pe geam, legănându-se, mormăind cuvinte neînțelese, scărpinându-se, bătând din picioare, pocnindu-și degetele, dându-și ochii peste cap, îi fu dat să vadă poate cea mai umilitoare scenă, cea mai dureroasă, întrucât toate speranțele că tatăl său își va recăpăta identitatea i se frânseră, deodată, se împrăștiară precum fragmentele unui geam spart, pe care ești nevoit să calci apoi, rănindu-ți tălpile. Arseni Enbuch se afla în picioare, în capul unei mese rotunde, evidențiindu-se în lumina uneia dintre ferestre. Alături de el, alți bărbați îmbrăcați în pijamale, cu expresie gravă, șușotind, indicând înspre ziarul deschis de pe masă. Urmăreau cu toții un bolnav ce se plimba prin sală, gesticulând, care însă nu vorbea, deși buzele i se mișcau într-o stranie bolboroseală, de parcă ar fi rumegat. Văzu că bărbații din jurul tatălui său îi spuneau ceva la ureche, rând pe rând, fiecare, niciunul nu se dădea înapoi, ba chiar se împingeau între ei și se loveau cu coatele, pentru a ajunge mai aproape. Apoi îl văzu pe Arseni ridicând degetul arătător, încruntat, indicând bolnavul cu pricina. Toți ceilalți începură să țopăie în jurul său. Un domn chel, cu părul în dezordine, îngenunche înaintea profesorului. Alții începură să se frece cu fruntea de mâinile sale. Arseni răcni din toți rărunchii:

Cristosul mă-tii de trădător!

Atunci se precipitară înăuntru doi dintre asistenți. Aveau o cabină în holul dinaintea salonului, de unde supravegheau cu atenție tot ce se întâmpla înăuntru. Îl ridicară pe plimbărețul misterios și dispărură cu el în spatele unei uși cu gratii de fier. Apoi se întoarseră cu întăriri. Cinci asistenți în salopete albe îi ridicară rând pe rând pe consilierii lui Arseni. Pe unii îi lăsară în salon, așezându-i la distanță unul de celălalt, pe

alții îi transportară în spatele ușii cu gratii, în ciuda protestelor lor hotărâte.

Cezar se așeză la masă înaintea lui Napoleon. Desfăcu tortul. Împlântă lumânările. Le aprinse. Cântă La mulți ani. Lacrimile, curgându-i șiroaie de-a lungul obrajilor, stinseră lumânările.

Mai tragic în povestea asta este însă faptul că, seara, atunci când Cezar se întoarse acasă, trebui să aprindă lumina.

CUPRINS

CORNEL BĂLAN

Cum am pierdut carneţelul de prăjituri al mamei / Pg. 4

Primăvara doar aştepta să apară / Pg. 18

Despre copii, jocuri şi animale / Pg. 27

FLORIN GIURCĂ

Maris Anselmo / Pg. 34

Pteranodon / Pg. 58

Parastas / Pg. 67

MIHAI VICTUS

Adevărata biografie a lui Anteu şi Polifem Briareus / Pg. 79

Studiu de bărbat din față, profil și spate / Pg. 92

Cei tăcuți, cei furioși / Pg. 101

PAVEL NEDELCU

Efectul fluturelui / Pg. 117

Mărturie scrisă asupra împrejurării în care proprietăreasa a urlat ca o vacă / Pg. 127

Scurtă prezentare a circumstanțelor în care s-a petrecut acel fapt regretabil / Pg. 137